

Registratiedatum: 25/03/2015
 Behandelend afdeling
 Afgehandeld door/op:

Van: Geldorp, Erwin
Verzonden: maandag 23 maart 2015 12:36
Aan: Stadhuis
CC: Raadsgriffie (Raadsgriffie@woerden.nl)
Onderwerp: FW: begroting 2016, 1e wijziging begr 2015 en Ontwikkelplan recreatieschap Stichtse Groenlanden
Bijlagen: Eerste begrotingswijziging 2015 SGL.pdf; Ontwikkelplan.pdf; bijlage 2 ontwikkelplan analyse en scoretabel 12 mrt 15.xlsx; Aanbiedingsbrief begr 16, 1e wijziging 15 en ontwplan def.pdf; Begroting 2016 Stichtse Groenlanden (versie na DB).pdf

Geachte heer, mevrouw,

Graag bieden wij hierbij de raden en staten van de deelnemers van het recreatieschap Stichtse Groenlanden de volgende stukken aan:

- Begroting 2016
- Eerste wijziging begroting 2015
- Ontwikkelplan budgetperiode 2015-2018

In bijgaande aanbiedingsbrief treft u een nadere toelichting.

U wordt volgens de gemeenschappelijke regeling in de gelegenheid gesteld uw gevoelens over de begroting 2016 en de eerste wijziging van de begroting 2015 kenbaar te maken.

Het algemeen bestuur van het recreatieschap wil de begroting op 10 juni 2015 vaststellen.

U kunt uw opmerkingen en reacties tot uiterlijk 24 mei 2015 indienen.

Wij bieden u het Ontwikkelplan ter kennisname aan en bieden u daarbij tevens graag aan dat wij een nadere toelichting op het plan verzorgen voor uw raadscommissie of bv. in een Ronde Tafel Gesprek.

Indien u prijs stelt op nadere toelichting over de begroting 2016, de eerste wijziging begroting 2015 of het Ontwikkelplan of de activiteiten van het recreatieschap, kunt u altijd contact met het secretariaat opnemen (030 – 2974000).

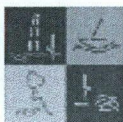
Raad 23 MAART 2015

Met vriendelijke groet,
 Namens de voorzitter en secretaris,
 Ramona Bos

ir. R. (Ramona) Bos
 Projectleider
 030-2974009 / 06-46183535
<http://www.recreatiemiddennederland.nl>

Beh. Ambt.:
Streefdat.:
Afschr.: B&W / RBP
B.V.O.:

Recreatie
 Midden-Nederland

Aan de inhoud van deze e-mail en eventuele bijlage(n) kunnen geen rechten worden ontleend. U kunt alleen rechten ontlennen aan niet-elektronische schriftelijke correspondentie, ondertekend door een daartoe bevoegd persoon namens (het bestuur van) het recreatieschap. Het recreatieschap sluit iedere aansprakelijkheid uit voor enige schade die voortvloeit uit elektronische verzending van informatie. Het recreatieschap staat niet in voor de juiste en volledige overbrenging van de inhoud van deze e-mail en eventuele bijlage(n) of de tijdige ontvangst ervan. Bij twijfel over de juistheid, volledigheid of adressering, verzoeken wij u deze e-mail direct te retourneren en vervolgens te verwijderen. Deze e-mail en eventuele bijlage(n) zijn uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n). Verstrekking aan en gebruik door anderen is niet toegestaan.

**PROGRAMMABEGROTING
EN PRODUCTENBEGROTING
2015 EERSTE WIJZIGING**

Recreatieschap Stichtse Groenlanden

**Recreatieschap
Stichtse Groenlanden**

BEGROTING 2015

EERSTE WIJZIGING

Van de programma's, de producten, de baten en lasten en de balans over het jaar 2015 van het recreatieschap Stichtse Groenlanden.

Opgemaakt door het dagelijks bestuur d.d. 5 maart 2015 en vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur, gehouden op 10 juni 2015.

Namens het dagelijks bestuur,

Dhr. H.J.C. Geerdes, voorzitter.

Mevr. ir. M. Fleer, secretaris

4. EXPLOITATIEOVERZICHT

4.1 Overzicht van lasten en baten

Lasten

Nr.	Omschrijving	Begroting 2015	1e begr.wijz. 2015
1.	R.M.N.:Salarissen, sociale lasten en personeelskosten via "uren x tarief"	€ 1.465.800	€ 1.465.800
3.	RMN: Doorbel.overige kosten	€ 231.000	€ 231.000
5.	Personeel en diensten van derden	€ 206.500	€ 278.500
7.	Afschrijvingen & rente	€ 1.017.900	€ 1.061.600
9.	Huren en pachten	€ 9.700	€ 9.700
11.	Bestuurs- en apparaatskosten	€ 40.500	€ 40.500
13.	Belastingen en verzekeringen	€ 50.100	€ 50.100
15.	Energie- en waterkosten	€ 53.300	€ 53.300
17.	Onderhoud en vuilafvoer	€ 870.400	€ 870.400
19.	Voorziening groot onderhoud	€ 288.900	€ 288.900
21.	Overige lasten	€ 22.200	€ 22.200
23.	Nagekomen lasten	€ -	€ -
25.	Onvoorzien	€ -	€ -
	Totaal lasten	€ 4.256.300	€ 4.372.000

4.1 Overzicht van lasten en baten

Baten

Nr.	Omschrijving	Begroting 2015	1e begr.wijz. 2015
2.	Opbrengsten van eigendommen	€ 790.100	€ 790.100
6.	Rente	€ 18.700	€ 13.700
8.	Overige baten	€ 148.600	€ 220.600
10.	Nagekomen baten	€ -	€ -
12.	Dekkingsmiddelen	€ 2.980.200	€ 2.876.200
	<i>Deelnemersbijdragen</i>	€ 2.583.500	€ 2.479.500
	<i>Deelnemersbijdrage doorschuif BTW exploitatie</i>	€ 396.700	€ 396.700
	Totaal baten	€ 3.937.600	€ 3.900.600
	Geraamd totaal van saldo van lasten en baten	€ 318.700	€ 471.400
	Mutaties reserves		
Af:	<i>Vrijval subsidies</i>	€ 226.400	€ 232.300
Af:	<i>Vrijval reserve</i>	€ 191.000	€ 266.300
Bij:	<i>Subsidies</i>	€ -	€ -
Bij:	<i>Oortjespad: Bijdragen</i>	€ 3.000	€ 3.000
Bij:	<i>t Waal: Res. inrichting Honswijkerplas</i>	€ 15.700	€ 13.700
Bij:	<i>Reserve calamiteitenfonds</i>	€ -	€ -
Bij:	Reserve nieuw beleid/vervangingsinv.	€ 80.000	€ 10.500
	Totaal mutatie reserves	€ 318.700-	€ 471.400-
	Geraamd resultaat	€ -	€ -

4.2 Analyse van de verschillen tussen lasten en baten 2015 na 1e wijziging en 2015

Lasten

Nr.	Omschrijving	Begroting 2015	1e begr.wijz. 2015	Verschillen
1.	Salarissen, sociale lasten en personeelskosten via "uren x tarief"	€ 1.465.800	€ 1.465.800	€ -
3.	RMN: Doorbel.overige kosten	€ 231.000	€ 231.000	€ -
5.	Personeel en diensten van derden	€ 206.500	€ 278.500	€ 72.000
7.	Afschrijvingen & rente	€ 1.017.900	€ 1.061.600	€ 43.700
9.	Huren en pachten	€ 9.700	€ 9.700	€ -
11.	Bestuurs- en apparaatskosten	€ 40.500	€ 40.500	€ -
13.	Belastingen en verzekeringen	€ 50.100	€ 50.100	€ -
15.	Energie- en waterkosten	€ 53.300	€ 53.300	€ -
17.	Onderhoud en vuilafvoer	€ 870.400	€ 870.400	€ -
19.	Voorziening groot onderhoud	€ 288.900	€ 288.900	€ -
21.	Overige lasten	€ 22.200	€ 22.200	€ -
	Totaal lasten	€ 4.256.300	€ 4.372.000	€ 115.700

Baten

Nr.	Omschrijving	Begroting 2015	1e begr.wijz. 2015	Verschillen
2.	Opbrengsten van eigendommen	€ 790.100	€ 790.100	€ -
6.	Rente	€ -	€ 13.700	€ 5.000-
8.	Overige baten	€ 148.600	€ 220.600	€ 72.000
12.	Dekkingsmiddelen	€ 2.980.200	€ 2.876.200	€ 104.000-
	<i>Deelnemersbijdragen</i>	€ 2.583.500	€ 2.479.500	€ 104.000-
	<i>Deelnemersbijdrage doorschuif BTW</i>	€ 396.700	€ 396.700	€ -
	Totaal baten	€ 3.937.600	€ 3.900.600	€ 37.000-
	Geraamd totaal van saldo lasten en baten	€ 318.700	€ 471.400	€ 152.700
Af:	<i>Vrijval subsidies</i>	€ 226.400	€ 232.300	€ 5.900
Af:	<i>Vrijval reserve</i>	€ 191.000	€ 266.300	€ 75.300
Bij:	<i>Oortjespad: Bijdragen</i>	€ 3.000	€ 3.000	€ -
Bij:	<i>t Waal: Res. inrichting Honswijkerplas</i>	€ 15.700	€ 13.700	€ 2.000-
Bij:	<i>Reserve calamiteitenfonds</i>	€ -	€ -	€ -
Bij:	<i>Algemene reserve</i>	€ 80.000	€ 10.500	€ 69.500-
	Saldo mutaties reserves	€ 318.700-	€ 471.400-	€ 152.700-
	Geraamd resultaat	€ -	€ -	€ -

Analyse van de verschillen tussen de vastgestelde begroting 2015 en de begroting 2015 na 1^e wijziging.

Deze wijziging heeft hoofdzakelijk betrekking op de vermindering van de deelnemersbijdrage van de gemeente Utrecht en de "feitelijke" verlaging van het onderhoudsbudget door de in 2015 gerealiseerde aanbestedingsvoordelen.

Lasten en baten

Post 5. Personeel en diensten van derden **Toename € 72.000**
Post 8 Overige baten **Toename € 72.000**

Hert recreatieschap voert in opdracht van de gemeente Utrecht het publiekstoezicht uit bij de Haarrijnse plas.

In 2014 is het strandoppervlak verdubbeld en heeft de gemeente verzocht om meer inzet tijdens het seizoen. Uitvoering van publiekstoezicht is geraamd op € 108.000. Dit is een toename van € 72.000 t.o.v. de vastgestelde begroting. Dit bedrag wordt volledig doorbelast aan de gemeente.

Post 7. Afschrijvingen en rente **Toename € 43.700**
Post 6. Rente **Afname € 5.000**

Deze posten moet in samenhang worden gezien met de resultaatbestemming, zijnde de vrijval subsidies en reserves. Per saldo is er sprake van een afname van € 2.500.

In de raming in de begroting 2015 is uitgegaan van investeringen in het ontwikkelplan. De afschrijving is daarbij gesteld op 20 jaar, hieraan is de vrijval uit de "reserve Ontwikkelplan" gekoppeld. De afschrijvingstermijn is echter niet juist. De uitgaven die in 2014 en 2015 t.l.v. komen van het ontwikkelplan zijn immateriële vaste activa en die worden afgeschreven in 5 jaar, met daaraan gekoppeld de vrijval van de reserves.

In 2014 en 2015 wordt voor € 255.000 uit het ontwikkelplan uitgevoerd.

Samen met enkele kleinere correcties nemen de kapitaallasten in 2015 per saldo toe met € 48.700.

De posten vrijval reserves en vrijval subsidies nemen per saldo toe met € 83.200. Hiervan heeft € 51.200 betrekking op kapitaallasten. De overige € 32.000 betreft onttrekking aan de "reserve Honswijkerplas" in het kader van uitvoering van het onderhoud. Zie ook post 17.

Post 17. Regulier onderhoud **Geen toename**

Deze post is in absolute zin gelijk aan de raming uit de vastgestelde begroting 2015. Toch is er een wezenlijk verschil. In 2015 zijn er aanzienlijke aanbestedingsvoordelen gerealiseerd. Deze komen voor 2015 uit op ca. € 35.000 inclusief BTW.

In 2014 is de Honswijkerplas in beheer en onderhoud genomen, deze kosten zijn in de begroting 2015 niet geraamd. In 2015 zijn deze onderhoudswerkzaamheden Honswijkerplas aanbesteed voor € 38.700 inclusief BTW ofwel € 32.000 exclusief BTW. De uitgaven exclusief BTW komen t.l.v. de "reserve Honswijkerplas". De uitgaven Honswijkerplas zijn voor de deelnemers budgettair neutraal.

Post 12. Dekkingsmiddelen **Afname € 104.000**

Herziening bijdrage gemeente Utrecht (deze tekst is afkomstig uit programmaplan 2016)

Met oog op de voorziene extra beheerlasten als gevolg van het programma Recreatie om de Stad heeft de gemeente Utrecht in het recente verleden zijn bijdrage aan het recreatieschap verhoogd (RodS). Nu vanwege bezuinigingen het RodS-programma is herijkt, is met de gemeente Utrecht overeengekomen om zijn deelnemersbijdrage te herzien.

Met ingang van 2014 wordt de reguliere bijdrage van de gemeente Utrecht met € 100.000 (prijspeil 2014) verhoogd.

De apart voor RodS gelabelde jaarlijkse bijdrage vervalt vanaf 2014. In de begroting 2015 was deze geraamd op € 204.000.

De bijdrage van Utrecht blijft, zoals in de GR vastgelegd, een vast percentage van de totale publieke bijdrage. De overige gemeenten dragen bij op basis van een bij de start van de budgetperiode, **peildatum 1-1-2015**, vastgesteld aantal inwoners, waarbij per inwoner een (jaarlijks te indexeren) vast bedrag wordt betaald. De provincie Utrecht draagt eveneens bij op basis van een percentage.

De herziening van de bijdrage van de gemeente Utrecht heeft gevolgen voor de vaste percentages die de gemeente Utrecht en de provincie Utrecht als deelnemersbijdrage kennen. Deze percentages worden voor deze budgetperiode voor de gemeente en de provincie, in afwijking van de GR, respectievelijk (afgerond) 34,2% en 30,9% (Deze percentages kunnen overigens nog een klein beetje afwijken na definitieve vaststelling van de inwonersaantallen per peildatum 1-1-2015).

Dekkingsmiddelen begroting 2015 na 1e wijziging

€ 2.479.500

Verdeling nadelig saldo (exclusief de doorschuif BTW)

Omschrijving	Definitief inwoner aantal per 1-1-2013 (Bron: CBS)	Officieel percentage 2015 GR	Percentage van toepassing in budgetperiode	Totaal bijdrage begroting 2015	Totaal bijdrage begroting 2015 na 1e wijziging
Gem. Utrecht		31,49%	34,16%	€ 951.053	€ 847.053
Provincie Utrecht		32,21%	30,83%	€ 764.358	€ 764.358
Inwonerbijdrage					
Gem. Nieuwegein	60.895			€ 205.226	€ 205.226
Gem. Stichtse Ve	40.115			€ 135.194	€ 135.194
Gem. Wierden	50.346			€ 169.674	€ 169.674
Gem. Houten	48.429			€ 163.213	€ 163.213
Gem. IJsselstein	34.254			€ 115.441	€ 115.441
Gem. Lopik	13.992			€ 47.155	€ 47.155
Gem. De Bilt **	9.550			€ 32.185	€ 32.185
Totalen	257.581			€ 2.583.500	€ 2.479.500

Resultaat na bestemming

Afname € 69.500

In de begroting 2015 is een batig saldo geraamd van € 80.000. De vermindering van de bijdrage van de gemeente Utrecht met € 104.000 enerzijds en de wijzigingen in de andere posten anderzijds, resulteren in een afname van het geraamde batig saldo met € 69.500 tot € 10.500.

**Recreatieschap
Stichtse Groenlanden**

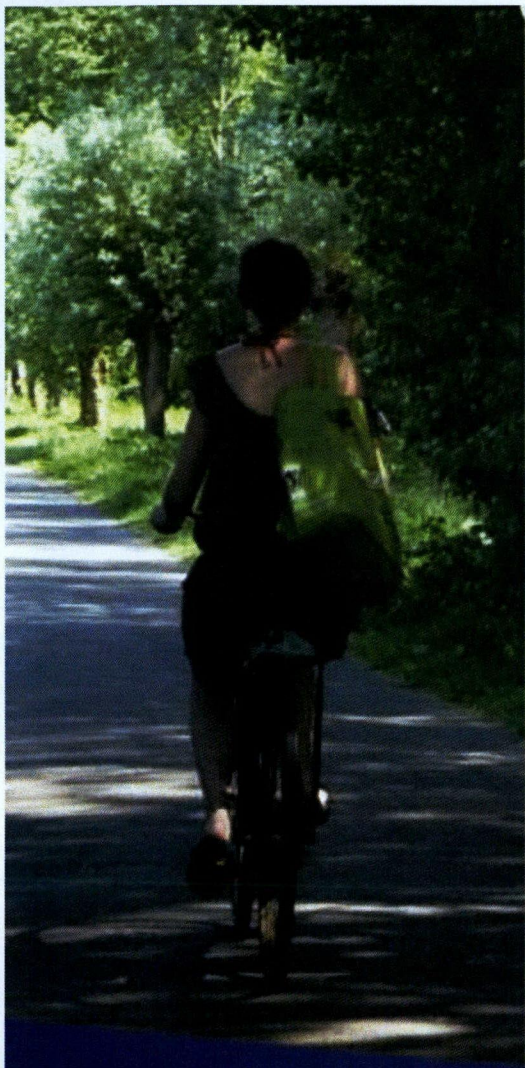

Kanaalweg 95^b Postbus 8058 T 030 297 40 00 F 030 296 31 93
3533 HH Utrecht 3503 RB Utrecht www.recreatiemiddennederland.nl

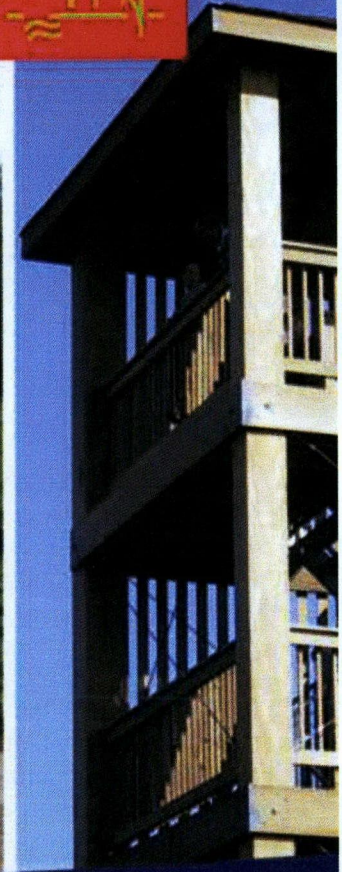

Recreatieschap Stichtse Groenlanden en de Recreatieschappen Vinkeveense Plassen,
Utrechtse Heuvelrug, Vallei- en Kromme Rijng gebied en het Plassenschap Loosdrecht e.o.
vormen samen **Recreatie Midden-Nederland**.

Recreatieschap
Stichtse Groenlanden

ONTWIKKELPLAN

Recreatieschap
Stichtse Groenlanden

Krachtig ontwikkelen

12 maart 2015

Colofon

Auteur:

Ramona Bos (Recreatie Midden-Nederland)

Inhoudelijke bijdragen:

Mieke Span (gemeente Utrecht)

Jacobine Meijer (provincie Utrecht)

Andrea Lion (provincie Utrecht)

Rudo Verhoef (gemeente De Bilt)

Heleen Boerma (gemeente Houten)

Marleen Kalden (gemeente IJsselstein)

Judith Streefkerk (gemeente Lopik)

Eric Denneman (gemeente Nieuwegein)

Han Peter Voerman (gemeente Stichtse Vecht)

Elise van Andel (gemeente Woerden)

Recreatie Midden-Nederland

Postbus 5058

3503 RB Utrecht

030 297 40 00

www.recreatiemiddennederland.nl

info@recreatiemiddennederland.nl

Recreatie
Midden-Nederland

Managementsamenvatting

Het Ontwikkelplan is een strategisch plan met een investeringsprogramma voor de voorzieningen van het recreatieschap: de recreatiegebieden en de routenetwerken. Aanleiding is de noodzaak om een duurzaam beheer tot stand te brengen, dat wil zeggen een hogere kostendekkingsgraad te bewerkstelligen en het aanbod beter te laten aansluiten bij de vraag. De eerste investeringsimpuls daarvoor kan gedaan worden uit de opgebouwde reserve van bijna € 1 mln. Het bestuur van het recreatieschap heeft er nadrukkelijk voor gekozen om de recreatievoorzieningen die in beheer zijn van het recreatieschap met de opgebouwde reserve een kwaliteitsimpuls te geven voor de toekomst en om de voorzieningen zo te ontwikkelen dat ze hun beheerlasten zo veel als mogelijk zelf dragen. Het plan is op 10 december 2014 vastgesteld door het algemeen bestuur van het recreatieschap.

Voor de ontwikkelstrategie zijn ambities geformuleerd ten aanzien van de recreatiegebieden en de routenetwerken voor de huidige budgetperiode 2015-2018, ook zijn ambities opgesteld voor de lange termijn. Dit plan voorziet in een typering en prioritering van de projecten die meest kansrijk zijn om op te pakken in de voorliggende budgetperiode 2015-2018. Streven is dat een Revolving Fund wordt opgebouwd om te kunnen blijven ontwikkelen zodat daarmee het aanbod niet eenmalig op peil wordt gebracht maar up-to-date gehouden kan worden. Up-to-date betekent een aanbod voor intensievere regionale recreatie die tegemoet komt aan de vraag vanuit de recreant: omwonenden uit de regio van het werkgebied van het recreatieschap Stichtse Groenlanden. Duurzaam betekent in dit plan het toekomstbestendig kunnen blijven beheren van de voorzieningen, waarbij zowel de kwaliteit als de kostendekkingsgraad van het aanbod omhoog gaat. In dit plan wordt uitgegaan van een samenwerking met de markt, in de vorm van huur of erfpacht. Voor ieder gebied is nagegaan welke ontwikkeling, de zgn. 'transformatie', passend is bij het betreffende terrein en de omgeving. Zo kunnen in een generatorgebied meer recreatieve functies en een steviger concept worden ingepast dan in een koestergebied. Het succesvol transformeren van een recreatiegebied is van veel factoren afhankelijk en valt of staat onder meer met de planologische medewerking van de deelnemende gemeenten en provincie. Er wordt ingezet op een nauwe samenwerking met de deelnemers om ontwikkelingen tot stand te brengen. Communicatie met en het betrekken van omwonenden, recreanten en andere partijen is een belangrijk deel van de uitvoering.

De komende budgetperiode wordt als volgt geïnvesteerd (verdeeld in 3 tranches in 3 jaar; investering is totaal voor planvorming en uitvoering)

Voorziening	DB-besluit 2014 (vooruitlopend op dit plan)	2015	2016	2017	Totaal
Maarsseveense Plassen		100.000	150.000		250.000
Strijkviertel		50.000	50.000	200.000	300.000 ¹
Salmsteke	40.000	40.000	40.000	80.000	200.000
Oortjespad	15.000				15.000
Ruigenhoek		10.000	15.000		25.000
Nedereindse Plas			5.000		5.000
Fietsknooppuntensysteem			60.000		60.000
Wandelknooppuntensysteem		PM	PM	PM	PM
Totaal	55.000	200.000 + PM	320.000 + PM	280.000 + PM	855.000 + PM

¹ (waarvan €100.000 een geëtiketteerde reservering betreft)

Inhoud

Hoofdstuk 1 Inleiding	5
Hoofdstuk 2 Lange termijn, ambitie komende budgetperiode en uitgangspunten voor doorontwikkelen	6
Hoofdstuk 3 Analyse, versterken recreatief aanbod.....	8
Hoofdstuk 4 Investeringsimpuls, kracht om te ontwikkelen	12
Hoofdstuk 5 Risico's	14
Hoofdstuk 6 Vervolgslag.....	15
Meerjaren-uitvoeringsprogramma.....	16
Kaart: maximaal haalbare stijging kostendekkingsgraad (%) en gerelateerde besparing kosten/stijging inkomsten (€)	22
Literatuur	23
Bijlage 1: Uitleg scores	24
Bijlage 2: Analyse- en scoretabel	25
Bijlage 3: Vrijetijdstrends 2014	26
Bijlage 4: Aantal dagtochten en de bestedingen die hieruit volgen	28
Bijlage 5: Verdeling bezoekers recreatiegebieden naar herkomst	29

Hoofdstuk 1 Inleiding

Dit Ontwikkelplan is opgesteld door het bestuur van het recreatieschap Stichtse Groenlanden vanuit de wens om een ontwikkelstrategie te hebben en om daarin de relatie met de begroting te maken.

Het recreatieschap heeft de afgelopen jaren een reserve opgebouwd voor nieuw beleid. Deze Reserve Nieuw Beleid bestaat inmiddels uit ca. € 1mln. Het bestuur wilde komen tot een plan waarin uiteen gezet wordt op welke manier de recreatiegebieden en routenetwerken van het recreatieschap kunnen worden ontwikkeld zodat een duurzaam beheer wordt bereikt. Investeringen voor ontwikkeling kunnen worden gedaan uit de opgebouwde reserve.

Voor het recreatieschap is het van belang om over een totaalbeeld te beschikken voor het doen van investeringen uit de opgebouwde reserve. Het bestuur wil een overzicht hebben van de gewenste ontwikkelmogelijkheden voor de voorzieningen, hiervoor is het nodig dat ontwikkelingen en projecten niet 'los' van elkaar staan en dat toegewerkt wordt naar lange termijn doelen en ambities. Het Ontwikkelplan is bedoeld om toekomstgericht actie te ondernemen en keuzes te maken.

Het Ontwikkelplan geeft invulling aan de verdienmogelijkheden zoals geschetst in het onderzoek Innovatief Doelen bereiken van Buck Consultants in 2012. Het onderzoek heeft ons de typologie van recreatieterreinen en bijbehorende verdienmogelijkheden aangereikt. Dit Ontwikkelplan gaat door waar het onderzoek stopt door nadere invulling te geven aan de theorie en deze toepasbaar te maken voor de recreatiegebieden van het recreatieschap. In voorliggend stuk wordt de indeling van de typologie geconcretiseerd voor de recreatieterreinen van het recreatieschap. Ook de verdien capaciteit (realiseren besparing en inkomsten) en kostendekkingsgraad (verhouding kosten/inkomsten in %) komen terug door inzichtelijk te maken wat bereikt wordt met

welke investeringen en ontwikkelingen het recreatieschap en op welke termijn.

Het Ontwikkelplan is als volgt opgebouwd:

- ✓ De ambitie en uitgangspunten zijn verwoord in [hoofdstuk 2](#).
- ✓ Alle beschikbare informatie is gebruikt in de analyse ([hoofdstuk 3](#)) en het investeringsvoorstel (hoofdstuk 4) om tot ontwikkelingen te komen die kansrijk zijn en waar bereidheid voor is bij de deelnemers.
- ✓ [Hoofdstuk 5](#) geeft inzicht in de risico's en in [hoofdstuk 6](#) zijn aanbevelingen voor vervolgacties genoemd.
- ✓ In het [Meerjaren-Uitvoeringsprogramma](#) tot slot wordt per voorziening beschreven welke ontwikkelkansen er liggen en welke investering en maatregelen in welk jaar hiervoor nodig zijn.

Hoofdstuk 2 Lange termijn, ambitie komende budgetperiode en uitgangspunten voor doorontwikkelen

U heeft de ambitie om uw voorzieningen te ontwikkelen; die ambities worden in dit hoofdstuk verwoord: ontwikkeldoelen voor de lange termijn, ambities voor de recreatieterreinen en ambities voor de routenetwerken.

Lange termijn

De lange termijn ontwikkelingsdoelen van het recreatieschap geven concreter invulling aan de opgaven die de provincie heeft geformuleerd in haar beleid ten aanzien recreatie (De aantrekkelijke regio, Visie Recreatie en Toerisme 2020) en sluit zoveel mogelijk aan op gemeentelijk beleid. De ontwikkeldoelen die het recreatieschap zichzelf stelt zijn gericht op het bereiken van een evenwicht in vraag en aanbod.

Het recreatieschap bouwt de komende 10 jaar aan een optimaal evenwicht in vraag en aanbod van recreatie:

- Het schap wil de groeiende recreatiedruk accommoderen door Intensieve en gevarieerde recreatievoorzieningen op recreatieterreinen te realiseren.
- Het schap streeft naar de ontwikkeling van toegankelijke en samenhangende routenetwerken.
- Het schap gaat voor een actueel aanbod voor iedereen, om dat te bereiken zet het schap ook in op betrekken van omwonenden en recreanten gedurende het proces.
- Het schap wil duurzaamheid² van de recreatievoorzieningen bewerkstelligen door de kosten niet verder te laten stijgen en een intensievere samenwerking met de recreatiemarkt aan te gaan

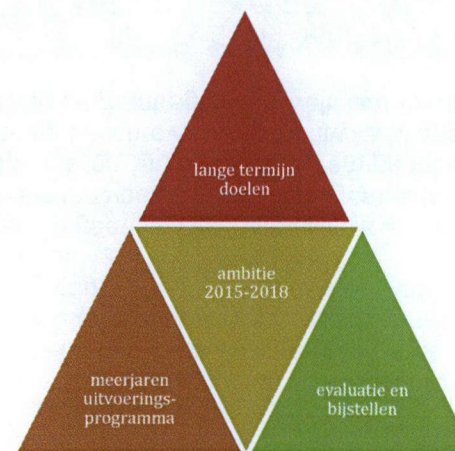
² Onder duurzaamheid wordt in dit plan verstaan: de voorzieningen op lange termijn in stand kunnen houden door de lasten betaalbaar te houden voor de deelnemers. M.a.w. meer inkomsten of lagere lasten.

- Het schap wil regionale recreatie bieden voor inwoners uit omliggende gemeenten door diversiteit te bieden en de gebieden optimaal digitaal en fysiek bereikbaar, vindbaar en beleefbaar te maken.

Doelen die het recreatieschap als organisatie nastreeft, zijn:

- Duurzame financierbaarheid, verlagen van de kosten en bijdragen en te allen tijde bij kunnen sturen
- Marktleider worden voor de intensieve recreatie met ruimte voor vernieuwing, als eigenaar of ingehuurde beheerder
- Een aanjaagfunctie hebben om andere recreatiepartijen te stimuleren om te ontwikkelen.
- Facilitair en ondersteunend voor deelnemers
- Transparante, stuurbare bedrijfsvoering

Schematisch ziet het verband tussen de lange termijn doelen, de ambities voor de komende budgetperiode en het uitvoeringsprogramma er als volgt uit:

Figuur 1

De ambities gaan meer specifiek in op wat het recreatieschap concreet wil ontwikkelen in de komende budgetperiode.

Ambitie voor het ontwikkelen van de recreatieterreinen

- ✓ Ontwikkeling blijft een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de deelnemers.
- ✓ Opvangen van de (intensieve) recreatieve vraag uit de regio.
- ✓ Bieden een breed pakket aan voorzieningen, passend bij de capaciteit van een terrein en de omgeving.
- ✓ Nieuwe voorzieningen dienen het recreatieve aanbod te versterken. De "prefactor" blijft belangrijk en gestreefd wordt om dit op alle generatorgebieden te ontwikkelen.
- ✓ Inspelen op de leefstijlen van de inwoners van gemeenten in het verzorgingsgebied.
- ✓ Investerings dragen bij aan de totale financierbaarheid van de recreatievoorzieningen.
- ✓ Het gaat primair om het (permanent) doorontwikkelen van bestaande terreinen. Secundair doel is uitbreiding van het areaal door bestaande terreinen van andere terreinaanbieders toe te voegen die passen binnen de ambitie, evenals het op termijn overdragen van rust/natuurterreinen die geen regionale opvangfunctie hebben.
- ✓ Voorstellen voor ontwikkelingen van recreatieterreinen voldoen aan: vergroten kwaliteit en afwisseling van recreatief aanbod, tegemoet komen aan opvangcapaciteit van de stijgende recreatiebehoefte en verhogen van de inkomsten en/of verlagen van de lasten.
- ✓ Opbouwen van een revolving fund zodat een reserve wordt opgebouwd waaruit nodige investeringen kunnen blijven worden voldaan.

Ambitie voor het ontwikkelen van de routenetwerken

- ✓ Ontwikkelen van recreatieve routenetwerken zijn een gezamenlijke publieke verantwoordelijkheid.
- ✓ Routenetwerken hebben een regionaal belang en zijn gericht op vergroten van beleefbaarheid en bereikbaarheid van het landschap.
- ✓ Wandelen en fietsen blijven samen de belangrijkste vorm van vrijetijdsbesteding, hier ligt de primaire taak van het recreatieschap. Het vaarnetwerk (sloepen en kanoën), ruiternetwerk en skeelernetwerk zijn eveneens van belang (secundair).
- ✓ Recreatieterreinen worden aangesloten op routenetwerken.
- ✓ De knooppuntensystemen zijn belangrijke instrumenten in route-recreatie, maar niet alle voorzieningen hoeven te worden opgenomen in een overkoepelend netwerk.
- ✓ Lokale korte wandelingen om en rond de woonomgeving zijn geen primaire taak van het recreatieschap, tenzij deze deel uitmaken van of aanlooproute zijn naar een groter netwerk en aansluiten op TOP's of Poorten.
- ✓ Paden en routes zijn optimaal bereikbaar door digitale ontsluiting in een routeplanner.
- ✓ Een organisatie als bv een routebureau zorgt voor de integrale ontwikkeling en beheer van de routenetwerken.
- ✓ Beheerkosten zullen door slimme constructies zo laag mogelijk worden gehouden en waar mogelijk op gelijk niveau blijven.

Hoofdstuk 3 Analyse, versterken recreatief aanbod

Analyse Recreatieterreinen

Uitgegaan is van een analyse met bestaand materiaal als basis. In dit Ontwikkelplan is beschikbare informatie van provincie, gemeenten en Recreatie Midden-Nederland bij elkaar gebracht in een tabel (zie [bijlage 2](#)). In de achterliggende tabel is inzichtelijk gemaakt hoe de score tot stand is gekomen en welke doelen worden nagestreefd met ontwikkelingen.

Als basis is de typologie van de gebieden overeenkomstig de criteria van het onderzoek 'Innovatief Doelen Bereiken' gebruikt. In de analyse is de indeling van de typologie geconcretiseerd voor de recreatieterreinen van het recreatieschap. De verdien capaciteit (realiseren besparing en inkomsten) en kostendekkingsgraad (verhouding kosten/inkomsten in %) worden beschreven in het Meerjaren-uitvoeringsprogramma (p.14 e.v.) en [bijlage 2](#).

De typologie gaat ervan uit dat recreatiegebieden in te delen zijn in de volgende 4 typen:

Generatorgebieden: hier komen veel recreanten en er zijn ontwikkelmogelijkheden om inkomsten te genereren en zo de publieke bijdrage op die gebieden terug te brengen tot maximaal 50% van de kosten. Minimaal 50% van de kosten van een gebied kunnen worden gedekt door inkomsten. In generatorgebieden wordt de balans gevonden tussen maximale opvangcapaciteit, genereren van inkomsten en een gevarieerd, aantrekkelijk en kwalitatief hoog recreatief aanbod. Dit in het perspectief wat maximaal passend is voor een terrein, dit betekent dat belangrijke waarden beschermd blijven en dat publieke middelen nodig kunnen blijven. Hiervoor kan een investeringsimpuls nodig zijn.

Koestergebieden: in deze gebieden is het bezoekersaantal hoog maar zijn de ontwikkelingsmogelijkheden nog te beperkt om een recreatieconcept te ontwikkelen dat tegemoet komt aan de vraag. Voor deze gebied geldt een kostendekkingsgraad van 25-50%. Voor deze gebieden is het belangrijk om na te gaan of, onder voorwaarden, meer ontwikkelingen mogelijk kunnen worden. Als dit bereikt wordt kan dit gebied, indien gewenst, transformeren tot een generatorgebied. Hiervoor kan een investeringsimpuls nodig zijn.

Flexgebieden: hier is het bezoekersaantal laag maar zijn er wel planologische mogelijkheden. De kostendekkingsgraad varieert van 0-100%.

Rustgebieden: hier is het bezoekersaantal laag en zijn ontwikkelingen niet kansrijk. De kostendekkingsgraad is maximaal 25%.

De gebieden zijn 'gescoord' op de volgende 4 afwegingsaspecten:

- **Recreatieve en maatschappelijke meerwaarde:**
Conclusie uit aspecten: oppervlakte gebied, bezoekersaantal, bezoekersaantal per hectare, fysieke ontwikkelruimte, typologie, leefstijlen en vraag recreant
- **Vermarktbaarheid:**
Conclusie uit aspecten: bereikbaarheid, belangstelling ondernemers en kwaliteiten terrein
- **Verdienpotentieel:**
Verschil huidige dekking exploitatie met bandbreedte potentieel dekking exploitatie als gevolg van ontwikkeling in percentages.
- **Financiële impact:**
Verschil directe kosten (gebaseerd op jaarrekening 2012) met bandbreedte potentieel besparing exploitatie in bedragen.

De afwegingsaspecten hebben bijgedragen om tot een prioritering te komen. Uitleg van de manier van scoren is weergegeven in [bijlage 1](#). De prioriteit geeft aan waar de meeste kansen liggen om krachtig te ontwikkelen op de terreinen. Die kansen zijn een afweging van kwalitatieve aspecten (recreatieve & maatschappelijke meerwaarde en vermarktbaarheid) en kwantitatieve aspecten (verdienpotentieel en financiële impact).

- Prioriteit 1 geeft aan voor deze recreatieterreinen ontwikkelingen meest kansrijk zijn om gerealiseerd te worden, tegemoet komen aan de vraag van de recreant en dat het verdienpotentieel groot is.
- Prioriteit 2 betreft recreatieterreinen waar ontwikkelingen waarschijnlijk gerealiseerd kunnen worden, ontwikkeling een positieve bijdrage levert aan het recreatie-aanbod en waarmee de kostendekkingsgraad (verhouding kosten/inkomsten) verbeterd wordt.
- Prioriteit 3 betreft recreatieterreinen waarbij ontwikkelruimte niet waarschijnlijk is, niet veel vraag is naar een ontwikkeling en de kostendekkingsgraad zeer beperkt zou stijgen. Dit zijn gebieden waar indien zich kansen voordoen deze verzilverd kunnen worden. Het zijn geen gebieden waar actieve inzet of investering gerechtvaardigd is.

Vervolgens is voor ieder terrein gekomen tot een resultaat, onderverdeeld in:

- strategie (actie en fasering/tijdpad)
- maatregelen en doelen
- investering (uitvoering en planontwikkeling)

De analyse is gedaan voor de recreatieterreinen in (toekomstig) beheer en eigendom bij het recreatieschap³. Achterliggende redenen daarvan is

---

³ Recreatiegebieden zoals Cattenbroek en Haarrijnse Plas waarvoor momenteel van jaar op jaar opdracht voor beheer wordt gegeven door de betreffende gemeente, zijn wel meegenomen in de analyse maar nog niet in het uitvoeringsprogramma. Zodra deze recreatiegebieden in de toekomst

om te intensiveren op bestaande gebieden (inbreiden) en te blijven streven naar vernieuwing waar nodig (terrein is nooit klaar). Er wordt inzichtelijk gemaakt welke projecten binnen de komende budgetperiode kunnen worden afgerond en welke trajecten een fasering kennen die langer duurt dan budgetperiode maar wel bouwen aan de ambitie waardoor investering gerechtvaardigd is.

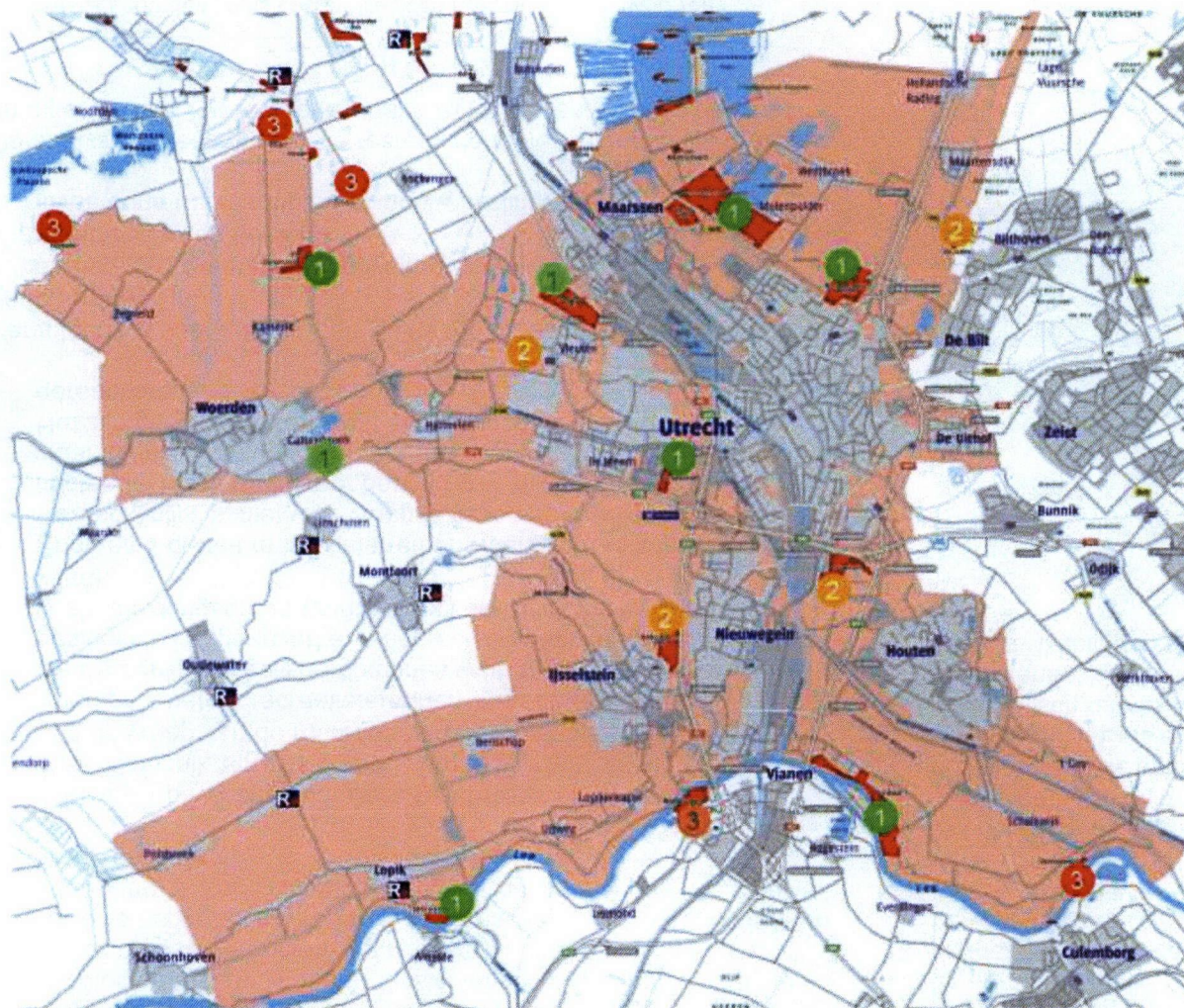
Voor ieder resultaat is overwogen of deze bijdraagt aan het realiseren van de ambitie. Duidelijk wordt ook wanneer een terrein niet kan bijdragen aan de ambitie en daarmee een investering niet rechtvaardigt. Er is een inschatting gemaakt waar fysiek en planologisch ruimte voor ontwikkelingen is en waar kansen liggen om de kostendekkingsgraad te verhogen. Daarnaast is rekening gehouden met ontwikkelingen en trends in de vrijetijdssector.

---

worden ingebracht in het recreatieschap zullen deze voorzieningen dienen te worden toegevoegd aan het ontwikkelplan en uitvoeringsprogramma.

Afweging heeft geleid tot de volgende prioriteit voor recreatieterreinen:

Terreinen recreatieschap

- 1 prioriteit 1
- 2 prioriteit 2
- 3 prioriteit 3

Terreinen van derden in beheer recreatieschap

- 1 prioriteit 1
- 2 prioriteit 2
- 3 prioriteit 3

Analyse Routenetwerken

In de tussenrapportage 'Verkenning Utrechts Routebureau' (Grontmij, 30 september 2014) is op basis van de Kwaliteitsmonitor Fietsregio's 2013 en de Nationale Wandelmonitor 2010 geconstateerd dat het routenetwerk in de provincie Utrecht laag gewaardeerd wordt. Provincie Utrecht staat op de 10^e plaats van alle provincies met het fietsnetwerk en op de 8^e plaats met het wandelnetwerk. In de tussenrapportage wordt een aantal conclusies getrokken en aanbevelingen gedaan, zie kader.

Een belangrijk uitgangspunt in de verkenning is dat blijkt bestedingen die volgen uit ondernomen dagtochten aanzienlijk zijn ([bijlage 4](#)). De verkenning onderbouwt dat het aanleggen van routenetwerken stimulerend werkt voor het ondernemen van dagtochten in een regio en dat het investeren in routenetwerken daarom duurzamer is dan het blijven investeren in losse routes. Indien de routenetwerken volledig op orde zijn en kwalitatief voldoen aan de vraag van de recreant, zal dit meer recreanten trekken naar het gebied. Dit kan ondernemers stimuleren om zich te vestigen en/of te investeren in het gebied/recreatieterreinen. Gesteld kan daarom worden dat investering in routenetwerken (en niet meer in losse routes) kan bijdragen in een verhoging van de kostendekkingsgraad van de recreatiegebieden en het stimuleren van lokale economie. Uiteraard dient het aanleggen, beheren en onderhouden van routenetwerken en informatievoorziening richting de recreant goed georganiseerd te worden, dit kan bijvoorbeeld in een nog op te richten routebureau. Voordat uitspraken over de organisatie kunnen worden gedaan zal eerst de verkenning afgerond moeten worden en moet hierover besluitvorming plaatsvinden.

In de verkenning worden verbeterpunten genoemd. De verbeterpunten sluiten aan op de voor routes uitgewerkte ambitie in dit plan. In het Meerjaren-uitvoeringsprogramma (zie p.16 e.v.) zijn daarom investeringen opgenomen die gericht zijn op ontwikkelen van een

kwalitatief goed systeem voor routenetwerken (zoals knooppuntensysteem), een routeplanner en de organisatie hiervoor.

In de verkenning wordt geconcludeerd dat het tijd is voor een nieuwe aanpak onder meer omdat er een versnipperd aanbod is dat de recreant niet optimaal bedient. Door routenetwerken (in plaats van losse routes) te ontwikkelen ontstaat toegevoegde waarde. Hier liggen de volgende overwegingen onder:

- recreatieve routenetwerken dienen publieke doelen (beleving natuur en buitengebied, bevorderen welzijn/gezondheid, versterken gastvrijheidseconomie en een aangenaam woon- en leefklimaat)
- recreatieve routenetwerken bedienen de ongeorganiseerde massa en dringen de markeringsvervuiling (hoeveelheid aan verschillende borden in een klein gebied) terug
- recreatieve routenetwerken zijn gemeente-overstijgend en dienen georganiseerd te worden in een routebureau

Uit de verkenning blijkt dat een aantal punten beter kunnen:

- doordat losse routes nu door meerdere organisaties worden aangeboden vormen routes maar deels herkenbare, goed toegankelijke en samenhangende netwerken.
- de recreant staat niet centraal: er is nu sprake van een aanbodgerichte aanpak.
- er is versnippering en veel drukte in bv bebording
- er is nu geen partij die overzicht heeft en regie voert
- samenwerking met ondernemers komt onvoldoende uit de verf.
- doorontwikkeling vindt ad hoc plaats en niet vanuit een gedeelde visie
- innovatie komt nauwelijks van de grond, kennisopbouw is beperkt en blijft binnen diverse organisaties.
- betrokkenheid individuele gemeenten bij eigen netwerk is laag.
- bestuurlijke informatievoorziening (en dus betrokkenheid) kan beter.

Uit de verkenning blijkt eveneens dat er de afgelopen tijd wel is ingezet op vernieuwing in routenetwerken:

- er is een ruim en divers aanbod van recreatieve routestructuren.
- kwaliteitsimpuls fietsknooppuntennetwerk in 2014.
- nieuwe netwerken zijn in ontwikkeling.
- routes in beheer bij de schappen zijn door Recreatie Midden-Nederland opgenomen in een digitaal beheerssysteem routebeheernet.
- Er wordt een routeplanner voor de gebruiker ontwikkeld (inspelen op mogelijkheden van digitalisering).

Hoofdstuk 4 Investeringsimpuls, kracht om te ontwikkelen

Voor de komende budgetperiode wordt de volgende investering uit de Reserve Nieuw Beleid voorgesteld:

Recreatieterreinen Prioriteit 1	Recreatieterreinen Prioriteit 2	Routenetwerken
Planontwikkeling: € 165.000,-	Planontwikkeling: € 5.000,-	
Uitvoering: € 525.000,-	Uitvoering: PM (overdrachtskosten Heemstede)	
Totaal: €790.000,-* (* incl. geëtiketteerde reservering van €100.000,- t.b.v. ontwikkeling Strijkviertel)	Totaal: € 5.000,- (+ PM evt. overdrachtskosten Heemstede-Noord)	Totaal: € 60.000,- (+ PM wandelpooppunten systeem Noorderpark, Vechtstreek en Kromme Rijnstreek)

In het [Meerjaren-uitvoeringsprogramma](#) wordt een investeringsimpuls voorgesteld voor het uitbreiden van routenetwerken en ontwikkelen recreatieterreinen die na analyse de prioriteit 1 krijgen toegewezen. In totaal zijn er 6 terreinen met prioriteit 1, voor 3 van de terreinen is in komende budgetperiode 2015-2018 een behoorlijke investeringsimpuls nodig om ontwikkelingen van de grond te krijgen. Het gaat met name om Maarsseveense Plassen, Strijkviertel en Salmsteke. Voor de routenetwerken wordt voorgesteld om te investeren in de verbeterslag van het Fietsknooppuntensysteem (2016) en het wandelpooppuntenstelsel fase 2 Noorderpak en Vechtstreek. Voorgesteld wordt om deze investeringen te doen vanuit de post Reserve Nieuw Beleid. Voorgesteld wordt eveneens dat structurele besparingen/extra inkomsten uit ontwikkeling van de recreatieterreinen in eerste instantie worden gereserveerd voor het revolving fund.

In 2014 is de discussie met betrekking tot de bijdrage van gemeente Utrecht afgerond. Een van de uitkomsten hiervan heeft tot gevolg een extra reservering van €100.000,- voor ontwikkeling van Strijkviertel.

Voor de recreatiegebieden wordt de voorgestelde investering verdeeld in 2 categorieën: planontwikkeling en uitvoering.

- Planontwikkeling betreft vooral terreinen die in de huidige situatie kunnen worden getypeerd als koestergebied. Dit zijn gebieden waar veel bezoekers komen maar vaak is de planologische ontwikkelruimte nog beperkt. Er zal geïnvesteerd moeten worden in voorbereidingsuren voor onderzoek of intensivering fysiek en planologisch mogelijk is en vervolgens bij positief resultaat in (haalbaarheids)onderzoeken en inschrijfprocedures om in kaart te kunnen brengen wat nodig is (vanuit de recreant en/of de markt) om het terrein tot zijn recht te laten komen en de transformatie naar generatorgebied tot stand te brengen.
- Investerings voor uitvoering zijn vooral voorzien in terreinen die in de huidige situatie al te typeren zijn als koester- en generatorgebied. Investerings in uit te voeren projecten kunnen gezien worden als voorinvesterings die na realisatie van een exploitatieconcept terugverdiend zullen worden in een (hogere) canon/huurafdracht.

Aandachtspunten bij het besluiten tot investering in recreatiegebieden:

- Voor het overdragen van gronden moet rekening worden gehouden met gelijkberechtiging en marktconformiteit. Voor de gebieden Heemstede, De Rivier en Hampoort moet de grond marktconform worden verkocht aan het recreatieschap. Provincie stelt in 2014 voorwaarden, zoals openbare toegankelijkheid, op voor verkoop. Op basis van taxatie wordt vervolgens de waarde bepaald. Bij de investering voor deze nieuwe recreatiegebieden dient rekening te worden gehouden met de marktwaarde van de grond.
- Er dient ruimte te zijn voor flexibiliteit, dit is mogelijk door het meerjaren-uitvoeringsprogramma jaarlijks te actualiseren en projecten bij te stellen in de planning (omhoog/omlaag).
- Belangrijk is om te realiseren dat het een aantal jaar kan duren voordat de investeringen leiden tot inkomstenstromen. Tegelijkertijd dienen we alert te zijn op de cashflow; er dient inzicht te zijn wanneer een investering inkomsten zal genereren om een soort revolving fund ten behoeve van toekomstige investeringen tot stand te brengen.

Aandachtspunt bij het besluiten tot investering in routenetwerken:

- Kosten voor het beheer van bv het fietsknooppuntensysteem blijken aanzienlijk hoger dan van losse routes. In routenetwerken moet blijvend geïnvesteerd worden (uit revolving fund) om een kwalitatief goed systeem te houden.

Hoofdstuk 5 Risico's

Het streven van investeringen en ontwikkelingen is om de beheerkosten te verlagen en/of inkomsten te genereren. Eerder in dit plan is al genoemd dat het een aantal jaren kan duren voordat inkomstenstromen op gang komen maar dat investering in ontwikkeling wel noodzakelijk is om een kwalitatief hoogwaardig regionaal recreatief aanbod te bieden. Er zijn altijd factoren die het onzeker maken of een investering uiteindelijk leidt tot inkomsten. Hieronder is een aantal risico's benoemd, waar rekening mee gehouden dient te worden.

Risico's bij investering in ontwikkeling van **recreatieterreinen** zijn:

- Investeringen voor planvorming zoals (haalbaarheids)onderzoeken, vergunningen en bestemmingsplanwijzigingen hoeven niet uit te monden in inkomsten.
- Ontwikkelingen zijn afhankelijk of er een ondernemer wordt gevonden.
- Ontwikkelingen zijn mede afhankelijk van ontwikkelingen in de nabije omgeving.
- Hoogte inkomsten is afhankelijk van economisch klimaat en risico's die exploitanten willen nemen.
- Ramingen zijn gebaseerd op ervaring met exploitatie binnen de schappen, benchmark en kengetallen. Werkelijke inkomsten zijn afhankelijk van uitkomsten onderhandelingen.
- Realisatie is afhankelijk van planologische ruimte en mogelijkheden binnen bestemming.
- Het hoge verdienpotentieel van een generatorgebied volgens Buck Consultants (tot 100% kostendekkingsgraad) zal veelal niet haalbaar zijn. Daarom wordt in dit plan uitgegaan van een maximaal passende ontwikkeling per voorziening en bij ontwikkeling van een recreatiegebied tot een generatorgebied een kostendekkingsgraad van meer dan 50% (geen bovengrens).
- Realisatie kan langer op zich laten wachten of in het ergste geval geen doorgang vinden door bezwaar- en beroepsprocedures.

Risico's moeten voor iedere ontwikkeling in kaart worden gebracht en waar mogelijk worden voorkomen of uitgesloten. Mocht dit niet afdoende blijken dan is het zaak om risico's tijdig te signaleren, tot een minimum te beperken en het uiterste doen om alternatieven te zoeken. Concluderend kan gesteld worden dat het plegen van investeringen niet garandeert dat er daadwerkelijk inkomsten zullen volgen. Zonder investering zullen echter waarschijnlijk geen extra inkomsten volgen en zal het aanbod steeds minder blijven voldoen aan de veranderende vraag van de recreant. Het risico van een investering beperkt zich tot de mogelijkheid dat de investering zichzelf niet terug verdient. Risico's lijken beperkt en overzichtelijk.

Risico bij het ontwikkelen van **routenetwerken** is dat er onvoldoende onderhouds/optimalisatiebudget is waardoor ambities niet gehaald worden.

Risico's bij het niet investeren in het ontwikkelen van routenetwerken zijn:

- Ontbrekende schakels en niet goed toegankelijk aanbod
- Recreant en omwonenden niet optimaal bediend
- Provincie Utrecht en daarmee het werkgebied van het recreatieschap blijft achter bij landelijke ontwikkelingen
- Stad-land verbindingen blijven een zwakke schakel

Hoofdstuk 6 Vervolgslag

Wensen:

- De investeringen en opbrengsten uit de extra investeringen moeten een revolving fund vormen op basis waarvan structureel blijven investeren mogelijk wordt. Een bijzonder kenmerk is dat het potje zichzelf moet aanvullen. De besteding van het geld moeten zorgen voor revenuen. Dit dient een aparte post te worden in de begroting. Het doel en voorwaarden van het revolving fund worden nader uitgewerkt tot een bestuursvoorstel.
- Het is noodzakelijk om de kwaliteit te waarborgen. Essentieel is om door te blijven ontwikkelen en het niet te laten bij een eenmalige investeringsimpuls. Het aanbod dient aan de vraag van de recreant te blijven voldoen en voldoende aantrekkelijk te blijven en kwaliteit te bieden om de opvangcapaciteit op de terreinen en de routenetwerken maximaal te kunnen blijven benutten. Indien blijkt dat er structureel meer inkomsten/besparingen zijn dan nodig is voor investeringen dan kan het bestuur besluiten tot verlaging van de deelnemersbijdragen.
- Deelnemers (provincie en gemeenten) zijn nauw betrokken bij de genereren ambitie en dragen door hun inzet bij om de ambitie van het Ontwikkelplan en de projecten uit het uitvoeringsprogramma te kunnen realiseren eventueel door ruimte te maken in eigen beleid.
- Flexibel en actueel blijven door het meerjaren uitvoeringsprogramma jaarlijks bij te stellen, hebben we de planning gehaald en heeft het ons verder geholpen in het bereiken van de ambitie? Belangrijk is om te realiseren dat het een aantal jaar kan duren voordat de investeringen leiden tot inkomstenstromen.
- Monitoring van het instrument uitvoeringsprogramma is noodzakelijk, daarom wordt een evaluatie na de budgetperiode 2015-2018 geadviseerd. Hebben de investeringen opgeleverd wat de verwachtingen waren? Klopt de ambitie nog of moeten we hem bijstellen? Aan de hand van de evaluatie wordt het

uitvoeringsprogramma opgesteld voor de budgetperiode 2019-2022.

- Het totaaloverzicht van alle recreatiegebieden dient in beeld te worden gebracht. Dit geldt ook voor omliggende gebieden in beheer van andere terreinbeheerders. Het streven is om naar een evenwichtig totaalaanbod van recreatie toe te werken. Deze slag moet nog gemaakt worden.

Acties:

- Het Ontwikkelplan wordt aangeboden aan deelnemers en voor wie wil kan een presentatie en toelichting in raadscommissie/themabijeenkomst worden verzorgd.
- In de komende budgetperiode wordt geïnvesteerd conform het jaarlijks bij te stellen uitvoeringsprogramma.
- Voor de uitvoering van projecten worden planningen en opdrachtschrijvingen opgesteld, uitgangspunt is gemeenschappelijke planontwikkeling met de desbetreffende deelnemers.
- Implementatie van structureel overleg met ambtelijk adviseurs om voortgang te bewaken, problemen tijdig te signaleren en hierop in te spelen, verbindingen te leggen met gemeentelijk beleid en planologie en draagvlak te behouden en uitwisseling van kennis en ervaring wederzijds.
- Continue aandacht houden voor het investeren in communicatie: marketing en promotie inzetten om bekendheid te vergroten en daarmee de vindbaarheid. Bereik en betrek de recreant en omwonende (communicatiestrategie).
- Blijven investeren in kennisontwikkeling en kennisoverdracht. Het is gewenst om de basisinformatie op orde te brengen en actueel te houden om adequaat in te kunnen blijven spelen op de vraag van de recreant. Dit kan door structureel een gedeelte van het revolving fund (orde van grootte €10.000,- per jaar) te reserveren.
- Blijven meegroeien met vraag, kwalitatief en mogelijk ook kwantitatief door het uitbreiden van areaal door bestaande terreinen in beheer over te nemen die passen binnen ambitie voor intensieve recreatie passen.

Meerjaren-uitvoeringsprogramma

- Het meerjaren-uitvoeringsprogramma is een eerste stap om op een gestructureerde manier naar de ambitie toe te werken.
- In het meerjaren-uitvoeringsprogramma zijn de gebieden opgenomen die in eigendom van het recreatieschap zijn. Investerings worden in eerste instantie alleen gedaan op schapsterreinen. Dit zijn immers de terreinen waar het recreatieschap over gaat. Per terrein is beschreven welke ontwikkelingen kansrijk zijn.
- Het meerjaren-uitvoeringsprogramma richt zich op komende budgetperiode en verder. De totale ontwikkeling van de recreatieterreinen, om tot volledige opvang van de recreatiedruk te komen binnen de provincie, zal veel langer beslaan dan 4 jaar. De investeringen die worden voorgesteld binnen de komende budgetperiode kunt u zien als de eerste fase om hier naar toe te werken. Het meerjaren-uitvoeringsprogramma dient elk jaar overeenkomstig de criteria en afwegingsaspecten bijgesteld te worden.
- Onderbouwing van getallen is opgenomen in de tabel in [bijlage 2](#) van dit plan. Ramingen voor inkomsten zijn gebaseerd op ervaring met exploitatie binnen de recreatieschappen, kengetallen en op benchmark. Voor een aantal toekomstige exploitaties (golfbaan Ruigenhoek, intentieovereenkomst Oortjespad, inschrijftraject Heemstede-Noord en De Leijen) is de onderhandeling geweest en zijn verwachte inkomsten/besparingen al bekend, maar dient bv de planologische procedure nog te worden doorlopen. Voor andere ontwikkelingen wordt de haalbaarheid van potentiële inkomsten onderzocht (Salmsteke). Tot slot is er voor een aantal ontwikkelingen (verwachte) planologische ruimte (beschikbare m2 planologische ruimte Maarsseveense Plassen, Strijkviertel) waardoor een raming gebaseerd op ervaring, benchmark en/of kengetallen mogelijk is. Aannee is bij iedere raming dat er commerciële partijen worden gevestigd, die een marktconforme huur/canon afdragen.

Recreatieterreinen:

Terreinen in eigendom recreatieschap SGL	Kansrijke ontwikkelingen	Publieke investering	Dekkingsgraad (verhouding kosten/inkomsten)
Maarsseveense Plassen Eindbeeld typologie: generator Prioriteit 1	Maarsseveense Plassen is reeds een generatorgebied en bestaat uit een betaald strandbad en een gratis toegankelijk buitengebied. Er zijn mogelijkheden om de dekkingsgraad verder te verhogen door al aanwezige ontwikkelruimte in het bestemmingsplan te benutten. Inschatting van de opbrengsten is op basis van aantal m2 en de aanname dat er commerciële partij(en) worden gevestigd. Investering in het strandbad door de voorzieningen te vernieuwen, de uitstraling meer eigentijds te maken en het concept tegelijkertijd meer af te stemmen op de vraag van de recreant is gewenst. Verder kan gedacht worden aan het uitbreiden van het aantal evenementen. Hiervoor kan het terrein beter geschikt worden gemaakt.	Planontwikkeling: €50.000,- (2015) Uitvoering: €200.000,- (2015/2016)	Huidige dekkingsgraad (strandbad en buitengebied tezamen): 56% Toekomstige dekkingsgraad: 60-65% Realisatie: budgetperiode 2015-2018

<p>Oortjespad</p> <p>Eindbeeld typologie: koester</p> <p>Prioriteit 1</p>	<p>Voor Oortjespad is begin 2014 een intentieovereenkomst met de gevestigde ondernemer getekend. Door uitbreiding van de ondernemer en uitbreiding van zijn beheertaak enerzijds en een besparing op het educatieve onderdeel (geen primaire taak) wordt de dekkingsgraad van het terrein verveelvoudigd. De voorzieningen blijven behouden. Naar aanleiding van een recente uitspraak van de Raad van State blijkt dat ontwikkelingen in 2015 en 2016 niet haalbaar zijn. Gemeente Woerden heeft vastgesteld dat dit gebied het label Koestergebied heeft.</p>	<p>Planontwikkeling: €15.000,- (2015)*</p> <p>*DB heeft op 3/7/14 besloten een budget van max 15.000,- uit de reserve nieuw beleid vrij te maken voor onderzoeken als onderbouwing nieuw bestemmingsplan</p>	<p>Huidige dekkingsgraad: 9% Toekomstige dekkingsgraad: >50%</p> <p>Realisatie: budgetperiode 2015-2018</p>
<p>Strijkviertel</p> <p>Eindbeeld typologie: generator</p> <p>Prioriteit 1</p>	<p>Dit terrein is druk bezocht in de zomer als zwemgelegenheid, jaarrond wordt het gebruikt voor wandelen en festivals. Voorzieningen om jaarronde exploitatie te faciliteren ontbreken. Mede door de goede bereikbaarheid van het terrein is er veel belangstelling van ondernemers. In combinatie met aangrenzende percelen die in eigendom zijn van gemeente Utrecht, is een stevig recreatieconcept (500-800m²) zeer kansrijk. In het bestemmingsplan is nog niets mogelijk, maar de gemeente wil wel meedenken. Indien er stevige ontwikkelruimte komt en in de infrastructuur wordt geïnvesteerd, is een kostendekkingsgraad van >50% op dit recreatieterrein mogelijk vanaf 2017-2018. Voorgesteld wordt om gezamenlijk met de gemeente een inschrijfprocedure te starten met als doel een ondernemer te vinden en het terrein geschikt te maken voor ontwikkeling.</p>	<p>Planontwikkeling: €50.000,- (2015) Uitvoering: €250.000 (2016/2017)*</p> <p>* DB heeft op 10/12/14 besloten tot een extra reservering van €100.000,- (indien nodig) t.b.v. ontwikkeling.</p>	<p>Huidige dekkingsgraad: 27% Toekomstige dekkingsgraad: >50%</p> <p>Realisatie: vinden van een ondernemer en planologisch traject: budgetperiode 2015-2018</p>
<p>Salmsteke</p> <p>Eindbeeld typologie: generator</p> <p>Prioriteit 1</p>	<p>Dit terrein heeft vanwege de ligging en de ruimtelijke kwaliteit grote potentie om ontwikkeld tot worden tot een terrein met een regionale functie. Hiervoor is onderzoek nodig naar een recreatieconcept dat gericht is op de vraag van de recreant en ruimte in het bestemmingsplan om ondernemers mogelijkheden te bieden voor exploitatie. De intentieovereenkomst met de gemeente over onderzoeken van haalbaarheid, is in maart 2014 getekend. Er ligt een meekoppelkans met het Deltaprogramma. Bebouwing buitendijks ten behoeve van jaarronde "droge voeten" recreatie wordt, onder voorwaarden, kansrijk geacht. Voorgesteld wordt om nader onderzoek te doen, het terrein geschikt te maken voor ontwikkeling en een of meerdere ondernemers te werven.</p>	<p>Planontwikkeling: €120.000,-* (2014/16) Uitvoering: € 80.000,- (2017 en Grondverwerving: PM)</p> <p>*DB heeft op 25/9/14 besloten reeds €40.000,- voor planontwikkeling beschikbaar te stellen, vooruitlopend op het vaststellen van het Ontwikkelplan.</p>	<p>Huidige dekkingsgraad: 8% Toekomstige dekkingsgraad: >50%</p> <p>Realisatie haalbaarheidsonderzoek: budgetperiode 2015-2018 Realisatie uitvoering: (afhankelijk van uitkomsten haalbaarheidsonderzoek) beoogd met een start in budgetperiode 2015-2018</p>

<p>'t Waal incl. Honswijkerplas</p> <p>Eindbeeld typologie: generator</p> <p>Prioriteit 1</p>	<p>Dit terrein bestaat uit verschillende deelgebieden. De Honswijkerplas is de afgelopen jaren ontzand en geschikt gemaakt voor wandelen, zwemmen en verschillende vormen van waterrecreatie. In 2014 vindt de voorbereiding van fase 3 plaats en worden mogelijkheden verkend om de plas extra geschikt te maken voor recreatie en natuur door middel van verondieping en het creëren van eilanden. De inkomsten uit de ontzanding zullen de ontwikkelingen van het terrein ruimschoots kunnen bekostigen. Voor het totale gebied wordt gezocht naar een passend recreatieconcept. Kosten voor nader onderzoek en het zoeken naar een ondernemer kunnen worden bekostigd uit de opbrengsten van de ontzanding.</p>	<p>Planontwikkeling: €30.000,- (kan bekostigd worden uit opbrengsten zand)</p>	<p>Huidige dekkingsgraad: 9% Toekomstige dekkingsgraad: >50%</p> <p>Realisatie: gedeeltelijk binnen de budgetperiode 2015-2018. Afronding van de ontzanding duurt tot en met budgetperiode 2019-2022.</p>
<p>Ruigenhoek</p> <p>Eindbeeld typologie: koester</p> <p>Prioriteit 1</p>	<p>De intentieovereenkomst tussen het recreatieschap, de gemeente en de ondernemer voor het ontwikkelen van de oefengolfbaan met horeca en midgetgolf is in februari 2014 getekend, in september is overeenstemming over ondererfpacht. De oefengolfbaan levert €44.000,- per jaar aan canon. Inkomsten starten wanneer vergunningen onherroepelijk zijn (verwachting tweede helft 2015) en bouwen trapsgewijs in 3 jaar op. Investering zit vooral in samenwerking en advisering (planontwikkeling). Kleinere maar eventueel wel kansrijke ontwikkelingen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • om het terrein beter geschikt te maken voor evenementen • om in combinatie met de skatebaan een ijsbaan mogelijk te maken. Daarmee wordt het recreatief aanbod meer jaarrond gemaakt. • optimaliseren van het BMX/skeeler/skatepark (gemeente Utrecht wil hierin investeren). 	<p>Planontwikkeling: €10.000,- (2015) Uitvoering: €15.000,- (2016)</p>	<p>Huidige dekkingsgraad: 26% Toekomstige dekkingsgraad: 75-85%</p> <p>Realisatie: budgetperiode 2015-2018</p>
<p>De Leijen</p> <p>Eindbeeld typologie: generator</p> <p>Prioriteit 2</p>	<p>Voor dit terrein geldt dat er reeds een ondernemer is geselecteerd. Het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied van gemeente De Bilt houdt rekening met en bouwvlak voor horeca. Het bestemmingsplan is nog niet vastgesteld omdat er nog een aantal bezwaarprocedures lopen (niet voor gebied De Leijen). Met de gemeente wordt nagegaan of vooruitlopend op de vaststelling begonnen kan worden met het recreatieconcept. Voorgestelde kleine investering is planontwikkeling. Het gaat vooral om uren om in samenwerking tussen gemeente, ondernemer en recreatieschap tot ontwikkeling van het concept te komen. Ondernemer zal een gedeelte van het beheer overnemen en er zal een canon worden vastgesteld.</p>	<p>--</p>	<p>Huidige dekkingsgraad: 9% Toekomstige dekkingsgraad: >50%</p> <p>Realisatie: budgetperiode 2015-2018</p>

<p>Laagraven incl. Heemstede</p> <p>Eindbeeld typologie: generator</p> <p>Prioriteit 2 (verschuift naar prioriteit 1 als grondprobleem is opgelost en ontwikkeling Heemstede met de ondernemer kan starten)</p>	<p>Dit terrein bestaat uit verschillende deelgebieden. Voor de zuidplas Laagraven verloopt de exploitatie naar tevredenheid. Voor de noordplas geldt dat indien zich de mogelijkheid voordoet om de recreatieve mogelijkheden te verbreden en mits dit ruimtelijk mogelijk is, deze kans benut zal worden. De bestaande ondernemer werkt de plannen in overleg met het schap uit. Voor het gebied Heemstede staat een ondernemer klaar om de pleisterplaats te exploiteren. Ontwikkeling ligt stil in afwachting van de grondoverdracht. Indien de grond marktconform moet worden gekocht, dient onderzocht te worden of het exploitatieconcept nog haalbaar is. Uitbreiding van de golfbaan is gewenst.</p>	<p>Planontwikkeling: PM Uitvoering: PM</p> <p>Voor de inrichting van Heemstede-Noord is nog publiek budget (RodS gelden) van ca. €200.000,- beschikbaar voor inrichting.</p>	<p>Huidige dekkingsgraad: 95% Toekomstige dekkingsgraad: 95-100%</p> <p>Realisatie: budgetperiode 2015-2018</p>
<p>Nedereindse Plas</p> <p>Eindbeeld typologie: generator (lange termijn)</p> <p>Prioriteit 2</p>	<p>Het eindbeeld voor dit terrein is generator. Dit is voor de lange termijn, in combinatie met de plas als zwemwater. Omdat de sanering nog een aantal jaren beslaat en de plas na sanering nog 2 jaar gemonitord dient te worden voordat het als zwemwater gebruikt mag worden, is ontwikkeling niet verwacht in de komende 2 budgetperiodes. Een kleinere ontwikkeling die wel kansrijk is en op korte termijn meer inkomsten genereert, is een beperkte uitbreiding van de gevestigde ondernemer van de skibaan en het actualiseren van de wielervedbaan en MTB parcours.</p>	<p>Planontwikkeling: €5.000,- (2016)</p>	<p>Huidige dekkingsgraad: 40% Toekomstige dekkingsgraad: 40-45%</p> <p>Realisatie: budgetperiode 2015-2018</p>
<p>Heulsewaard</p> <p>Eindbeeld typologie: rust</p> <p>Prioriteit 3</p>	<p>Voor dit gebied worden geen ontwikkelingen gepland. Dit is een recreatiegebied in de uiterwaarden (mensen verblijven graag op/aan het water) en valt niet onder de EHS. Waar een mogelijkheid tot verpachting ontstaat zal die worden benut. Dit terrein heeft vooralsnog geen regionale functie en er lijken weinig mogelijkheden om het als zodanig te ontwikkelen. Overwogen kan worden om het terrein op termijn af te stoten. Voorlopig geen actieve inzet op plegen.</p>	<p>--</p>	<p>Huidige dekkingsgraad: 0% Toekomstige dekkingsgraad: ≥0%</p>
<p>Grutto, Koekoek en Reiger</p> <p>Eindbeeld typologie: rust</p> <p>Prioriteit 3</p>	<p>Voor dit gebied worden geen ontwikkelingen gepland. Waar een mogelijkheid tot verpachting ontstaat zal die worden benut. Deze gebiedjes hebben geen regionale functie en er lijken weinig mogelijkheden om het als zodanig te ontwikkelen. Overwogen kan worden om deze terreinen op termijn af te stoten. Terrein Koekoek ligt aan een recreatieve fietsroute en dient als rustpunt. Voorlopig geen actieve inzet op plegen.</p>	<p>--</p>	<p>Huidige dekkingsgraad: 0% Toekomstige dekkingsgraad: ≥0%</p>

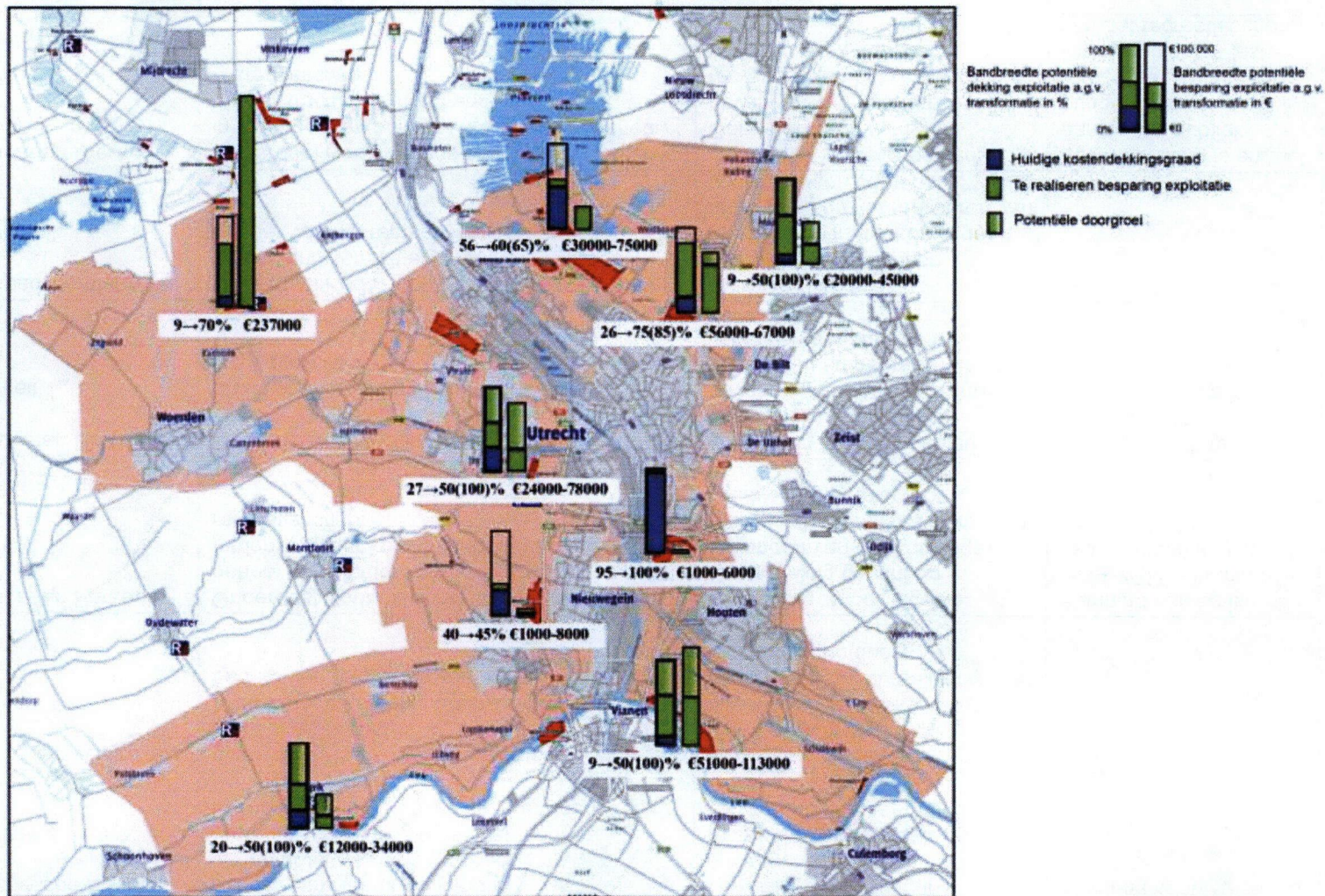
Routenetwerken:

Paden/Routes	Waarom kansrijk?	Doelen	Maatregelen/middelen	Publieke investering €
Routenetwerken wandelen, fietsen en varen Prioriteit 1	Fietsknooppuntensysteem: Tweede verbeteringslag gepland in 2016. Het gaat hierbij om vnl. paden Noorderpark, Haarzuilens, Plas Cattenbroek en Hollandsche IJsselbos op te nemen in het systeem.	Terreinen beter fysiek bereikbaar maken. Zicht- en vindbaarheid van routes en terreinen verbeteren.	Ontbrekende schakels aan systeem toevoegen in 2016	Totale kosten bedragen €60.000,- (2016)
	Wandelknooppuntensysteem: Eerste fase Utrecht West is in najaar 2014 aangelegd. Fase B: Noorderpark en Vechtstreek gepland voor 2015 (fase B2; voorbereidingen en ontwerpen) en 2016/2017 (fase B1; uitvoering). Fase C Kromme Rijnstreek is voorzien moet nog nader uitgewerkt worden. Hiervoor zullen ook zoveel mogelijk subsidiemogelijkheden worden gezocht, verwachting is dat 100% subsidie niet mogelijk is en dat er ook een bijdrage van het schap zal worden gevraagd. De wens is om het netwerk vervolgens ook uit te breiden ten oosten van stad Utrecht.	Ontsluiting landelijk gebied. Terreinen beter fysiek bereikbaar maken. Zicht- en vindbaarheid van routes en terreinen verbeteren.	Ontwerp en aanleg routenetwerk. Kosten bedragen gemiddeld €900,- per km (planvorming en uitvoering). In totaal zal wandelknooppuntensysteem Noorderpark en Vechtstreek (binnen werkgebied schap SGL) ruim 300 km beslaan.	Totale kosten: Fase B1: € 65.000,- Fase B2: € 260.000,- Gevraagde bijdrage schap: PM Fase C: PM
	Sloepennetwerk: Gerealiseerd in 2014	Vaarnetwerk sloepen	--	--
Digitaal bereikbaar maken routes en informatie over paden voor recreant. Prioriteit 1	Sluit aan op trends en vraag recreant: Recreant bereidt zich voor op dagtocht via internet. Ter plekke kan via smartphone informatie worden verkregen over paden en routes worden ingezien: tegemoet komen aan zelfredzame/ondernemende consument en groeiende informatiebehoefte op plaats van bestemming.	Terreinen beter digitaal bereikbaar (vindbaar) maken.	Opzetten routesysteem en routeplanner in 2014/2015	PM

Fietspaden Hollandsche IJssel Prioriteit 2	Onderdeel RodS. Gebied komt in eigendom en beheer van Natuurmonumenten, padenstructuur komt in beheer van recreatieschap. Nog geen planning beschikbaar, DLG bezig met grondaankopen.	Ontsluiting landelijk gebied. Ontwikkeling gericht op opvangen van (toekomstige) recreanten en het realiseren van voorzieningen daarvoor.	Aanleg wacht op grondaankoop.	RodS gelden voor aanleg
Fietspaden Wielreveld Prioriteit 3	Onderdeel RodS. Reeds aangelegd. Gebied komt in eigendom en beheer van Natuurmonumenten, padenstructuur is in beheer van recreatieschap.	Ontsluiting landelijk gebied. Ontwikkeling gericht op opvangen van (toekomstige) recreanten en het realiseren van voorzieningen daarvoor.	--	--
Fietspaden Parkbos Prioriteit 1	Onderdeel RodS. Gebied komt in eigendom en beheer van Natuurmonumenten, padenstructuur komt in beheer van recreatieschap.	Ontsluiting landelijk gebied. Ontwikkeling gericht op opvangen van (toekomstige) recreanten en het realiseren van voorzieningen daarvoor.	Planning aanleg is 2014-2015. Opening naar verwachting in voorjaar 2016.	RodS gelden voor aanleg
Fietspaden De Rivier Prioriteit 1	Onderdeel RodS. Gebied komt in eigendom en beheer van Natuurmonumenten, padenstructuur komt in beheer van recreatieschap.	Ontsluiting landelijk gebied. Ontwikkeling gericht op opvangen van (toekomstige) recreanten en het realiseren van voorzieningen daarvoor.	Aanleg wacht op grondaankoop. Planning aanleg is 2015-2016.	RodS gelden voor aanleg
Fietspad Hamlaan Prioriteit 3	Onderdeel RodS. Reeds aangelegd. Gebied en fietspad komt in eigendom en is reeds in beheer van het recreatieschap.	Stad-land verbinding. Ontwikkeling gericht op opvangen van (toekomstige) recreanten en het realiseren van voorzieningen daarvoor.	--	--
Fietspaden Nieuw Wulven Prioriteit 3	Onderdeel RodS. Reeds aangelegd. Gebied is in eigendom en beheer van Staatsbosbeheer, padenstructuur is in beheer van recreatieschap.	Ontsluiting landelijk gebied. Ontwikkeling gericht op opvangen van (toekomstige) recreanten en het realiseren van voorzieningen daarvoor.	Tbv ontsluiting is en aanzienlijk publiek budget nodig (ordegrootte €500.000). Dit komt niet ten laste van het recreatieschap.	--

Kaart: maximaal haalbare stijging kostendekkingsgraad (%) en gerelateerde besparing kosten/stijging inkomsten (€)

Literatuur

- Bureau Verten i.o.v. Facilitaire Dienst Utrechtse Recreatieschappen (1999), *recreatieonderzoek*
- Buck Consultants International & Orange Olive i.o.v. provincie Utrecht (2012). *Toekomst Recreatie(schappen)-Innovatief doelen bereiken-*
- Gemeente Utrecht, Dienst Landelijk Gebied & Recreatie Midden-Nederland (2011). *Utrechters er op uit! Behoeftte bewoners Utrecht aan buitenrecreatie rondom de stad*
- Grontmij i.o.v. provincie Utrecht en Recreatie Midden-Nederland (2014). *Tussenrapportage 30/09/14, Verkenning Routebureau Utrecht*
- Grontmij i.o.v. Recreatie Midden-Nederland (2009). *Recreatieonderzoek 2007-2008*
- Kenniscentrum Recreatie, (2008). *monitor vrijetijd en toerisme*
- Leisure Result (2011). *Trends en Ontwikkelingen*
- Lukken G., *www.vrijetijdskenis.nl*
- NBTC-NIPO (2013). *bezoekers_Utrechtse_recreatiegebieden*
- NBTC-NIPO (2014). *Continu Vrije Tijdsonderzoek (CVTO) 2012-2013*
- NRIT (2013). *Samenvatting trendrapport toerisme, recreatie en vrije tijd*
- Provincie Utrecht (2012). *De aantrekkelijke regio, visie Recreatie en toerisme 2020*
- Provincie Utrecht (2013). *Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2028*
- Provincie Utrecht (2014). *ambitiekaart recreatiezones Utrecht (210114)*
- Recreatie Midden-Nederland (2013). *Recreatie 2.0*

Bijlage 1: Uitleg scores

Uitleg manier van scores van de 4 afwegingsaspecten (++) / --) om te komen tot een prioritering:

Afwegingsaspecten:	Bestaat uit:	Uitleg score
Recreatieve en Maatschappelijke meerwaarde	Conclusie uit aspecten: oppervlakte, bezoekersaantal, bezoekersaantal per hectare, fysieke ontwikkelruimte, leefstijlen en vraag recreant	1. <u>Huidige typering:</u> generator ++ koester + flex 0 rust - 2. <u>Kansrijkheid:</u> zeer kansrijk ++ kansrijk + zeer afhankelijk van externe factoren 0 niet kansrijk - onwaarschijnlijk --
Vermarktbaarheid	Conclusie uit aspecten: bereikbaarheid, belangstelling ondernemers en kwaliteiten terrein	zeer goed ++ / zeer slecht --
Verdienpotentieel	Vershil huidige dekking exploitatie met bandbreedte potentieel dekking exploitatie a.g.v. ontwikkeling	>50% ++ 5-50% + 0-5% 0 daling van de dekking -
Financiële impact	Vershil directe kosten o.b.v. jaarrekening 2012 met bandbreedte potentieel besparing exploitatie	> €50.000 ++ €1 - €50.000 + stijging kosten -

Bijlage 2: Analyse- en scoretabel

Zie aparte bijlage (Bijlage 2: Analyse- en scoretabel Excel-bestand)

Bijlage 3: Vrijetijdstrends 2014

Trends, sterker inspelen op vraag recreant

Inzicht in ontwikkelingen in recreatiegedrag en –behoefte zijn van belang om te kunnen anticiperen op de toekomst.

Invloed van trends op vrijetijdssector:

- Vrije tijd stabiliseert in 2014 en neemt voor het eerst in jaren niet meer af
- Internet is de start van vrijetijd
- Vrije tijd kent geen tijd, het is een 24-uurs economie. Kansen voor spreiding seizoenen en week
- FusionTime: mix van vrijetijdsaanbod, vrije tijd en werk. In 2014 mixen we onze vrije tijd steeds meer met werk en andere verplichtingen.
- Maar ook het aanbod mixt zich. *Dynamic packaging*, meer maatwerk door middel van stapeling van producten, een combinatie van vrijetijdsproducten. Meer samenwerking van lokale ondernemers.
- WIFI is in onze vrije tijd onmisbaar geworden, net als de smartphone en tablet. Deze worden ook steeds vaker onderdeel van onze vrijetijdsbelevingen. Real time delen van beleving en mening m.b.v. social media.
- IWIN (I Want It Now, always connected). Groeiende informatiebehoefte op plaats van bestemming (m.b.v. smartphone)
- Share-connected, we willen momenten en belevingen echt samen *live* delen. Het gaat echter ook over de opkomst van share-initiatieven waarbij een lager budget en het internet een rol spelen.
- Consument heeft minder te besteden
- *PuurNatuur* geeft aan dat we weer terug willen naar de natuur, van echt eten houden en originele, pure en duurzame belevingen willen. Kansen voor groen-toerisme en dagtochten in teken van natuur en ontspanning, groei voor plattelandstoerisme en aandacht voor streekproducten, kansen voor betere ontsluiting van natuur en platteland
- *Welzijn gaat voor welvaart. Ook onze gezondheid en levensstijl blijven belangrijk. Wellness in de breedste zin van het woord, zowel fysiek als mentaal, staat voorop.*

Bron: Goof Lukken, www.vrijetijds kennis.nl, NRIT, trendrapport toerisme, recreatie en vrije tijd (2013) en Leisure Result, Trends en ontwikkelingen (2011)

Er zijn verschillende maatschappelijke ontwikkelingen gaande die van invloed zijn op de vrijetijdsbesteding. Vergrijzing, digitalisering, stagnerende regionale mobiliteit, aandacht voor natuur en milieu zijn hier voorbeelden van. De recreant wordt kritischer en mondiger, let op een goede prijs –kwaliteitsverhouding en is op zoek naar beleving en het 'echte verhaal'. Daarnaast heeft men meer aandacht voor gezondheid (bewegen) en duurzaamheid (verantwoord).

Door de toenemende verkeersdruk op (regionale) wegen en door de behoefte van de gebruiker om veel te doen in de vrije tijd, richten recreanten zich steeds meer op de regio waarin ze wonen. De regionale omgeving wordt steeds belangrijker voor het besteden van de vrije tijd. Dit geldt voornamelijk voor activiteiten als wandelen, fietsen en recreatief winkelen. Mensen zijn in toenemende mate slechts bereid te reizen voor bijzondere evenementen.

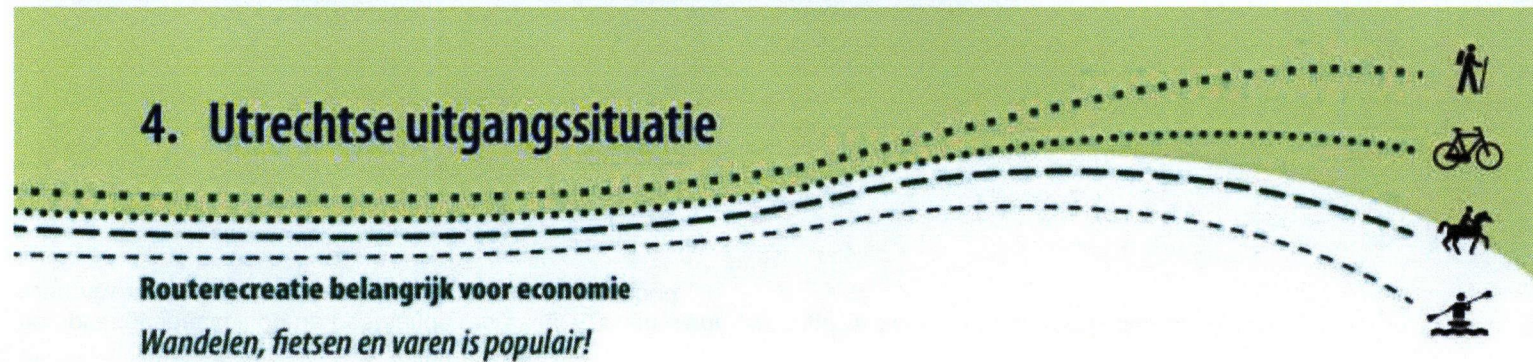
Buitenrecreatie is de meest ondernomen vrijetijdsactiviteit in 2012/2013. Wandeling voor plezier was in 2012/2013 nummer 1 van de top 15 meest ondernomen vrijetijdsactiviteiten. Fietstocht voor plezier staat op nummer 3 in de top 15. (NBTC-NIPO, ContinuVrijeTijdsOnderzoek 2012/2013)

- Het aandeel ouderen stijgt de komende tijd flink en bereikt zijn hoogtepunt over 25 jaar. Rond 2038 is 24% van de bevolking 65 jaar of ouder. Ouderen zijn daardoor een steeds omvangrijkere doelgroep voor recreatie, met relatief veel tijd en geld. Door de vergrijzing neemt het aantal alleenstaanden toe. Ondanks het groeiende aantal alleenstaanden lijkt de traditionele individualisering op een einde te lopen. Het groepsgevoel komt weer terug.
- De digitalisering heeft verschillende gevolgen voor de vraag naar recreatie. Nieuwe technologieën bieden volop mogelijkheden om in te spelen op de beleviseconomie. De moderne recreant wil steeds vaker zelf zijn tocht samenstellen op basis van eigen voorkeuren. De digitale recreatieve infrastructuur zal zodanig moeten worden opgezet dat recreanten een uitstapje op maat kunnen samenstellen.
- In de afgelopen jaren steeg het aantal vrijetijdsactiviteiten waarin de gemiddelde Nederlander deelneemt, terwijl de gemiddelde bestede tijd per vrijetijdsactiviteit in dezelfde periode daalde. De verwachtingen ten aanzien van vrije tijd liggen hoger. De schaarse beschikbare vrije tijd moet zo optimaal mogelijk ingevuld worden. De vraag naar kwaliteit zal daardoor toenemen. Ook de behoefte aan comfort en luxe neemt toe, vooral onder de oudere doelgroep, maar ook aan rust en eenvoud. Verder bestaat er behoefte aan kleinschaligheid en authenticiteit.
- Recreanten zappen van de ene beleving naar de andere. De ene keer wil de recreant volledig opgaan in een andere wereld en struinen door de wildernis en de andere keer zoekt hij het amusement op in een leisurepark. Niet iedereen neemt deel in het versnellingsproces. Deze recreanten zijn op zoek naar een meer natuurlijke, realistische, authentieke, spirituele, vriendelijke, duurzame, sociale en gezonde ervaring. De ene consument is de andere niet. Eenzelfde gebeurtenis kan door mensen zeer verschillend beleefd worden, afhankelijk van karakter, kennis, ervaring, leeftijd e.d. Recreanten willen een ervaring die bij hun leefstijl past.
- Het landschap ontwikkelt zich tot een recreatielandschap. Kwaliteit, variatie, recreatie op maat en vernieuwing zullen steeds belangrijker worden. (Kenniscentrum Recreatie, 2008)

Door de verwachte bevolkingsgroei zal de recreatievraag de komende jaren in de provincie Utrecht (met name vanuit de stad Utrecht) stijgen. Voor de regio Utrecht geldt dat de vergrijzing minder is dan in de rest van Nederland en dat er een groeiende behoefte is aan beleving en variatie (gemeente Utrecht e.a., 2011).

De opvangcapaciteit op de bestaande recreatieterreinen dient verhoogd te worden om de recreatiedruk te accommoderen. Dit kan door middel van doorontwikkelen: variëren en intensiveren van het aanbod.

Bijlage 4: Aantal dagtochten en de bestedingen die hieruit volgen

	Aantal	Bestedingen
landelijk	481 miljoen	€ 366 x miljoen
in Utrecht	31 miljoen	€ 24 x miljoen
landelijk	197 miljoen	€ 250 x miljoen
in Utrecht	13 miljoen	€ 16 x miljoen
landelijk	7,8 miljoen	€ 49 x miljoen
landelijk	2,7 miljoen	€ 9 x miljoen

Aantal dagtochten en de bestedingen die hieruit volgen

Bron: Grontmij i.o.v. provincie Utrecht en Recreatie Midden-Nederland, Verkenning Routebureau Utrecht; tussenrapportage 30/09/14 (2014).

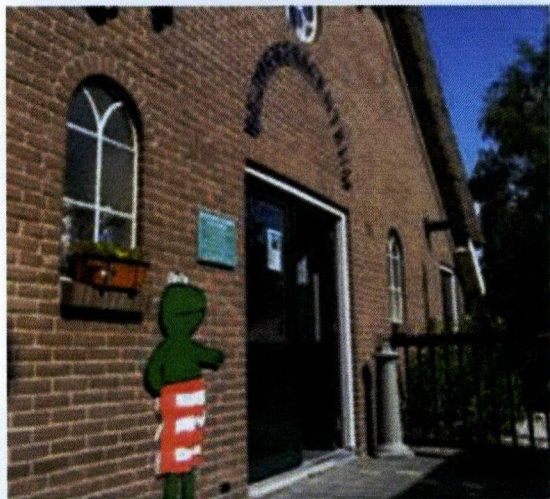
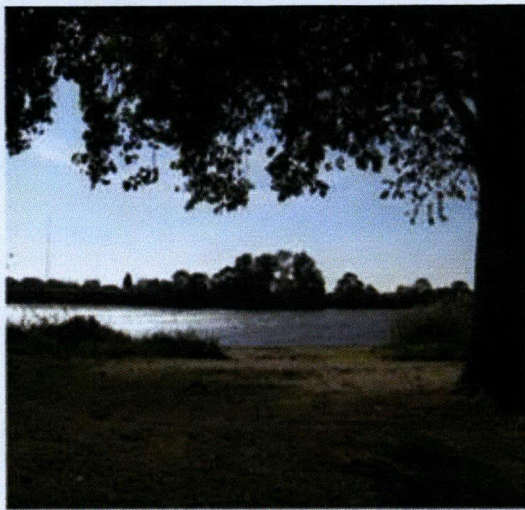
Bijlage 5: Verdeling bezoekers recreatiegebieden naar herkomst

Het onderzoek van provincie naar 40 recreatieterreinen geeft het volgende beeld hoe de bezoekers van de terreinen verdeeld zijn naar herkomst:

Gemeente	% van totaal bezoekers terrein
Utrecht	Maarsseveense Plassen 42% Strijkviertel 48% Ruigenhoek 55% Laagraven 66% Haarijnse Plas 74% Nieuw wulven 8% 't Waal (15%*)
Stichtse Vecht	Maarsseveense Plassen 34% Oortjespad 15% Ruigenhoek 4% Haarijnse Plas 19%
Houten	Laagraven 9% 't Waal (15%*) Nieuw wulven 82%
Woerden	Cattenbroek 88% Oortjespad 44% Salmsteke (10%**) Haarijnse Plas 3%
De Bilt	Maarsseveense Plassen 6% Ruigenhoek 38% De Leijen ?
IJsselstein	Nedereindse Plas 39% Strijkviertel 10% IJsselbos ?
Nieuwegein	Nedereindse Plas 44% Strijkviertel 32% Laagraven 17% 't Waal (25%*) IJsselbos ?
Lopik	Salmsteke (33%**)
(De Ronde Venen)	Oortjespad 23%

Bron: NBTC-NIPO i.o.v. provincie Utrecht, Bezoek aan Utrechtse Recreatiegebieden (2012) (* gegevens komen uit onderzoek Bureau Verten i.o.v. FDUR (1999) ** gegevens komen uit Recreatieonderzoek 2007/2008 Grontmij i.o.v. RMN (2009)

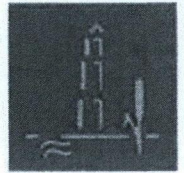

Terreinen	Afwegingen										Resultaten								
	Recreatieve & maatschappelijke meerwaarde en vermarktbaarheid					Verdienpotentieel en financiële impact					Ontwikkelstrategie, projectvoorstel en investeringsvoorstel								
Vermarktbaarheid (conclusie aspecten bereikbaarheid, kwaliteiten terrein, belangstelling ondernemers)	unieke bezoekers/h Planologische mogelijkheden	bestemmingsplan	Huidige gebiedstypering Buck	Kansen/fysieke ontwikkelruimte	Eindbeeld	verzorgingsgebied terrein(uit NBTC-NIPO rapport)	omvang huidige exploitatie (directe kosten obv jaarrek 2012)	Huidige dekking exploitatie	Bandbreedte potentieel besparing exploitatie	Bandbreedte potentieel dekking exploitatie a.g.v. ontwikkeling	score	prioriteit	tijdpad	Actie/strategie	Doel	Middelen	Benodigd budget / publieke investering (planvorming)	Benodigd budget / publieke investering (uitvoering)	
																			score
Maarsseveense Plassen	++	2914 Ja.	Generator	800m2 ontwikkelruimte BP geen belemmeringen voor nog intensiever gebruik. Eerste resultaten verwacht in komende budgetperiode. Beleidsindicatie: zeer positief	Generator	Stichtse Vecht (34%), Utrecht (42%), De Bilt (6%)	827.100	56%	30.000 - 75.000	60-65%	++	1	2015/2017	doorontwikkelen	Recreatiedruk accommoderen. Ontwikkeling gericht op opvangen van recreanten en het realiseren van voorzieningen daarvoor. Verstevigen recreatieconcept, variatie aanbod en dekking exploitatie verbeteren.	Ontwikkelruimte benutten t.b.v. vestigen passende onderneming. Inschrijfprocedure. Materiele investeringen in voorzieningen.	€ 50.000,00	€ 200.000,00	
score	++		++	++					++	+	++								
Ruigenhoek	++	1827	intentieovereenkomst getekend, procedure wordt gestart	Koester	golfbaan plan. vlotte procedure, is er nog bouwopp beschikbaar? Eindresultaat verwacht in komende budgetperiode. Beleidsindicatie: positief	Generator	Utrecht (55%), Stichtse Vecht (4%), De Bilt (38%)	114.800	26%	56.000 - 67.000	75-85%	++	1	2015/2016	afronden	Recreatiedruk accommoderen. Ontwikkeling gericht op opvangen van recreanten en het realiseren van voorzieningen daarvoor. Verstevigen recreatieconcept, variatie aanbod en dekking exploitatie verbeteren.	Bestemmingsplan. Materiele investeringen in voorzieningen.	€ 10.000,00	€ 20.000,00
score	++			+	+				++	++	++								
Strijkviertel	++	3050	Nee.	Koester	Bebouwingmogelijkheden op terrein zelf? Kansen op percelen gemeente? Eerste resultaten verwacht in komende budgetperiode. Positief beeld bereidheid gemeente. Beleidsindicatie: zeer positief	Generator	Utrecht (48%), IJsselstein (10%), Nieuwegein (32%)	107.600	27%	24.000 - 78.000	50-100%	+ / ++	1	2015/2017	starten	Recreatieconcept verstevigen, variatie in aanbod, pretfactor toevoegen. Dekking exploitatie verbeteren.	inschrijfprocedure, bestemmingsplan	30.000	170.000
score	++			+					+ / ++	+	+ / ++								
Salmsteke	+	1955	intentieovereenkomst (wordt) getekend, haalbaarheidsonderzoek wordt gestart	Koester	Intentie om te ontwikkelen, uitvoering na ontgronding. Eerste resultaten verwacht in komende budgetperiode. Beleidsindicatie: positief	Generator	* Lopik (33%), Woerden (10%), Zuid-Holland (29%)	42.500	20%	12.000 - 34.000	50-100%	+ / ++	1	2015/2018	starten	Recreatieconcept dat aansluit op de vraag van de recreant: jaarronde (verblijfs)recreatie, routestructuren, zwemwater creëren	Haalbaarheidsonderzoek, Bestemmingsplan, inschrijfprocedure ondernemers. Materiele investering in terrein	€ 30.000,00	€ 170.000,00
score	+			+	++				+ / ++	++	+ / ++								
t Waal	+	590	Nee	koester	Intentie om te ontwikkelen, tijdens uitvoering ontzanding. Eerste resultaten verwacht in komende budgetperiode. Beleidsindicatie: positief	generator	*** Nieuwegein (25%), Utrecht (15%), Houten (15%), Schalkwijk (4%), Tull en 't Waal (4%)	123.900	9%	51.000 - 113.000	50-100%	++	1	2015/2025	doorontwikkelen	recreatieconcept dat aansluit op vraag recreant: jaarronde recreatie, routestructuren. Honswijkplas ontzanden en geschikt maken voor wandelen en varen	onderzoek, inschrijfprocedure ondernemers, bestemmingsplan. Inkomsten uit ontzanding gebruiken	€ 30.000,00	0
Boomgaard Oost en west . Honswijkplas	score		Veel bezoekers	Rust Koester Rust		generator generator Generator													
Oortjespad	++	7750	Bestemmingsplan vastgesteld (beroep RvS)	koester	Overeenkomst uitbreiding bestaande ondernemer getekend. Effectueert na onherroepelijk worden bestemmingsplan. Eerste resultaten verwacht in komende budgetperiode.	generator / koester	De Ronde Venen (23%), Stichtse Vecht (15%), Woerden (44%), Utrecht	339.100	9%	190.000 - 237.000	65-70%	++	1	2015/2018	afronden	Verstevigen en variëren recreatieconcept en dekking exploitatie verbeteren, efficiëncy-voordelen met gevestigde ondernemer. Aansluiten op de vraag van de recreant	ontwikkelruimte benutten	€ 20.000,00	
score	++			+	++				++	++	++								
Nedereindse Plas	+	1000	Nee.	koester	Sanering dient uitgevoerd te worden. Na 2020 afgerond, geen ontwikkelruimte zwemplas in budgetperiode.	generator	IJsselstein (39%), Nieuwegein (44%), Utrecht (8%),	121.700	40%	1.000 - 8.000	40-45%	0 / +	2	2015/2025	starten (op termijn)	korte termijn: dekking exploitatie verbeteren. Lange termijn: zwemwater creëren	korte termijn: bestemmingsplan. Lange termijn: sanering afwachten	€ 5.000,00	0
score	+			+					+	0	0 / +								
Laagraven	++			koester				127.900	95%	1.000 - 6.000	95-100%	+	2						
noord- en zuidplas	++	4733	Nee.	generator	Exploitatie zuidplas loopt naar tevredenheid. Noordplas, uitbreiding recreatieve activiteiten gewenst mits passend binnen bestemmingsplan	generator	Utrecht (66%), Nieuwegein (17%), Houten (9%)	-	>100%				2018	klaar	Niet actief. Noordplas, verstevigen en variëren recreatie-activiteiten	passend binnen bestemmingsplan	0	0	
Heemstede	++	nee?		nvt	Wordt actueel zodra gond is overgedragen, hangt af van gronddiscussie. Ondernemer heeft zich gemeld. Beleidsindicatie positief	generator	nu niet toegankelijk	-	0%				2015?	starten (op termijn)	Ontwikkeling gericht op opvangen van recreanten en het realiseren van voorzieningen daarvoor	Grondstrategieplan, bestemmingsplan		PM, marktconformiteit ? 200.000,00 beschikbaar uit RodS(niet uit begroting SGL)	
Golfbaan	++	nee		koester	Mogelijke uitbreiding in de toekomst.	koester	wandelgebied	-	>100%						starten indien kans				
score	++			+	+				+	+	+								
De Leijen	+	veel bezoekers	Nee. Onderdeel nieuw bestemmingsplan buitengebied; dit is nog in procedure.	koester	200m2 in nieuwe bp. Bruikbaar in komende budgetperiode. Beleidsindicatie positief	generator	De Bilt	49.700	9%	20.000 - 45.000	50-100%	+	2	2014/2015	afronden	verstevigen recreatieconcept, variatie aanbod en exploitatiedekking verbeteren.	bestemmingsplan, ontwikkelruimte benutten	€ 5.000,00	0
score	+			+	++				+	++	+								
Heulsewaard	--	weinig bezoekers	Nee.	rust	geen	rust	**Schalkwijk	41.700	0%	0 - 15.000	0-25%	-	3	x	passief	Rustgebied, geen primaire taak recreatieschap	x	0	0
score	--			-	-				+	0	-								

Recreatieschap Stichtse Groenlanden

Kanaalweg 95^b Postbus 8058 T 030 297 40 00 F 030 296 31 93
3533 HH Utrecht 3503 RB Utrecht www.recreatiemiddennederland.nl
Bankrekeningnummer 28.50.72.307

Aan:
De raden van deelnemende gemeenten en aan
provinciale staten van Utrecht

i.a.a. colleges van burgemeester en wethouders en gedeputeerde staten

Utrecht, 20 maart 2015

Ons kenmerk: UIT-150187/312910
Bijlage(n): 3
Onderwerp: begroting 2016, eerste wijziging begroting 2015 en Ontwikkelplan

Geachte raad, staten,

Hierbij biedt het dagelijks bestuur van recreatieschap Stichtse Groenlanden u de conceptbegroting 2016, eerste wijziging van de begroting 2015 en het Ontwikkelplan aan.

De begroting 2016 is gebaseerd op de kadernota, die u onlangs van ons heeft ontvangen. In deze begroting wordt voortgebouwd op de goede samenwerking die de acht gemeenten en provincie hebben bevestigd na de discussie over de toekomst van de recreatieschappen. In de begroting staan twee elementen centraal: het verhogen van de reguliere bijdrage van de gemeente Utrecht in samenhang met het vervallen van de gelabelde RodS-bijdrage van de gemeente; en het uitvoeren van de afspraken uit het Ontwikkelplan. De eerste wijziging van de begroting 2015 betreft de verwerking van de herziening van de bijdrage van de gemeente Utrecht.

Het jaar 2016 is het tweede jaar van de vierjarige budgetperiode 2015 – 2018. In die periode worden mee- en tegenvallers pas aan het eind verrekend, en bent u als deelnemer voor 4 jaar zeker van het uitgavenpatroon. De deelnemersbijdragen van de gemeenten zijn in de budgetperiode constant, en (m.u.v. gemeente Utrecht) afhankelijk van het aantal inwoners op 1/1/2015. Aangezien we die cijfers nog niet kennen, is in de begroting 2016 uitgegaan van de laatst bekende inwonersaantallen. In een komende begrotingswijziging kunnen de aantallen gecorrigeerd worden.

Het Ontwikkelplan is door ons algemeen bestuur vastgesteld en behelst een stevige investeringsimpuls om nieuwe recreatie mogelijk te maken en tegelijkertijd de kostendekking van de voorzieningen te verhogen. We zijn er trots op dat we in staat zijn om vanuit onze regionale samenwerking een dergelijke impuls aan de recreatie te geven. Wij bieden u het Ontwikkelplan ter kennisname aan en bieden u daarbij tevens graag aan dat wij een nadere toelichting op het plan verzorgen voor uw raadscommissie of bv. in een Ronde Tafel Gesprek.

Om op termijn toe te kunnen groeien naar minder publieke lasten, is het zeer gewenst de private sector meer te laten dragen: zowel in inkomsten en voorzieningen als in beheer. Het dagelijks bestuur ziet daar kansen, maar heeft daarbij ook uw steun als deelnemer nodig. Met name de gemeenten hebben de sleutel in handen voor ontwikkelingen op de recreatie-terreinen die kunnen zorgen voor nieuwe voorzieningen, nieuwe attracties, nieuwe beleving en meer eigen inkomsten. Inzet van het Ontwikkelplan is om op termijn een gezonde begroting te hebben, nieuwe marktinitiatieven zorgen hiervoor en vergroten tegelijkertijd de aantrekkelijkheid en de kwaliteit van het aanbod. Het dagelijks bestuur vraagt voor de

komende jaren daarbij zeer nadrukkelijk om medewerking. Samen maken we de recreatie sterker.

U wordt volgens de gemeenschappelijke regeling in de gelegenheid gesteld uw gevoelens over de begroting 2016 en de eerste wijziging van de begroting 2015 kenbaar te maken. Het algemeen bestuur van het recreatieschap wil de begroting op 10 juni 2015 vaststellen. U kunt uw opmerkingen en reacties tot uiterlijk 24 mei 2015 indienen.

Indien u prijs stelt op nadere toelichting over de begroting 2016, de eerste wijziging begroting 2015 of het Ontwikkelplan of de activiteiten van het recreatieschap, kunt u altijd contact met het secretariaat opnemen (030 – 2974000).

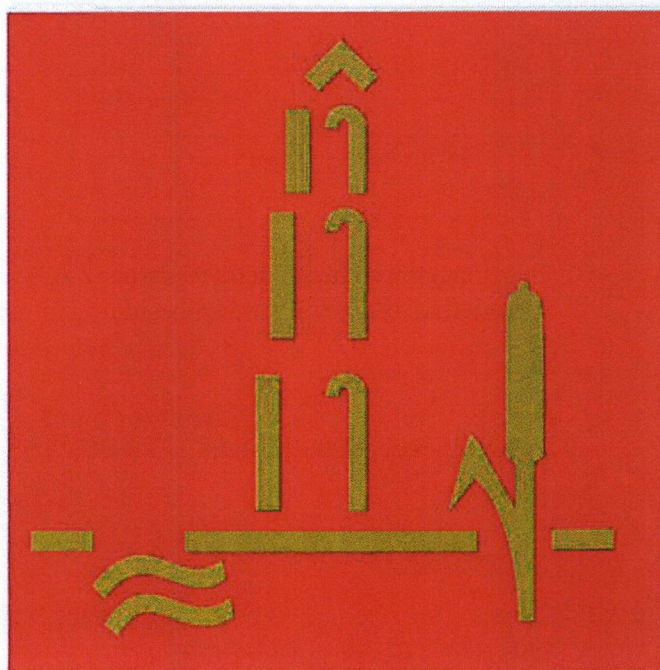
In afwachting van uw reactie,

H.J.C. Geerdes
Voorzitter

**PROGRAMMABEGROTING
EN PRODUCTENBEGROTING
2016**

Recreatieschap Stichtse Groenlanden

**Recreatieschap
Stichtse Groenlanden**

PROGRAMMABEGROTING 2016

Van de programma's, de producten, de baten en lasten en de balans over het jaar 2016 van het recreatieschap Stichtse Groenlanden.

Opgemaakt door het dagelijks bestuur d.d. 5 maart 2015 en vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur, gehouden op 10 juni 2015.

Namens het dagelijks bestuur,

Dhr. H.J.C. Geerdes, voorzitter.

Mevr. Ir. M. Fleeer, secretaris

Inhoudsopgave

<u>A.</u>	<u>Beleidsbegroting</u>	<i>pag.1-27</i>
1.1	<i>Programmaplan 2016</i>	1
1.2	<i>Dekkingsmiddelen</i>	6
1.3	<i>Deelnemersbijdragen</i>	7
2.1	<i>Productenbegroting</i>	8
2.2	<i>Paragrafen</i>	15
<u>B.</u>	<u>Financiële begroting</u>	<i>pag.28-41</i>
3.0	<i>Financiële positie</i>	28
3.1	<i>Balans</i>	29
4.1	<i>Overzicht van lasten en baten 2016</i>	39
<u>C.</u>	<u>Meerjarenbegroting</u>	<i>pag.42-45</i>
5.1	<i>Investerings- en financieringsstaat 2015-2019</i>	42
6.1	<i>Meerjarenraming lasten en baten 2015-2019</i>	44
<u>D.</u>	<u>Bijlagen</u>	<i>pag.46-48</i>
7.1	<i>Staat van aanschaffingswaarden, afschrijvingen boekwaarden per 31-12-2016</i>	46
7.2	<i>Staat van reserves en voorzieningen</i>	47
7.3	<i>Staat van geldleningen en aflossingen per 31-12-2016</i>	48

A. BELEIDSBEGROTING

1. PROGRAMMAPLAN

2.1 PRODUCTENBEGROTING

2.2 PARAGRAFEN

1.0 PROGRAMMAPLAN 2016

1.0 Recreatieschap Stichtse Groenlanden programmaplan 2016

1.1 Inleiding

Recreatie is belangrijk voor het welzijn van mensen, we besteden met zijn allen een groot deel van onze vrije tijd aan dagrecreatie. Het bieden van goede regionale voorzieningen die enerzijds aansluiten op de vraag van de recreant en anderzijds mogelijkheden bieden voor de markt, is de sleutel tot succes. Het enkel in stand houden van voorzieningen is niet voldoende, het up-to-date houden van de voorzieningen betekent: blijven investeren. Investeren in goed beheer, onderhoud en toezicht maar zeker ook in continue ontwikkeling van het recreatieve product. Tegelijkertijd vraagt het duurzaam kunnen blijven beheren een betere financiële draagkracht van de recreatieterreinen. Het recreatieschap Stichtse Groenlanden heeft een ontwikkelstrategie opgesteld die is opgenomen in het Ontwikkelplan. Ontwikkeling vergt samenwerking, tijd, flexibiliteit en het welslagen is sterk afhankelijk van externe factoren. De wereld is steeds in verandering, de recreatie dus ook.

Dat maakt het - zoals overigens elk jaar - lastig om, in het voorjaar van 2015, een begroting voor 2016 op te stellen. In overleg met betrokken wethouders, raadsleden en ambtelijke contacten zijn voor veel onderwerpen reële aannames geformuleerd in de kadernota. Daarbij is gebruik gemaakt van het Ontwikkelplan. Op basis hiervan is een zo realistisch mogelijke begroting opgesteld.

Het begrotingsjaar 2016 is het tweede van de vierjarige budgetperiode. Een budgetperiode houdt in dat over een meerjarige (in dit geval vierjarige) periode de eventuele mee- en tegenvallers worden verrekend over de hele periode in plaats van elk jaar separaat.

Mee- en tegenvallers kunnen zo over vier jaar gecompenseerd worden. En zowel deelnemers als uitvoeringsorganisatie hebben vierjarige zekerheid over hun financiële afspraken.

Uitgangspunten budgetperiode 2015 – 2018

Aan het begin van de nieuwe budgetperiode heeft het AB uitgangspunten vastgesteld die in principe voor de gehele budgetperiode gelden. Voor de budgetperiode t/m 2018 zijn de volgende uitgangspunten afgesproken:

1. Het reguliere beheer vindt sober en doelmatig plaats, op basis van principes van schoon, heel en veilig, en (voor zover te meten) op niveau van een rapportcijfer 6. Ook de nieuwe voorzieningen zullen op dat niveau in beheer worden genomen en uiteraard wordt al jaren bij contracten met derden op de kleintjes gelet, waar mogelijk worden besparingen op aanbestedingen gerealiseerd. Daarmee kiest het dagelijks bestuur bewust niet voor het verder verschromelen van het onderhoudsniveau.
2. Groot onderhoud, vervangingsinvesteringen, extern advies etc. vindt sober plaats, slechts als voor recreatief functioneren nodig; de uitgaven worden geïndexeerd conform CPB.
3. De aan RMN af te dragen personeelslasten ontwikkelen zich conform CAO provincies
4. De deelnemersbijdragen worden geïndexeerd conform CPB
5. De inwoneraantallen als basis voor de deelnemersbijdragen (m.u.v. gemeente Utrecht) worden voor 4 jaar gelijk verondersteld. De peildatum is 1-1-2015.
6. Inkomsten uit nieuwe verhuringen, erfpachten etc. worden pas in de begroting geraamd vanaf het moment dat er overeenkomsten van kracht zijn.
7. Als basis voor inkomsten uit bezoek aan het strandbad Maarsseveen wordt uitgegaan van 80.000 betalende bezoekers.

Bovenstaande uitgangspunten gelden als basisprincipe voor de jaarlijkse begroting. Voor de begroting 2015 heeft het algemeen bestuur gemeend af te moeten wijken van uitgangspunt 4, en de deelnemersbijdragen niet te indexeren. Ook in de begrotingen voor 2013 en 2012 was geen indexering van de deelnemersbijdrage toegepast, nadat in 2011 reeds een structurele verlaging van de deelnemersbijdrage van 5% was doorgevoerd.

Het DB heeft de voorkeur uitgesproken om ook in de begroting 2016 uit te gaan van niet-indexeren van de deelnemersbijdragen. Dit vanwege de financiële situatie bij gemeenten.

Dat betekent per saldo een bezuiniging van ca. € 25.000. In de begroting wordt dit verwerkt, met als inzet dat deze bezuiniging opgevangen wordt door hogere inkomsten en/of aanbestedingsvoordelen in het onderhoud.

Voor de begroting 2016 worden daarnaast de overige uitgangspunten gehanteerd:

1. De strategie en voorstellen uit het Ontwikkelplan (zie verder) worden in een meerjaren-programma gevat. In 2015 is de eerste tranche ingezet, in 2016 en 2017 worden de laatste twee tranches uitgevoerd. In 2016 ligt het zwaartepunt met een investeringsimpuls van in totaal € 320.000 voor de recreatiegebieden (vnl. Strijkviertel, Salmsteke en Maarsseveense Plassen), wandelknooppuntensysteem en fietsknooppuntensysteem.
2. De nieuwe (extra) inkomsten die het gevolg zijn van de investeringen uit het Ontwikkelplan worden in een reserve "Revolving fund" verzameld, dat de basis is voor nieuwe investeringen in een volgende budgetperiode.
3. De bijdrage van de gemeente Utrecht is per 2014 herzien conform de gemaakte afspraken. Dit betreft enerzijds het verhogen van de reguliere bijdrage van de gemeente tegelijk met het beëindigen van de gelabelde RodS-bijdrage, en anderzijds de inzet van een deel van de "reserve Ontwikkelplan" aan een extra impuls voor Strijkviertel.
4. Het te hanteren prijsindexcijfer bedraagt, op basis van de cijfers 2014 en verwachting 2015, voor 2016 1,0%. Ook in de meerjarenramingen wordt met 1,0% prijsindex gerekend.

Reserves leiden tot Ontwikkelplan

De afgelopen budgetperiode is een algemene reserve/reserve nieuw beleid opgebouwd. Het exploitatieresultaat van enig boekjaar is toegevoegd respectievelijk onttrokken aan voornoemde reserves. De middelen konden onder meer worden opgebouwd doordat een deel van de geraamde investeringen pas later is uitgevoerd dan voorzien, wat resulteerde in een tijdelijke besparing van de kapitaallasten. Ook is beheer efficiënter en goedkoper uitgevoerd en zijn opbrengsten uit evenementen hoger uitgevallen dan geraamd. Dientengevolge bedroeg de reserve nieuw beleid/algemene reserve per ultimo 2013, ca. € 600.000. Daar is verder aan toegevoegd de opgebouwde reserve op basis van de Utrechtse bijdrage voor beheer RodS, die daarvoor niet aangewend hoefde worden vanwege de herijking RodS. Deze niet-uitgegeven middelen over de periode 2009 – 2013 bedragen ca. € 350.000. Bij elkaar was daarmee als algemene reserve eind 2013 ca. € 950.000 beschikbaar.

Met oog op de ambitie om een impuls te geven aan nieuwe recreatieve voorzieningen, en om daarmee een krachtige beweging richting hogere inkomsten (hogere kostendekking) te maken, heeft het algemeen bestuur eind 2014 een Ontwikkelplan vastgesteld. In het Ontwikkelplan wordt een investeringsprogramma gepresenteerd om te zorgen voor enerzijds nieuwe en eigentijdse recreatiemogelijkheden en anderzijds een beter financiële draagkracht per terrein. Met het vaststellen van het Ontwikkelplan geeft het algemeen bestuur aan de algemene reserve grotendeels te willen inzetten voor recreatieve voorzieningen die bij moeten dragen aan een beter financieel evenwicht. Daarmee is er voor gekozen om de reserve in te zetten voor een impuls in recreatie die zich op termijn terugbetaalt, en niet voor verlaging van de deelnemersbijdrage. In de begroting wordt een doorkijk gegeven naar de effecten op termijn.

De investeringsimpuls wordt ingezet in de jaren 2015 tot en met 2018. Vanaf op zijn vroegst 2017 kunnen de vruchten ervan worden geplukt. De investeringsimpuls is daarmee een investering die zich op middellange termijn kan terugverdienen: zowel in recreatieve waarde als in inkomsten. Het ontwikkelplan gaat uit van de opbouw van een "Revolving fund" voor de extra inkomsten. Dit "Revolving fund" vormt daarna weer de basis voor een nieuwe ronde investeringen.

Ontwikkelingen 2016

Enkele ontwikkelingen die voor de regionale recreatie in 2016 van belang zijn:

1: Herijking en versobering van Programma RodS

Nadat het rijk eind 2010 zijn bijdrage aan het programma Recreatie om de Stad heeft ingetrokken, hebben de regionale partners onder leiding van de provincie een herijking van het RodS-programma doorgevoerd. Dat betekent een forse versobering van de eerder geplande voorzieningen.

Voor de begroting 2016 is uitgegaan van de volgende situatie:

- a. de fietspaden Wielrevelt en Parkbos worden door het recreatieschap beheerd, inclusief toezicht, in nauwe afstemming met Natuurmonumenten.
- b. het deelgebied Hampoort is in eigendom en beheer genomen: fietspaden, recreatieve voorzieningen en een pleisterplaats waaruit inkomsten vloeien.
- c. Deelgebied De Rivier wordt, uitgaande van aanleg in 2015/2016, in beheer genomen. Gezocht wordt naar aanvulling met een recreatieve pleisterplaats.
- d. Fietspaden Hollandse IJssel worden, na realisatie, in beheer genomen.

De al eerder gerealiseerde voorzieningen in Laagraven en Noorderpark zijn onderdeel van het reguliere beheerprogramma.

2: Weersafhankelijke inkomsten

Een grote inkomstenpost van uw recreatieschap is de entreeheffing van het strandbad Maarsseveense Plassen. Uitgangspunt voor de begrotingen in deze budgetperiode is 80.000 betalende bezoekers. De jaren 2010 – 2014 lieten bezoekersaantallen zien van gemiddeld 67.000, fluctuerend per jaar tussen 38.000 (2011) en 83.000 (2012 en 2013).

Inzet is om de inkomsten in zijn algemeenheid minder weersgevoelig te maken, door uitbreiding van voorzieningen. Voor het strandbad heeft u daarvoor nieuwe voorzieningen gerealiseerd: nieuwe horeca, een sauna en een nieuw speeileiland. Ook worden er soms tijdelijke attracties toegevoegd. In 2016 worden de entreprijzen voor het strandbad Maarsseveense plassen niet aangepast.

3: Meer inkomsten 'uit de markt'

In de vorige budgetperiode zijn nieuwe exploitaties tot stand gekomen waardoor uw eigen inkomsten zijn versterkt (bijv. restaurant, duikcentrum en sauna Maarsseveen, Down Under Laagraven, forelvijver Ruigenhoek, uitbreiding Kameryck). Gewerkt wordt aan nog meer nieuwe private recreatievoorzieningen, die vanaf 2016 en later gereed zullen komen. In het eerder genoemde Ontwikkelplan is aangegeven op welke voorzieningen en terreinen de prioriteit gelegd zal worden, en waar de meeste recreatieve en financiële meerwaarde te verwachten is.

4: Routenetwerken en routebureau

Er wordt stevig ingezet op verbreding en toegankelijk maken van het routenet. Route-gebonden recreatie (wandelen, fietsen, varen) maakt meer dan 50% van de recreatie-activiteiten uit en wordt in de praktijk steeds meer een jaarrond activiteit.

Met oog op verbetering van de route-gebonden recreatie is:

- de optimalisering van het fietsknooppuntensysteem in 2014 doorgevoerd en in 2016 wordt een volgende verbeteringslag voorzien;
- het wandelknooppuntensysteem in Utrecht-West in 2014 aangelegd en een digitale wandelplanner ontwikkeld, in 2016/2017 wordt het wandelnetwerk uitgebreid naar Noorderpark, Vechtstreek en Kromme Rijnstreek;
- het sloepennetwerk aangelegd binnen het werkgebied van uw recreatieschap in 2014 en in 2015 wordt het sloepennetwerk in samenwerking met het Plassenschap Loosdrecht e.o. naar de Oostelijke Vechtplassen doorgetrokken;
- het beheerssysteem voor alle vormen van routebeheer is gevuld en ingezet.

Daarmee is en wordt een flinke slag gemaakt in de opbouw van samenhangende routestructuren, dat mogelijk zal uitmonden in de realisatie van een regionaal routebureau.

5: Samenwerking en innovatie

In nauwe samenwerking met partners in de regio wordt in 2016 de inzet voor nieuwe recreatie en recreatie-ontwikkelingen gecontinueerd. Er staan voor verschillende terreinen ondernemers klaar om nieuw recreatie-aanbod te realiseren en daarbij ofwel extra inkomsten te genereren ofwel beheerlasten te besparen. Om dergelijke ontwikkelingen ook van de grond te krijgen, is samenwerking nodig; met collega-beheerders, met grondeigenaren, met gemeenten voor planologische procedures, met waterschap etc. Realisatie van ontwikkeling is veelal afhankelijk van externe factoren, daarom is samenwerking met vele partners essentieel.

Geplande investeringen voor 2015 en 2016 (ook van derden):

In 2015 en 2016 worden enkele eerder ingezette investeringstrajecten afgerond:

- Het in 2008 geïntroduceerde fietsknooppuntensysteem is in 2014 geoptimaliseerd; in 2016 is een volgende verbetering voorzien (€ 60.000 uit de reserve Ontwikkelplan”).
- Met resterend RodS-geld wordt de padenstructuur in deelgebied De Rivier aangelegd, een fietspad door Parkbos en op termijn fietspaden en andere voorzieningen in deelgebied Hollandse IJssel. De aanleg wordt 100% gedragen uit RodS-gelden; beheer van de fietspaden komt na voltooiing van het project bij uw recreatieschap.

Geplande ontwikkelingstrajecten met ruimte voor private investeringen

Ingezet wordt op enkele grote ontwikkeltrajecten die in 2016/2017 gereed komen. Geheel in lijn met de opvattingen van het provinciaal bestuur wordt ernaar gestreefd nieuwe ontwikkelingen zoveel mogelijk uit privaat geld te financieren, zowel qua investering als, daarna, het beheer:

- Voor Oortjespad worden nieuwe recreatiemogelijkheden toegevoegd, zgn. Oortjespad-plus. Door een private partij wordt geïnvesteerd in een pannenkoekenrestaurant, een midgetgolfbaan en een avontuurlijk speelparcours. Dit betekent uitbreiding van private exploitatie, met tegelijkertijd afbouw van publieke bijdragen. In de meerjarenraming wordt uitgegaan van vermindering van de lasten vanaf 2018.
- Voor de terreinen langs de Lek bij Houten, 't Waal en de nieuwe Honswijkerplas, wordt ingezet op een nieuw recreatief knooppunt in combinatie met opwaardering van de bestaande voorzieningen. Hierin is zeker ruimte voor één of meer private exploitaties.
- Voor Strijkviertel, Salmsteke en Maarsseveense Plassen lopen initiatieven voor uitbreiding van het recreatieaanbod en (deels) privaat exploiteren van voorzieningen. Dit zijn processen die veel tijd vragen omdat aanpassing van bestemmingsplannen vereist is; de medewerking van gemeenten en andere stakeholders is nog niet vanzelfsprekend. Voor de uitvoering worden middelen uit de "reserve Ontwikkelplan" aangewend.
- Voor Heemstede wordt, na verwerving van de gronden, een recreatieconcept gerealiseerd, hiervoor was in 2011 reeds een ondernemer geselecteerd.
- Ook binnen exploitaties die geheel voor rekening van derden verlopen, wordt gezocht naar uitbreiding van het recreatieaanbod. Zo wordt met de gemeente Woerden bekeken hoe inrichting en exploitatie van de Cattenbroekerplas vorm kan krijgen.

Vervangingsinvesteringen

De op de eigendommen van het schap aangebrachte infrastructuur en de gerealiseerde (recreatieve) voorzieningen worden na afloop van hun technische levensduur, waar van toepassing, vervangen. Ook het voor de uitvoering van de taken van het schap benodigde materieel wordt na afloop van de technische levensduur, indien nodig, vervangen. Voor 2016 wordt aan vervangingsinvesteringen per saldo € 574.000 geraamd. Het betreft voor € 304.000 vervanging beschoeiingen, speelvoorzieningen, toiletgebouwen en pompinstallaties Maarsseveense plassen, voor € 200.000 vervangen beschoeiingen Strijkviertel en vervanging van het fietspad Heemstede voor € 70.000.

Evenementen: veel vraag vanuit bezoekers en markt; planologisch lastig

Het dagelijks bestuur heeft afgesproken een ambassadeursrol voor evenementen te willen vervullen. Er is vraag naar festivals en evenementen: zowel vanuit de recreant op zoek naar beleving en een gevarieerd buitenaanbod, als vanuit verenigingen, Rotary-clubs en organisatiebureaus etc.

Veel evenementen zijn een aantrekkelijke aanvulling op het recreatieaanbod: scoutingdagen, boekenbeurzen, culturele festivals, sport- en sponsorlopen, culinaire happenings, maar ook muziek- en dancefestivals trekken een groot publiek en laten mensen op uiteenlopende manieren kennismaken met recreatievoorzieningen en openlucht recreatie. Het toestaan van dergelijke evenementen past goed in een eigentijds en gevarieerd recreatieaanbod, en brengt bovendien interessante huurinkomsten met zich mee.

Inschatting is dat in 2016 de evenementenmarkt ongeveer gelijk blijft als in de voorgaande jaren. Desalniettemin ramen we in de begroting 2016 € 90.000 inkomsten uit evenementen, waar we de in de begroting 2015 nog € 80.000 raamden. Daarbij blijft gelden; hoe meer evenementen hoe meer mogelijkheden voor nieuwe fietspaden en wandelroutes.

Herziening bijdrage gemeente Utrecht

Met oog op de voorziene extra beheerlasten als gevolg van het programma Recreatie om de Stad heeft de gemeente Utrecht in het recente verleden zijn bijdrage aan het recreatieschap verhoogd (RodS). Nu vanwege bezuinigingen het RodS-programma is herijkt, is met de gemeente Utrecht overeengekomen om zijn deelnemersbijdrage te herzien.

Met ingang van 2014 wordt de reguliere bijdrage van de gemeente Utrecht met € 100.000 (prijspeil 2014) verhoogd. De apart voor RodS gelabelde jaarlijkse bijdrage vervalt vanaf 2014. De bijdrage van Utrecht blijft, zoals in de GR vastgelegd, een vast percentage van de totale publieke bijdrage. De overige gemeenten dragen bij op basis van een bij de start van de budgetperiode, peildatum 1-1-2015, vastgesteld aantal inwoners, waarbij per inwoner een (jaarlijks te indexeren) vast bedrag wordt betaald. De provincie Utrecht draagt eveneens bij op basis van een percentage.

De herziening van de bijdrage van de gemeente Utrecht heeft gevolgen voor de vaste percentages die de gemeente Utrecht en de provincie Utrecht als deelnemersbijdrage kennen. Deze percentages worden voor deze budgetperiode voor de gemeente en de provincie, in afwijking van de GR, respectievelijk 34,2% en 30,9% (Deze percentages kunnen nog een klein beetje afwijken na definitieve vaststelling van de inwonersaantallen per peildatum 1-1-2015).

Weerstandsvermogen

In het Ontwikkelplan is voor de aanwending van de algemene reserve een investeringsvoorstel gedaan op basis van een strategie die inzet op nieuwe, kansrijke recreatieve voorzieningen. Tevens is met de gemeente Utrecht afgesproken dat een budget beschikbaar blijft als geëtiketteerde bestemmingsreserve, mocht het nodig zijn voor extra investeringsimpuls voor Strijkviertel. Naast de totale investeringsimpuls is er een bedrag beschikbaar als weerstandsvermogen.

Het dagelijks bestuur denkt dat er voor het begrotingsjaar 2016 voldoende evenwicht is tussen kansen (in terreinontwikkeling) en risico's (weer, tegenvallers). Voor de periode na 2016 is de verwachting dat de beheerslasten van de nieuw te realiseren voorzieningen gedekt kan worden uit positieve ontwikkelingen bij met name Oortjespad en op iets langere termijn bij 't Waal en Heemstede. De extra inkomsten, die worden gerealiseerd bij de Maarsseveense Plassen, Strijkviertel en Salmsteke worden, conform afspraak, toegevoegd aan het "Revolving fund".

Doorkijk

Om op termijn tot een structureel gezonde begroting te komen, is het zeer gewenst de private sector meer te laten dragen: zowel in inkomsten en voorzieningen als in beheer. Het dagelijks bestuur ziet daar kansen, maar heeft daarbij ook uw steun als deelnemer nodig. Met name de gemeenten hebben de sleutel in handen voor ontwikkelingen op de recreatieterreinen die kunnen zorgen voor nieuwe voorzieningen, nieuwe attracties, nieuwe beleving en meer eigen inkomsten.

Nieuwe marktinitiatieven vergroten de aantrekkelijkheid en de kwaliteit van het aanbod en maken tegelijk de begroting van het recreatieschap gezonder. Het dagelijks bestuur vraagt voor de komende jaren daarbij zeer nadrukkelijk om medewerking. Samen maken we de recreatie sterker.

1.2 Exploitatieoverzicht

Onderstaand een verkorte weergave van de exploitatie 2015 en 2016, zoals deze in het exploitatiehoofdstuk (hoofdstuk 4) volledig wordt weergegeven. Dit is te beschouwen als een samenvatting van de kosten van beheer en overige activiteiten van het recreatieschap.

Omschrijving	Dienstjaar 2015	1e begr.wijz. 2015	Dienstjaar 2016
Salarissen, personeelskosten en diensten van derden	€ 1.672.300	€ 1.744.300	€ 1.727.200
Afschrijvingen en rente	€ 600.500	€ 563.000	€ 573.600
Onderhoud kapitaalgoederen	€ 1.159.300	€ 1.159.300	€ 1.178.400
Overige kosten	€ 406.800	€ 406.800	€ 409.500
Totaal lasten	€ 3.838.900	€ 3.873.400	€ 3.888.700
Omschrijving	Dienstjaar 2015	1e begr.wijz. 2015	Dienstjaar 2016
Opbrengsten van eigendommen	€ 790.100	€ 790.100	€ 784.400
Overige inkomsten	€ 148.600	€ 217.600	€ 234.100
Dekkingsmiddelen	€ 2.980.200	€ 2.876.200	€ 2.877.100
Deelnemersbijdragen	€ 2.583.500	€ 2.479.500	€ 2.482.400
<i>Exploitatie doorschuif BTW.</i>	€ 396.700	€ 396.700	€ 394.700
Totaal baten	€ 3.918.900	€ 3.883.900	€ 3.895.600
Overschot aan dekkingsmiddelen	€ 80.000	€ 10.500	€ 6.900

Bovenstaand is weergegeven dat de kosten voor 2016 (€ 3.888.700) worden gedekt door eigen inkomsten uit entree, huur, erfpacht, evenementen etc. (€ 784.400), overige inkomsten (waaronder o.a. werk voor derden: Haarrijnse plas, Middelwaard, samen € 234.100), deelnemersbijdragen van gemeenten en provincie (€ 2.482.400) en btw-compensatie (€ 394.700).

1.3 Deelnemersbijdragen

Het schap werkt sinds de budgetperiode 2010-2014 met een vaste bijdrage per inwoner voor alle deelnemers, behalve voor de gemeente en de provincie Utrecht. Deze laatste twee betalen in deze budgetperiode op basis van een vaste bijdrage per 1-1-2015. Uit deze vaste bijdrage, die kan worden geïndexeerd, volgt een gerelateerd percentage. De in de huidige berekening opgenomen percentages zullen nog licht afwijken na de definitieve vaststellingen van de inwonersaantallen per gemeente.

De vaste bijdrage per inwoner waar mee wordt gerekend is sinds 2010 bepaald aan de hand van het totale budget dat t.l.v. de deelnemers komt, na aftrek van de bijdragen van de twee eerder genoemde deelnemers. Dit resterende bedrag is vervolgens gedeeld door het aantal inwoners per 1-1-2010. Hieruit volgde het basisbedrag per inwoner. Dit basisbedrag wordt in principe alleen aangepast met de verwachte ontwikkeling van de prijsindex voor enig jaar.

Afgesproken is dat in deze budgetperiode wordt uitgegaan van het aantal inwoners per gemeente per 1-1-2015.

In deze begroting is, door het ontbreken van deze aantallen, voorlopig gebruik gemaakt van de inwoneraantallen per 1-1-2014. Deze zullen worden geactualiseerd zodra beschikbaar.

In de eerste twee kolommen is te zien dat er kleine verschillen in inwoneraantallen tussen 2015 en 2016 zijn; dat verklaart de kleine verschillen in deelnemersbijdrage tussen 2015 en 2016. De deelnemersbijdrage 2016 per gemeente is omwille van de leesbaarheid afgerond op 100-tallen. De inwonerbijdrage bedraagt per 1-1-2014 € 3,37, in de begroting 2015 en 2016 wordt de bijdrage per inwoner niet geïndexeerd.

Verdeling nadelig saldo (exclusief de doorschuif BTW).

Omschrijving	Inwoneraantal per 1-1-2014 (Bron: CBS). Voorlopig toegepast 2016	Inwoneraantal per 1-1-2013 (Bron: CBS). Voorlopig toegepast 2015	Tarief	Voorlopige totale bijdrage begroting 2016	Voorlopige totale bijdrage begroting 2015
Gem. Utrecht			34,20%	€ 847.100	€ 847.053
Provincie Utrecht			30,90%	€ 764.400	€ 764.358
Inwonerbijdrage					
Gem. Nieuwegein	61.038	60.895	€ 3,37	€ 205.700	€ 205.226
Gem. Stichtse Vecht	40.475	40.115	€ 3,37	€ 136.400	€ 135.194
Gem. Woerden	50.577	50.346	€ 3,37	€ 170.400	€ 169.674
Gem. Houten	48.421	48.429	€ 3,37	€ 163.200	€ 163.213
Gem. IJsselstein	34.275	34.254	€ 3,37	€ 115.500	€ 115.441
Gem. Lopik	13.999	13.992	€ 3,37	€ 47.200	€ 47.155
Gem. De Bilt **	9.635	9.550	€ 3,37	€ 32.500	€ 32.185
Totalen	258.420	257.581		€ 2.482.400	€ 2.479.500

2.1 PRODUCTENBEGROTING 2016

Productbegroting 2016

3.01 Terreinen veenweidegebied: Grutto, Reiger, Koekoek

a. Wat willen we bereiken? en b. Wat gaan we daarvoor doen?

Deze terreinen in het veenweidegebied worden op de gebruikelijke wijze beheerd.

Voor terrein Grutto geldt dat als zich initiatieven aandienen voor (kleinschalig) recreatieaanbod dat in overleg met de gemeente zal worden uitgewerkt.

De terreintjes Reiger en Koekoek spelen slechts een beperkte rol in opvang van recreatiebehoefte. Beide zijn ook slechts in zeer beperkte mate interessant voor aanvullende recreatie-activiteiten. Als zich een gelegenheid voordoet om de terreinen over te dragen aan bv een natuurbeheerder of een andere gegadigde, dan wordt dat opgepakt. Vooralsnog wordt er niet actief energie gestoken in overdracht, maar wordt het beheer op dezelfde, sobere en goedkope, manier als de afgelopen jaren voortgezet.

3.02 Laagraven (Heemstede)

a. Wat willen we bereiken? en b. Wat gaan we daarvoor doen?

Inzet voor 2016 is om voor zowel Heemstede als de golfbaan een start te kunnen maken met een regionale recreatieve ontwikkeling. Dat zal in de jaren daarna tot inkomsten kunnen leiden. In de begroting is nog geen rekening gehouden met extra inkomsten.

In 2016 is de verwachting dat het gebied Heemstede-Noord, afhankelijk van de taxatie in 2015, is aangekocht door het recreatieschap. De (in 2011) geselecteerde ondernemer staat in principe klaar om de pleisterplaats te exploiteren, wel moet in 2015 blijken of het recreatieconcept nog steeds financieel haalbaar is. In dat geval volgt in 2016 de bestemmingsplanprocedure en inrichting van het gebied. Voor Heemstede-Noord is nog publiek budget (RodS gelden) van ca. € 220.000 beschikbaar voor inrichting. De aankoop van de gronden is tot er meer duidelijkheid is P.M. geraamd.

De Stichting Golf Nieuwegein heeft de wens te kennen gegeven haar golf-concept te willen uitbreiden. Indien dat leidt tot betrekken van extra gronden in het concept, zal daar met de Stichting een afspraak over gemaakt moeten worden. Uitgangspunt is een minstens kostenneutrale afspraak. Er zijn geen bedragen geraamd in deze begroting.

De recreatieplassen Laagraven worden in 2016, evenals voorgaande jaren, volledig door een externe partij beheerd, onderhouden en geëxploiteerd. Het recreatieschap ontvangt een erfpachtcanon. Mogelijk worden met de erfpachter aanvullende afspraken gemaakt over beheer of huur van kleine omliggende voorzieningen.

Fietspad Heemstede investering € 70.000.

Door een te losse constructie van de ondergrond van het fietspad langs de golfbaan wordt het pad overwoekerd door gras. Het fietspad moet opnieuw worden aangelegd, hetgeen nu in de begroting is opgenomen. Nadat het fietspad over de Plofsluis gerealiseerd is, komt het fietspad Heemstede uit zijn isolement en wordt opgenomen in een netwerk.

3.03 De Leijen

a. Wat willen we bereiken? en b. Wat gaan we daarvoor doen?

In 2013 is een ondernemer geselecteerd voor een passend recreatie- en speelconcept met theehuis. De ondernemer zal voor eigen rekening en risico investeren in het terrein. Na opening zorgt de ondernemer voor beheer van een groot deel van het terrein, en draagt huur/canon af. In 2016 is de recreatieve voorziening naar verwachting gerealiseerd, zodat de beheerlasten gedekt worden uit (huur/erfpacht-)inkomsten. In deze begroting dragen deze opbrengsten bij aan de geraamde taakstelling voor extra baten.

3.04 Maarsseveense Plassen

a. Wat willen we bereiken? en b. Wat gaan we daarvoor doen?

In 2016 richt het recreatieschap zich op:

- Doorontwikkeling van de voorzieningen op en rond de landtong en rondom de sauna Spa Sereen. Dit leidt tot extra recreatieve mogelijkheden en verhoging van de inkomsten.
- Invulling van de ontwikkelruimte die het (gerepareerde) bestemmingsplan biedt.
- Opknappen van het entreeplein aan de zuidzijde, in samenhang met budget beschikbaar uit het Ontwikkelplan en in samenwerking met de huurders/erfpachters. Voor 2016 is voor uitvoering € 150.000 uit de "Reserve Ontwikkelplan" beschikbaar.

Dit betekent een face-lift van de entree aan de Maarsseveense Plassen, en daarmee een situatie die uitnodigend is voor de recreant en tegemoet komt aan de wensen van bestaande en nieuwe ondernemers. Door het zuidplein te vernieuwen is het makkelijker nieuwe recreatieve concepten aan te trekken. Inzet is dat daarmee het bezoek aan het strandbad minimaal op niveau blijft maar liefst toeneemt, en dat er een aanvulling in het (privaat geëxploiteerde) recreatieve aanbod komt, met verhoging van erfpacht- of huurinkomsten. Dat laatste zal in 2016 nog niet aan de orde zijn, naar verwachting wel vanaf 2017.

Tegelijk met de opknopbeurt van het zuidplein wordt in 2015/2016 een TOP bij Maarsseveen gerealiseerd. Daarvoor worden de routestructuren tegen het licht gehouden en waar nodig aangevuld. De Kleine Plas wordt daarbij meegenomen.

Inkomsten: entreeheffing

Bij de uitgangspunten van de budgetperiode 2015-2018 is het bezoekersaantal voor het strandbad geraamd op 80.000 per jaar. Bij een normale zomer is deze raming zeker haalbaar. Echter als het weer even tegenzit, is het nog nauwelijks mogelijk om tegenvallers te compenseren. Op basis van het gemiddelde over de afgelopen 5 jaar (2010-2014) komen er 67.000 betalende bezoekers naar het strandbad. In de afgelopen 5 jaar is 2x het bezoekersaantal van 80.000 gehaald.

De inkomsten strandbad worden op basis 80.000 bezoekers geraamd op € 272.000 excl. omzetbelasting. Zie ook de risicoparagraaf.

Inkomsten: evenementen

Binnen het evenementenbeleid van de gemeente Stichtse Vecht past het dat op het terrein een paar keer per jaar een activiteit wordt gehouden. Naast onder andere het circus, de kermis en de Harley-Davidson-dagen betreft dit het festival Ultrasonic. In 2016 komt daar een aantal grotere sportactiviteiten bij. Gezamenlijk leveren dergelijke activiteiten een bedrag van ca. € 40.000 op.

In 2016 worden een aantal vervangingsinvesteringen uitgevoerd. Het betreft:

Vervangingsinvesteringen

Strandbad EHBO gebouw	€ 100.000
Strandbad Pompinstallatie	€ 30.000
Strandbad Speelvoorzieningen	€ 75.000
Strandbad Gebogen houten steiger	€ 24.000
Buitengebied Beschoeiing Noordvaart	€ 75.000
Totaal	€ 304.000

Strandbad EHBO gebouw

Het EHBO-gebouw dateert nog van de start van het strandbad en is hoognodig aan vervanging toe. Een nieuw gebouw moet aansluiten bij de huidige eisen.

Vervangen pompinstallaties

Het gaat om vervangingen van een tweetal pompinstallaties, te weten bij de parkeerplaats Herenweg en bij de dagcamping strandbad. De pompinstallaties zijn technisch afgeschreven. Uitvoering uiteraard alleen als het werkelijk nodig is.

Speelvoorzieningen

Op basis van een door een externe deskundige uitgevoerde inspectie van de speelvoorzieningen op de Maarsseveense plassen, worden in 2016 totaal 12 speelaanleidingen als schommels, doelen e.d. vervangen. Hierbij hoort ook de zandvloer onder de speelvoorzieningen, deze dient als valondergrond (veiligheid). Bij speelvoorzieningen gaan we normaal gesproken uit van vervanging na 10 jaar. Wel moet worden beoordeeld of de speelvoorzieningen nog voldoen aan de vraag van deze tijd, waarbij op nieuwe mogelijkheden/wensen zal worden ingespeeld.

Beschoeiing Noordvaart

In verband met het onderspoelen van de berm langs de vaart langs de toegangsweg aan de noordzijde van de Maarsseveense plassen, is hier een beschoeiing noodzakelijk, om zo afschuiven van de verharding te voorkomen. In 2015 wordt op een gedeelte van dit vaarwater een kano-instapplaats gemaakt door het aanbrengen van een lage beschoeiing.

3.05 Nedereindse Plas/ Rijnenburg

a. Wat willen we bereiken? en b. Wat gaan we daarvoor doen?

De gemeente Utrecht is eigenaar van de Nedereindse plas en verantwoordelijk voor de lopende sanering. Ontwikkeling van recreatievoorzieningen is in grote mate afhankelijk van de sanering. De sanering vlot niet erg, en heeft de afgelopen jaren afsluiting van delen van het terrein tot gevolg gehad, en ook schade aan het terrein; de gemeente Utrecht stelt zich garant voor het herstel. Sommige delen bieden door zwaar beschadigde paden en opslag van enorme hoeveelheden grond een desolate aanblik.

Met de gemeente wordt regelmatig gesproken over de voortgang van de sanering en de recreatieve consequenties. Beide partijen vinden een snelle afronding wenselijk, maar zien dat de huidige situatie met gedeeltelijke afzettingen en een mager recreatief profiel nog wel enige jaren zal voortduren.

In 2016 is de uitbreiding van de huidige skipiste naar verwachting voorzien met een 5^e baan. Dat leidt tot een beperkte verhoging van de inkomsten uit erfpacht. Vanwege de onzekerheid over planning en omvang zijn deze in de begroting niet opgenomen.

In 2016 wordt begrazing door een kudde schapen voortgezet. Bij de kudde is een herder aanwezig. Inzet van de kudde is vooral goed voor sfeer en uitstraling en draagt bij aan natuurlijker beheer. Voor de komende jaren worden verder geen substantiële veranderingen in beheer en beheerlasten voorzien.

Voor planontwikkeling is uit de "reserve Ontwikkelplan" in 2016 € 5.000 beschikbaar.

3.06 Noorderpark, Ruigenhoek

a. Wat willen we bereiken? en b. Wat gaan we daarvoor doen?

In Ruigenhoek is al enige tijd een forelvijver actief. Naar verwachting zal in 2016 ook de eerste fase van de oefengolfbaan gerealiseerd zijn. Dat is start van de ingroei van extra inkomsten. De baten zijn in de begroting opgenomen.

Ook zijn er inkomsten uit de volkstuinten en uit de evenementen.

In 2015 is de skeelerbaan met investering van gemeente Utrecht uitgegroeid tot Bikepark. De raming van de kosten voor beheer blijven in 2016 gelijk aan de raming 2015.

Uit de "reserve Ontwikkelplan" is voor planuitvoering € 15.000 beschikbaar.

3.07 Oortjespad

a. Wat willen we bereiken? en b. Wat gaan we daarvoor doen?

Er is een intentieovereenkomst uit december 2013 met Kameryck over overdracht van beheer en dagelijkse leiding en gebouwen. Daarvoor is wijziging van het bestemmingsplan wenselijk, zodat nabij de kinderboerderij nieuwe recreatieve voorzieningen en horeca gevestigd kunnen worden. Het algemeen bestuur heeft besloten om vanaf de overdracht van beheer aan Kameryck nog rekening te houden met een publieke bijdrage. Het huidige exploitatiesaldo van ca. € 300.000 mag na overdracht maximaal € 100.000 bedragen, waardoor de netto bijdrage na aftrek van de nog te verwachten inkomsten uit nieuwe activiteiten/erfpacht maximaal ca. € 80.000 zal zijn. Verwachting is dat volledige overdracht in 2016 nog niet aan de orde zal zijn, gezien de voortgang van het bestemmingsplan en daarop volgende onderhandelingen. Daarom wordt zekerheidshalve voor 2016 nog uitgegaan van de huidige uitgaven. Afhankelijk van de voortgang van de bestemmingsplanprocedure en onderhandelingen over overdracht kan voor 2017 en 2018 al wel de verlaging worden ingezet. Waar mogelijk zal ook al in 2016 getracht worden het beheer efficiënter en in gezamenlijkheid uit te voeren. In de meerjarenraming (5.1) is vanaf 2018 gerekend met het financiële eindbeeld.

Het bestuur heeft in mei 2014 besloten dat educatie bij het Oortjespad niet langer een kerntaak van het schap is. Deze taak is inmiddels gestopt. De WW en wachtgeldlasten blijven nog wel op de begroting drukken zolang de educatief medewerker geen ander werk heeft gevonden.

3.08 Strijkviertel

a. Wat willen we bereiken? en b. Wat gaan we daarvoor doen?

Samen met de gemeente wordt een toekomstig recreatieconcept verkend voor verbreding van het recreatieaanbod en genereren van inkomsten. Daarbij is aansluiting op de omgeving (HOV-baan, sportvelden, aangrenzende gronden) belangrijk en kansrijk. Inzet is om planologische mogelijkheden te verkennen en vervolgens via een open inschrijving ondernemers uit te nodigen een voorstel te doen voor een passend en eigentijds recreatieconcept. Dat leidt tot uitbreiding van recreatieve mogelijkheden, tot inkomsten uit huur/erfpacht en wellicht tot lagere beheerlasten. Uit het Ontwikkelplan is budget beschikbaar voor een forse investering in planvorming (2015 € 50.000) en opwaardering van het terrein (2016 € 50.000, 2017 € 100.000 tot maximaal € 200.000). Ambitie is om het terrein geschikter te maken voor een grote regionale leisure-activiteit. Ontwikkeling en vestiging daarvan zal enige jaren in beslag nemen. Vooruitlopend hierop zal de huidige snackuitbater Hambico initiatieven ontplooiën voor een overdekt uitgifte-punt (lunchroom). Dit initiatief past in de gepande ontwikkelingen die het recreatieschap op de langere termijn voor ogen heeft. In 2016 en 2017 zijn nog geen substantiële besparingen of inkomsten te verwachten. Afhankelijk van de snelheid van ontwikkeling zal mogelijk vanaf 2018 een ingroei plaats kunnen vinden.

Het terrein wordt jaarlijks gebruikt voor een aantal activiteiten zoals "LIEF" en een winter-evenement. Het monitoren van de waterkwaliteit blijft vast aandachtspunt bij de bevoegde instanties. In de begrotingen 2015 en 2016 is telkens € 200.000 opgenomen voor reguliere vervangingsinvestering in de oeverbescherming van Strijkviertel.

3.09 Terreinen langs de Lek

a. Wat willen we bereiken? en b. Wat gaan we daarvoor doen?

Salmsteke: In samenspraak met de gemeente Lopik worden plannen gemaakt voor ruimtelijke mogelijkheden voor een nieuwe exploitatie op Salmsteke, waardoor nieuw aanbod, veilig zwemmen en seizoenverlenging mogelijk worden. Gezocht wordt naar ruimte voor bv horeca en recreatie-ontwikkeling in samenhang met hoogwaterafvoer en natuurontwikkeling. De voortgang in 2016 vraagt veel investeringen in procesbegeleiding en ruimtelijke onderzoeken.

Evenals in 2014 en 2015, is hiervoor in 2016 € 40.000 uit de "reserve Ontwikkelplan" beschikbaar. Ook in 2017 is nog € 80.000 beschikbaar uit de "reserve Ontwikkelplan". In 2016 worden nog geen inkomsten geraamd.

Heulsewaard: Op dit terrein kunnen kleinschalige activiteiten gehouden worden, met beperkte inkomsten. Mocht zich een gelegenheid voordoen om Heulsewaard aan een andere beheerder over te dragen, dan wordt daar serieus naar gekeken.

't Waal/ Honswijkerplas: In 2016 loopt de laatste fase van de ontzanding van de Honswijkerplas, en zijn afspraken gemaakt over een vanaf 2018 daarop volgende grondaanvulling. Als de overeenkomst voor verondieping in 2015 wordt ondertekend dan zal in de periode 2015 – 2025 grond worden aangebracht – jaarlijks wordt op basis van het aantal gestorte m³'s een vergoeding aan het recreatieschap overgemaakt van € 0,50 per m³. In de begroting 2016 zijn eventuele baten P.M. geraamd. Zodra daadwerkelijk baten worden ontvangen, zal dit via een begrotingswijziging 2016 worden verantwoord.

Ook worden de eerste (planologische) stappen gezet voor invulling van het Recreatief Knooppunt. Benodigde investeringen worden uit de "reserve zandopbrengst Honswijkerplas" voldaan, als voorinvestering in de toekomst. Inkomsten zullen vervolgens weer aan deze reserve worden toegevoegd. In deze begroting zijn investeringen en onttrekking aan de "reserve Honswijkerplas" PM geraamd en worden nog geen nieuwe inkomsten voorzien. Vanaf 2017 kan een nieuwe recreatieve voorziening ingroeien. Op 't Waal West wordt af en toe een activiteit gehouden met beperkte inkomsten. De mogelijkheid voor activiteiten en evenementen wordt in het nieuwe bestemmingsplan vastgelegd.

3.10 Terreinen van derden

a. Wat willen we bereiken? en b. Wat gaan we daarvoor doen?

Haarrijnse Plas en Middelwaard.

Het recreatieschap beheert de Haarrijnse plas te Utrecht en de recreatieplas Middelwaard bij Vianen in opdracht van respectievelijk gemeente Utrecht en provincie Utrecht. In principe blijft dit ook in 2016 zo.

Voor de Haarrijnse plas wordt het schap ingehuurd voor een deel van het beheer: dagelijks beheer en publiektoezicht. Zaken rondom evenementen en exploitatie van paviljoen etc. wordt door de gemeente geregeld, separaat van de dagelijkse beheeractiviteiten.

Plas Cattenbroek

In 2014 en 2015 heeft de gemeente Woerden voor eigen rekening het beheer van het tijdelijk strand van de zwemplas (door RMN) laten uitvoeren. Inzet is om voor het terrein Cattenbroek een watersport-leisure-concept aan te trekken dat de beheerlasten van het terrein kan dragen.

In dat geval wil de gemeente het terrein graag aan het recreatieschap overdragen. Of er in 2016 voorbereidingen voor zo'n concept kunnen worden getroffen, hangt af van de beroepsprocedure tegen het bestemmingsplan. Lasten en baten zijn in deze begroting niet geraamd.

3.11 Fiets- en wandelpaden, ruiterroutes

a. Wat willen we bereiken ? en b. Wat gaan we daarvoor doen ?

Er is de afgelopen jaren met de aanleg van het Fietsknooppuntensysteem, wandelknooppuntensysteem Utrecht-West en sloepennetwerk, stevig ingezet op verbreding en toegankelijk maken van het routenet. Route-gebonden recreatie (wandelen, fietsen, varen) maakt meer dan 50% van de recreatie-activiteiten uit en wordt in de praktijk steeds meer een jaarrond activiteit.

Om de route op een goede manier te beheren, wordt gewerkt aan de opzet van een regionaal Routebureau bij Recreatie Midden-Nederland. Als dat Routebureau er is, zal het recreatieschap een besluit nemen over het daarin onderbrengen van de schapsroutes.

In 2016 wordt een bijdrage voorzien aan de volgende fase van het wandelknooppuntsysteem in Noorderpark, Vechtstreek en Kromme Rijnstreek, deze post is PM geraamd. Uit de Reserve Ontwikkelplan is een post van € 60.000 geraamd voor actualisering van het fietsknooppunten-systeem.

3.12 Utrecht-West (voormalig landinrichtingsgebieden; Hollandse IJssel, De Rivier, Wielrevelt, Hampoort)

a. Wat willen we bereiken ? en b. Wat gaan we daarvoor doen ?

In 2013 en 2014 zijn in regionaal verband afspraken gemaakt over de inzet voor RodS-gebieden na de herijking. De geplande aanleg wordt sterk teruggebracht en versoerd.

Voor de begroting 2016 is uitgegaan van de volgende stand:

- a. de fietspaden Wielrevelt en Parkbos worden door het recreatieschap beheerd, inclusief toezicht, in nauwe afstemming met Natuurmonumenten.
- b. het deelgebied Hampoort is in eigendom en beheer genomen: fietspaden, recreatieve voorzieningen en een pleisterplaats waaruit inkomsten vloeien.
- c. Deelgebied De Rivier wordt, uitgaande van aanleg in 2015/2016, in beheer genomen. Gezocht wordt naar aanvulling met een recreatieve pleisterplaats.
- d. Fietspaden Hollandse IJssel worden, na realisatie, in beheer genomen.

3.13 Bestuur en organisatie

a. Wat willen we bereiken ? en b. Wat gaan we daarvoor doen ?

Het recreatieschap maakt gebruik van de diensten van Recreatie Midden-Nederland.

De organisatie richt zich op ondersteuning van het bestuur en voorbereiden en uitvoeren van bestuursbesluiten. Door de nieuwe bestuursstijl (agendacommissie, bestuurlijk financieel expert, stuurgroepen, ambtelijke bijeenkomsten) lukt het om de bestuurlijke drukte te verminderen.

Veel aandacht gaat uit naar een goede relatie met de deelnemers, zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau. In aanvulling daarop wordt een goede verstandhouding met de gebiedscommissies opgebouwd.

Recreatie Midden-Nederland voert het groen- en recreatiebeheer uit, via inhuur van groenaanemers, inzet van eigen personeel en uitvoeren van groot onderhoud en vervangingsinvesteringen op moment dat het nodig is. Daarnaast wordt zwaar ingezet op het houden van professioneel (BOA-) toezicht in de recreatiegebieden.

De organisatie is er meer en meer op gefocust om (nieuwe) recreatieve functies en voorzieningen op de terreinen te ontwikkelen in samenwerking met marktpartijen. Doel van deze ontwikkeltrajecten is tweeledig: tegemoet komen aan de vraag van de recreant naar meer eigentijdse, diverse vormen van recreatie en het financieel duurzaam kunnen blijven beheren van de voorzieningen.

De afdeling communicatie zorgt ervoor dat het beginsel 'be good and tell it' ook in de praktijk handen en voeten krijgt. Communicatietrajecten zijn opgezet om de bestuurders en de gemeenten enerzijds, maar vooral ook de gebruikers anderzijds op de hoogte te houden van de producten van het recreatieschap. Zie de website: www.recreatiemiddennederland.nl.

Toekomst Recreatie(-schappen)

Als resultaat van de discussie Toekomst Recreatie(-schappen) heeft het bestuur van Stichtse Groenlanden uitgesproken geen aanleiding te zien om de structuur van de samenwerking te wijzigen.

Het bestuur wil de samenwerking met alle huidige deelnemers intensiveren en moderniseren, en daarnaast stevig inzetten op nieuwe exploitaties en een forse beweging richting vernieuwing van de regionale recreatie. Kader daarbij is dat nieuwe recreatievoorzieningen zichzelf, na een investeringsimpuls, moeten kunnen terugverdienen. Er kan immers geen sprake zijn van structurele verhoging van het recreatiebudget.

Transitie Recreatie Midden-Nederland.

In 2016 zullen de resultaten van de ingezette transitie van de uitvoeringsorganisatie Recreatie Midden-Nederland zichtbaar zijn. Op dit moment is nog niet bekend hoe de transitie eruit gaat zien. Daardoor is er nu nog geen inschatting te maken van kosten die aan deze transitie gerelateerd zullen zijn. Denk bijvoorbeeld aan opleidings-, afvloeiings- en andere frictiekosten. In de risicoparagraaf wordt aangegeven hoe met deze risico's wordt omgegaan. De eventuele kosten voor transitie zullen door alle deelnemers van Recreatie Midden-Nederland (de vier recreatieschappen) naar rato gedragen worden; ook de uittreedende schappen zullen hun deel moeten dragen.

3.14 Nieuwe deelnemers

a. Wat willen we bereiken? En b. Wat gaan we daarvoor doen?

In de afgelopen jaren hebben de gemeenten Montfoort, Oudewater, Vianen en De Ronde Venen als aspirant-deelnemer kennis gemaakt met de regionale samenwerking in het recreatieschap. Dat heeft niet geleid tot toetreden van deze gemeenten. Het recreatieschap staat open voor kennismaking met aspirant-leden en heeft hiervoor in 2015 een regeling voor aspirant-lidmaatschap opgesteld.

2.2 PARAGRAFEN

2.2 Paragrafen 2016

Een van de doelstellingen van het B.B.V. is het vergroten van het inzicht in de financiële positie. Er zijn een zevental paragrafen verplicht voorgeschreven namelijk:

- 2.2.2 Weerstandsvermogen,
- 2.2.3 Onderhoud kapitaalgoederen,
- 2.2.4 Financiering,
- 2.2.5 Bedrijfsvoering,
- 2.2.6 Verbonden partijen,
- 2.2.7 Lokale heffingen,
- 2.2.8 Grondbeleid.

Overeenkomst tussen deze paragrafen is aan de ene kant dat ze dwarsdoorsneden van de begroting of jaarrekening geven en aan de andere kant dat het onderwerpen zijn waaraan politieke of financiële risico's verbonden zijn. In het kader van de informatievoorziening is een paragraaf 2.2.1 Investerings toegevoegd. In deze begroting zijn al deze paragrafen opgenomen.

2.2.1. Investerings 2016

Onderstaand de (vervangings)investerings, die voor 2016 worden geraamd. In totaliteit wordt € 320.000 onttrokken aan de reserve "Ontwikkelplan". Aan vervangingsinvesterings wordt in totaal € 574.000 geraamd. Totaal € 894.000.

Omschrijving	Bedrag	
<u>Economisch: Grond- en water</u>		
a. Aankoop gronden Heemstede-Noord	P.M.	
<u>Economisch: Grond, weg- en waterbouwkundige werken.</u>		
b. MVP SB: uitvoering plan	€ 150.000	Ontwikkelplan
c. MVP SB: gebogen steiger	€ 24.000	
Subtotaal	€ 174.000	
<u>Maatschappelijk: Grond, weg- en waterbouwk. werken.</u>		
d. Ruigenhoek uitvoering plan	€ 15.000	Ontwikkelplan
e. MVP BG: beschoeiing Noord vaart	€ 75.000	
f. Strijkviertel uitvoering plan	€ 50.000	Ontwikkelplan
g. Routenetwerk uitvoering plan fietsknooppunten	€ 60.000	Ontwikkelplan
h. Routenetwerk uitvoering plan wandelknooppunten	P.M.	Ontwikkelplan
i. Strijkviertel: beschoeiing	€ 200.000	
j. Heemstede: fietspad vervangen	€ 70.000	
k. Ontwikkeling Recreatief knooppunt 't Waal	P.M.	Res. Honswijkerplas
Subtotaal	€ 470.000	
<u>Economisch : Bedrijfsgebouwen</u>		
i. MVP SB: EHBO-gebouw	€ 100.000	
<u>Economisch: Machines, apparaten en installaties</u>		
m. MVP SB: pompinstallatie 1 en 2	€ 30.000	
n. MVP SB: speeltoestellen	€ 75.000	
Subtotaal	€ 105.000	
<u>Onderzoekskosten</u>		
o. Salmsteke planontwikkeling	€ 40.000	Ontwikkelplan
p. Nedereindse Plas planontwikkeling	€ 5.000	Ontwikkelplan
Subtotaal	€ 45.000	
Totaal investeringen	€ 894.000	

Toelichting investeringen.

Zie voor een uitgebreidere toelichting bij de afzonderlijke producten. De teksten bij de productenbegroting (2.1). In deze begroting is een bedrag verantwoord ad. € 320.000 nodig voor de planning- en uitvoering van projecten uit het vastgestelde Ontwikkelplan. In de vastgestelde begroting 2015 is reeds een bedrag € 200.000 opgenomen. De voor de projecten benodigde bedragen zullen worden onttrokken aan de "Reserve Ontwikkelplan" (voorheen Reserve nieuw beleid). Daarnaast zijn in 2016, evenals in 2015, een aantal vervangingsinvesteringen opgenomen, dit voor in totaal 2016 € 574.000 (2015 € 655.600). Tevens zijn er aantal P.M. posten opgenomen

Vervangingsinvesteringen zijn nodig om de terreinen in stand te kunnen houden, gedegen, maar sober. De geraamde vervangingsinvesteringen zullen slechts worden uitgevoerd als de genoemde eigendommen daadwerkelijk dienen te worden vervangen of opgeknapt. Keer op keer zal worden beoordeeld of de vervanging op de meest doelmatige wijze vorm krijgt. Daarbij zal tevens in ogenschouw worden genomen of de veiligheid gegarandeerd kan worden en of de reguliere bedrijfsvoering op een verantwoorde manier kan worden voortgezet.

2.2.2. Paragraaf weerstandsvermogen 2016

Inleiding

Bij het weerstandsvermogen gaat het om de mate waarin het recreatieschap Stichtse Groenlanden in staat is middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit betekent dat het beleid (afspraken omtrent de deelnemersbijdragen) veranderd moet worden.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen weerstandscapaciteit (zijnde de middelen waarover het schap kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen zijn afgesloten.

Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van het schap voor het begrotingsjaar, maar ook voor de meerjarenraming.

Een precies sluitende begroting zonder weerstandsvermogen betekent dat iedere tegenvaller een probleem gaat opleveren. In dat geval staat de uitvoering van het programma en daarmee het beleid van het recreatieschap Stichtse Groenlanden onder druk.

Risico's zijn het gevaar voor schade of verlies als gevolg van interne en externe omstandigheden. Hierbij wordt gedacht aan bodemverontreiniging, slechte weersomstandigheden tijdens het seizoen, claims, vandalisme, rente en dergelijke.

Zoals in de kadernota genoemd is beoordeeld of berekening van het benodigde weerstandsvermogen van het schap op basis van de Monte Carlo-formule kon plaatsvinden. Bij deze methode worden de risico's in kaart gebracht, de omvang van het betreffende risico als het zich voordoet en de verwachte frequentie waarin. De omvang van het risico (de geraamde schade) wordt vermenigvuldigd met de frequentie waarin het zich naar verwachting voordoet. Bijvoorbeeld 1x in de 10 jaar betekent, een factor van 10% en één keer in de 25 jaar een factor van 4%. De som van de op deze manier berekende risico's is nodig als weerstandsvermogen.

Uit inventarisatie zijn enkele risico's naar voren gekomen, die met name betrekking hebben op de baten. Behalve mogelijke tegenvallende opbrengsten uit de exploitatie Maarsseveense Plassen, zijn daar verder nog het contract oefengolf Ruigenhoek en het niet realiseren van taakstellende extra baten. Verder is eventueel faillissement van erfpachters en/of huurders een risico.

Risicoparagraaf

	<u>Risico</u>	<u>Wanneer</u>	<u>Frequentie</u>
A. Maarsseveense plassen	€ 50.000	2016	Jaarlijks
B. Taakstellende extra baten	€ 20.000	2016	Tot def. tekening
C. Contract golf Ruigenhoek	€ 15.000	2016 e.v.	Tot def. tekening
D. Erfpacht en huur (niet kunnen nakomen verplichtingen)	€		
E. Rente	€ 25.000	2016 e.v.	
F. Transitiekosten R.M.N. (aandeel schap)	€ 15.000	2016 e.v.	Aangaan lening
Totaal	<u>P.M.</u> € 125.000	2016 e.v.	Afwikkel. transitie

A. Inkomsten strandbad Maarsseveense Plassen: Weersomstandigheden.

Het aantal geraamde bezoekers is sinds 2010 verlaagd van 100.000 naar 80.000. Er mag worden gesteld dat bij een "normale zomer" deze raming van 80.000 reëel is. De afgelopen vijf jaar is het gemiddeld aantal bezoekers uitgekomen op 67.000, dit betekent een onderschrijding van 13.000 bezoekers, ofwel gemiddeld € 45.000 per jaar. Hier is sprake van een reëel risico voor de exploitatie.

B. Taakstellende raming extra inkomsten

In deze begroting zijn, evenals in 2015, taakstellend extra baten opgenomen tot een bedrag van € 20.000. Dit betreft € 20.000 uit nieuwe erfpacht en/of huur.

Voor de geraamde erfpacht en/of huurcontracten zijn geen contracten getekend.

Indien de overeenkomsten onverhoopt niet of pas later doorgaan zal dat leiden tot een lagere realisatie van de baten en een "tekort" in de begroting.

C. Contract golf Ruigenhoek

Voor de realisatie golf Ruigenhoek is een voorovereenkomst getekend.

Het bestemmingsplan De Bilt, dat de realisatie van de oefengolf mogelijk moet maken is nog niet vastgesteld en de (onder)erfpachtovereenkomst is nog niet definitief.

D. Erfpacht, huur en evenementen.

De geraamde omzet uit erfpacht, verhuur en evenementen bedraagt ca. € 500.000. Het risico dat de exploitant niet aan zijn verplichtingen kan voldoen is aanwezig. Het risico wordt ingeschat op 5% van de omzet, zijnde € 25.000.

E. Renterisico

Het rentepercentage voor het aangaan van vaste geldleningen is voor 2015 geraamd op 2,5% en voor 2016 op 3%. In de ramingen is, op basis van de rente (van februari 2015) al rekening gehouden met een opslag naar boven. Een rentepercentage van 1,0% hoger dan deze raming resulteert in extra lasten van € 15.000 per jaar.

F. Transitie Recreatie Midden-Nederland

In 2016 zullen de resultaten van de ingezette transitie van de uitvoeringsorganisatie Recreatie Midden-Nederland zichtbaar zijn. Risico's die zich kunnen voordoen betreffen afvloeiing personeel, opleiding en/of andere frictiekosten. Deze kosten moeten door de schappen worden gedragen. De omvang is niet bekend, om die reden kan nu geen raming worden gemaakt. Het aandeel van het schap zal ca. 40% van de werkelijke lasten bedragen. De kosten zullen t.l.v. de algemene reserve/calamiteitenreserve worden gebracht.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit wordt opgebouwd uit:

- A. Beschikbaar weerstandsvermogen (algemene reserve en reserve calamiteiten). en eventueel de
- B. Stille en bestemmingsreserves

Als het beschikbaar weerstandsvermogen (A) onvoldoende blijkt kan het bestuur besluiten ook de stille en/of bestemmingsreserves (B) aan te wenden.

A. Beschikbaar weerstandsvermogen

Algemene reserves

Het begrotingsjaar 2016 is het 2^e jaar van een vierjarige budgetcyclus 2015-2018.

Een batig saldo uit enig jaar wordt toegevoegd aan de algemene reserve. Het is in principe de bevoegdheid van het bestuur om te bepalen, hoe zij de algemene reserve wil benutten.

Het saldo van de algemene reserve vormt samen met "Reserve calamiteiten", die is opgebouwd via dotatie jaarlijkse dotatie € 25.000 in de periode 2011 tot en met 2014 op dit moment, het beschikbare weerstandsvermogen van het schap. De algemene reserve van het schap wordt per 1-1-2016 geraamd op € 229.600 en per ultimo 2016 op € 236.500.

Reserve calamiteiten

Een van de uitgangspunten van de 2^e budgetfinancieringscyclus was opbouw van een calamiteitenreserve, daarbij werd afgesproken dat een jaarlijks bedrag van € 25.000 als "Onvoorzien" in de begroting werd opgevoerd t.b.v. calamiteiten. Het maximum van deze calamiteitenreserve is gesteld op totaal € 100.000 eventueel verhoogd met de jaarlijkse prijsindex (voor 2015 en 2016 is de nullijn gehanteerd).

Uitgaven t.l.v. deze post worden gedaan op basis van besluiten van het dagelijks bestuur.

In 2014 is een voorlopig laatste bedrag van € 25.000 geraamd en daarmee bedraagt de saldo van de calamiteitenreserve sinds 1-1-2015 het maximaal afgesproken bedrag. Indien geen aanwending nodig is, is de "Reserve calamiteiten" in 2016, evenals in 2015, tot het maximum gevuld.

B. Stille en bestemmingsreserves

Stille reserves

De stille reserves zijn eventueel bezittingen, die tot en met 2014 tegen geen of een te lage waarde zijn gewaardeerd en die tevens direct verkoopbaar zijn. In het kader van de nieuwe wet op de vennootschapsbelasting, die per 1-1-2016 in werking treedt worden deze bezittingen in 2015 in kaart gebracht en indien van toepassing opnieuw gewaardeerd. Het bestuur zal over de eventuele gevolgen worden geïnformeerd.

Bestemmingsreserves

Algemeen

	<u>1-1-2016</u>	<u>31-12-2016</u>
1. Algemene reserve	€ 229.600	€ 236.500
2. Reserve calamiteiten	€ 100.000	€ 100.000
3. Reserve ontwikkelplan	€ 600.000	€ 280.000
4. Reserve natuurontwikkeling fietspad	€ 45.400	€ 45.400
5. Reserve herplant Nedereindse Plas	€ 14.400	€ 14.400
6. Egalisatie reserve strandbad	P.M.	P.M.
7. Reserve bijdrage Oortjespad	€ 38.000	€ 39.000
8. Reserve Honswijkerplas	€ 607.800	€ 577.700
Subtotaal	€ 1.635.200	€ 1.293.000

Dekkingsmiddelen kapitaallasten

9. Reserve Honswijkerplas	€ 151.600	€ 129.600
10. Reserve inrichting Laagraven	€ 445.200	€ 296.800
11. Reserve fietspad Nieuw Wulven	€ 75.600	€ 69.800
12. Reserve speelvoorziening Haarzuilens	€ 25.000	€ 20.000
13. Reserve innovatie speeleiland	€ 64.900	€ 57.200
14. Reserve project "Ontwikkelplan	€ 211.500	€ 465.200
15. Subsidies (diverse)	€ 2.707.600	€ 2.489.800
16. Subsidie herinrichting Noordplein Maarsseveense plassen	€ 217.400	€ 202.900
Subtotaal	€ 3.898.800	€ 3.731.300
Totaal	€ 5.534.000	€ 5.024.300

Ad.1 en 2

De onder 1 en 2 genoemde bedragen vormen het direct beschikbare weerstandsvermogen van het recreatieschap. Zie ook toelichting bij de algemene reserve.

Ad.3

Dit betreft de "Reserve Ontwikkelplan. Het bestuur heeft besloten om € 855.000 aan de algemene reserve te onttrekken en te bestemmen als "Reserve ontwikkelplan" om zo in de jaren 2014 tot en met 2017 het ontwikkelplan te realiseren. Aan de reserve Ontwikkelpan is/wordt in 2014 en 2015 per saldo € 255.000 uitgegeven, zodat er op 1-1-2016 een saldo rest van € 600.000. In 2016 wordt € 320.000 aan de reserve onttrokken. Zie ook de toelichting bij de investeringen.

Ad.4

Betreft een reserve t.b.v. ontwikkeling van natuur langs fiets- en wandelpaden in het Noorderpark. Dit bedrag zal worden aangewend bij de nadere inrichting van dit gebied.

Ad.5

Dit bedrag is een aantal jaren geleden ontvangen nadat op de Nedereindse Plas schade aan de beplantingen zijn aangericht. Van deze reserve vindt, na voltooiing van de sanering, herplant bij de Nedereindse Plas plaats.

Ad.6

De egaliseringsreserve m.b.t. de baten en lasten van het strandbad Maarsseveense Plassen is ingesteld om de onregelmatige inkomsten (weersomstandigheden) minder van invloed te doen zijn op het resultaat van een bepaald jaar. Eventuele meeropbrengst t.o.v. de raming in een gunstig jaar zal, onder aftrek van gemaakte extra uitgaven, op deze post worden verantwoord om bij lagere inkomsten dan geraamd in een ander dienstjaar als aanvulling te worden gebruikt. Op deze wijze wordt meer gelijkmatigheid verkregen in de resultaten na resultaatbestemming. Het maximum van het fonds is bepaald op € 113.500, daarbij is een negatief saldo niet toegestaan. Het egaliseringsfonds is al enkele jaren niet meer gevuld.

Ad.7

Betreft de uit donaties van derden opgebouwde reserve t.b.v. financiering van nieuwe aansprekende objecten op de kinderboerderij Oortjespad. In de afgelopen jaren is mede uit deze gelden een uitkijktoren op het Oortjespad geplaatst en zijn ten laste van deze reserve speeltoestellen aangeschaft.

Ad.8 en 9

Ten behoeve van het inrichtingsplan 't Waal is een contract gesloten met een ontzander, hierin is bepaald dat de ontzander het gebied recreatief inricht. Tevens betaalt hij ter dekking van in het verleden door het schap gedane investeringen en in het kader van afkoop van een 20 jarige beheer- en onderhoudsverplichting in totaal ruim € 900.000. Op deze afkoopsom zijn inmiddels in het verleden geactiveerde bedragen in mindering gebracht. Vanaf 2013 worden de jaarlijkse onderhoudslasten en ook afschrijvingslasten volgend uit extra investeringen, 10 jaar € 16.000, aan deze reserve onttrokken. Per ultimo 2016 is nog een geraamde reserve beschikbaar van € 577.700. Vanaf 2016 wordt gewerkt aan 't recreatiefknoppunt 't Waal. De benodigde investeringen worden, als voorfinanciering, voorlopig onttrokken aan de reserve Honswijkerplas. Toekomstige inkomsten worden weer aan de reserve toegevoegd. De investeringen zijn in deze begroting P.M. geraamd.

Ad. 10 tot en met 16. Dekkingsmiddelen kapitaallasten.

De hier verantwoorde bedragen kunnen ook worden gekwalificeerd als dekkingsmiddelen van de afschrijvingslasten. Er is een directe relatie tot de betreffende investeringen en de subsidies en/of bestemmingsreserves.

Ad.10

De plas Laagraven is in 2009 voltooid en in gebruik genomen door een ondernemer. Deze ondernemer neemt de exploitatie van de plassen voor zijn rekening en draagt een jaarlijkse erfpacht af. Per saldo levert de exploitatie van de plassen Laagraven het recreatieschap geld op. De uit de investeringen voortvloeiende lasten, worden geneutraliseerd door de opgebouwde reserve, die is ontstaan uit de verkoop van zand- en de klei van deze plas.

Ad.11

Door het bestuur is uit het opgebouwde bedrag voor nieuw beleid in 2009 € 116.300 beschikbaar gesteld voor volledige ontsluiting van het fietspad Nieuw Wulven. Aan dit bedrag wordt jaarlijks € 5.800 onttrokken ter egalisatie van de afschrijvingslasten van het fietspad.

Ad.13

Betreft de beschikbare reserve t.b.v. de innovatie waterspeeleiland. Dit bedrag valt evenredig vrij met de afschrijvingen op de investeringen.

Ad.3 en14.

Aan de "Reserve ontwikkelplan" wordt een bedrag ad. € 320.000 onttrokken t.b.v. de uitvoering. Zie verder ook de toelichting bij de investeringen.

Ad.15

De hier verantwoorde subsidies zijn ontvangen als bijdrage van derden in door het schap en/of derden gerealiseerde en/of nog te realiseren investeringen. De subsidies zijn direct gekoppeld aan de investeringen. De "Reserve subsidies" valt evenredig vrij met de afschrijving op de activa en neutraliseert daarmee de afschrijvingslasten voor een deel.

Ad.16

In het project "Herinrichting Noordplein Maarsseveense Plassen" is in de periode 2011/2012 een subsidie ontvangen van totaal € 300.000. Deze subsidie valt gelijktijdig vrij met de afschrijving op de investeringen.

2.2.3. Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen 2016

Inleiding

Het hierna beschreven beleidskader is vergelijkbaar met dat van 2015.

Het BBV geeft aan, dat de paragraaf betreffende het onderhoud van kapitaalgoederen tenminste de kapitaalgoederen a. tot en met d. bevat, deze paragraaf is uitgebreid met e tot en met h:

- A. Wegen
- B. Gebouwen en riolering
- C. Water
- D. Groen
- E. Schoonhouden en vuilafvoer
- F. Terreininventaris
- G. Routes
- H. Materieel en overige

Een van de kenmerken van basisvoorzieningen is, dat zij over het algemeen gratis toegankelijk zijn. Basisvoorzieningen lenen zich over het algemeen niet of slechts in beperkte mate voor het verkrijgen van "eigen" inkomsten. Het schap beheert en onderhoudt een groot aantal dagrecreatievoorzieningen waarvan een deel ouder is dan 40 jaar.

Met name in het werkgebied van Stichtse Groenlanden zijn recent enkele recreatieterreinen in beheer genomen, waarvan sommigen inkomsten genereren uit bijvoorbeeld erfpachten, of waarvan het gebruik in erfpacht is gegeven inclusief het beheer.

Het beheer en onderhoud is gericht op de instandhouding van de bestaande voorzieningen op een zodanige wijze dat deze, binnen de door het bestuur vastgestelde budgetten, **voldoende** bruikbaar zijn. Daarbij moet de voorziening in **een voldoende** staat van onderhoud verkeren, schoon en veilig bruikbaar zijn en voldoen aan wettelijke eisen.

Het in stand houden van de recreatieve voorzieningen is een permanente zorg en vraagt grote financiële bijdragen van de deelnemers aan het schap.

Mede omdat een aantal recreatieve voorzieningen zoals al eerder opgemerkt al "oud" is, moet rekening worden gehouden met een stijging van de kosten van groot onderhoud. Dit wordt niet gecompenseerd door vermindering van afschrijvingen op de recreatieve voorzieningen. De aanlegkosten van bijna alle voorzieningen zijn in het verleden voor 50 tot 100 % gesubsidieerd; op het gesubsidieerde deel is niet afgeschreven.

Het recreatieschap Stichtse Groenlanden heeft als taak te voorzien in de behoefte aan recreatie (basis-) voorzieningen zowel op het land als op en aan het water (dagrecreatieterreinen, recreatie stranden, fiets- en wandelpaden en recreatieve routes) in het buitengebied. Het onderhoud kan worden gesplitst in regulier en groot onderhoud

Onder **regulier beheer en onderhoud** wordt verstaan alle werkzaamheden, verrichtingen en uitgaven, die rechtstreeks te maken hebben met het dagelijks gebruik van de voorzieningen.

Voorzieningen groot onderhoud

Onder **groot onderhoud** wordt verstaan werkzaamheden die één keer in een bepaalde periode moeten worden uitgevoerd om de levensduur van een recreatieve voorziening te verlengen. Als het groot onderhoud niet meer afdoende is, wordt overwogen of de kapitaalgoederen moeten worden vervangen. Voor de opbouw en uitvoering van groot onderhoud is een meerjarenplan opgesteld. Dit plan moet jaarlijks worden getoetst en aangepast, maar actualisatie vindt doorlopend plaats.

Volgend uit dit plan wordt jaarlijks een vast bedrag gedoteerd aan de "voorziening groot onderhoud". Aan het begin van 2016 wordt de voorziening groot onderhoud geraamd op € 735.800. De dotatie groot onderhoud is voor 2016 bepaald op € 299.100, dit was in 2015 nog € 288.900. Voor 2016 wordt t.b.v. de uitvoering van groot onderhoud een bedrag van € 162.500 aan de voorziening onttrokken. Het saldo van de voorziening groot onderhoud bedraagt per ultimo 2016 nog € 872.400. De toename van de dotatie wordt veroorzaakt door uitbreiding van het werkgebied van het schap met de Honswijkerplas.

De extra dotatie aan de voorziening groot onderhoud ad. € 10.000 wordt onttrokken aan de reserve Honswijkerplas en is daarmee voor de jaarlijkse exploitatie budgettair neutraal.

Budget

Het voor het begrotingsjaar 2015 en 2016 voor onderhoud beschikbare budget is:

Kosten beheer en onderhoud exclusief transparantie BTW.

	<u>Begroting 2016</u>	<u>Begroting 2015</u>
1/3. Beheer en onderhoud eigen personeel	€ 156.800	€ 156.400
5c. Ingehuurd personeel aannemers	€ -	€ -
17. Onderhoud kapitaalgoederen	€ 754.600	€ 745.200
19. <u>Uitvoering</u> groot onderhoud	€ 162.500	€ 426.700
Totaal	€ 1.073.900	€ 1.328.300
Af. Onderhoud aan terreinen derden	€ 79.700	€ 67.900
Totaal na aftrek terreinen derden	€ 994.200	€ 1.260.400

Het verschil tussen de jaren 2015 en 2016 wordt in hoofdzaak veroorzaakt door het beschikbare budget voor de uitvoering van het groot onderhoud.

A. Wegen

Jaarlijks worden de wegen geïnspecteerd. De hieruit voortkomende acties worden planmatig aangepakt en voor de toekomst in de meerjarenbegroting opgenomen. Gaten in de halfverharde parkeergedeelten en paden op de recreatieterreinen worden jaarlijks uitgevuld, evenals gaten in het asfalt van toegangswegen en fietspaden. Het periodiek aanbrengen van een nieuwe slijtlaag of deklaag bij de diverse (half)verhardingen behoren tot het groot onderhoud. Waar nodig worden tegels en straatklinkers opnieuw gestraat. Het periodiek herstraten van grotere oppervlaktes tegels en straatklinkers behoort tot het groot onderhoud. Dit geldt, behalve voor bovengenoemde wegen en paden, ook voor de verhardingen bij gebouwen.

B. Gebouwen en riolering

Het onderhoud bestaat voornamelijk uit het periodiek schilderen van het houtwerk, het repareren van kapot sanitair en het verhelpen van storingen. Het schoonmaken van de toiletvoorzieningen op de terreinen is uitbesteed. Het periodiek vervangen van dakbedekkingen behoort tot het groot onderhoud. Het EHBO-gebouw en een aantal van de toiletgebouwen op de Maarsseveense plassen zijn inmiddels bijna 50 jaar oud.

Deze gebouwen zijn al een aantal maal in het kader van groot onderhoud opgeknapt. De meeste gebouwen zijn inmiddels zo gedateerd dat ze moeten worden vervangen. In de begroting 2015, resp. 2016 is hiervoor telkens € 100.000 geraamd.

C. Water

Watergangen en oevers

Bij de najaarsschouw wordt de oever- en watervegetatie van de watergangen in het weidegebied uitgemaaid. Jaarlijks wordt een deel van de watergangen op diepte gebaggerd om aan de diepte eis uit de keur van het waterschap te kunnen voldoen.

De scheisloten langs de recreatieterreinen en fietspaden worden in het najaar, vanwege de schouwverplichting, machinaal gesloot. Het onderhoud van watergangen en oevers is uitbesteed.

D. Groen

Beplantingen

Op de terreinen wordt een beheer gevoerd gericht op de vorming en instandhouding van middenbos.

Dit levert een beeld op van een struikenetage, met daarboven uit vrij grote bomen.

Dit geeft voldoende luwte en afscherming voor de recreant en een mooi landschappelijk beeld als achtergrond.

Gefaseerd (om totale kaalslag te voorkomen) wordt de struikenetage afgezet, zodat deze weer uit kan lopen en een dichte beplanting vormen. De opgaande bomen worden deels gedund. Om een afwisselender beplanting te krijgen, vooral op de "grotere" terreinen Oortjespad, Maarsseveense Plassen en 't Waal, wordt in de beplantingsvakken meer aan natuurbouw gedaan.

Dit bestaat uit het uitkappen van vlinderhoeken en het aanplanten van besdragende struiken.

Ook de beplanting langs de fiets- en voetpaden wordt gefaseerd (1 maal per 6 – 7 jaar) gesnoeid.

Om een veilig gebruik van het fietspad mogelijk te maken worden laaghangende takken regelmatig gesnoeid. Onveilige bomen worden zonnig geveld of zodanig gesnoeid dat de boom weer veilig is. Het afkomende hout wordt versnipperd en afgevoerd naar de bio-energiecentrale.

Grasvegetaties.

Op de terreinen is een deel van de grasvelden ingericht voor intensief recreatief gebruik, de overige delen zijn gericht op extensiever gebruik of natuurontwikkeling met recreatief medegebruik (plukweides/schapenvelden). De ligweiden van de recreatieterreinen worden tijdens het seizoen zodanig gemaaid dat er prettige ligweiden ontstaan. Het bijhouden van de ligweiden is uitbesteed in beeldbestekken. Hierbij wordt de beeldkwaliteit aangegeven waaraan de grasvegetatie minimaal moet voldoen.

Het beheer van de grasvegetatie op de dijkwaluds van de terreinen 't Waal en Heulsewaard langs de Lek wordt uitgevoerd door begrazing met schapen. Hiermee wordt op een natuurlijke wijze een stevige grasmat gevormd die voldoet aan de in de keur van het waterschap gestelde eisen. In 2014 wordt duidelijk of het hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden deze dijkwaluds overneemt van het recreatieschap.

Een deel van de dijkwaluds, zoals bij het nieuwe terrein Honswijkerplas, wordt gehooïd.

Op de recreatieterreinen wordt regelmatig gemaaid, vaak tot ver in november.

E. Schoonhouden en vuilafvoer

Betreft de onder a. tot en met d. genoemde kapitaalgoederen.

Betreft het schoonhouden van de terreinen, de gebouwen en de watergangen.

F. Terreininventaris

Onder terreininventaris valt het beheer en onderhoud van terreinmeubilair, speelvoorzieningen, afzettingen, kunstwerken, installaties en dergelijke.

Terreinmeubilair dient veilig, onderhoudsarm en vandalismebestendig te zijn.

Bij de picknicksets en -banken beperkt het onderhoud zich tot schilderwerk en het vervangen van kapotte onderdelen (maar meestal de hele set).

De op elk recreatieterrein zijn aangebrachte beheerborden, verordeningeborden en dergelijke.

Deze zijn uitgevoerd in kunststof, zodat het onderhoud bestaat uit het vervangen van kapotte onderdelen en het eventueel verwijderen van graffiti.

De speelvoorzieningen zijn uitgevoerd in hout, staal, aluminium of kunststof. Het onderhoud bestaat uit het vervangen van kapotte onderdelen en het frezen van de ondergrond i.v.m. veiligheidseisen m.b.t. de valhoogte vanuit het attractiebesluit. Elk jaar worden alle speeltoestellen op veiligheid beoordeeld door een gecertificeerd instituut. De hieruit voortkomende acties worden planmatig opgelost en tevens in de meerjarenbegroting opgenomen.

Op de recreatieterreinen zijn robuuste vuilnisbakken geplaatst, die tegen een stootje kunnen. Het onderhoud beperkt zich tot het vervangen van vernielde bakken. Waar mogelijk plaatsen we ondergrondse vuilcontainers.

Aan terreininventaris wordt alleen dagelijks onderhoud gepleegd totdat het aan vervanging toe is. Meubilair dat is geschonken aan het schap worden niet vervangen of hersteld.

G. Routes

Een steeds belangrijker onderdeel van beheer en onderhoud van de recreatieve voorzieningen zijn de routes in beheer bij Recreatie Midden-Nederland. Voorheen verantwoord onder H. materieel en overige.

Hieronder vallen ook het fietsknooppuntennetwerk (in beheer voor provincie Utrecht) en de Landelijke Fietsroutes in de provincie (in beheer voor het Landelijk Fietsplatform).

De afzonderlijke wandelroutes, zogenaamde themaroutes, zijn in het westelijk deel van Utrecht in 2014 vervangen door een wandelknooppuntennetwerk. Dit project is voor provincie Utrecht uitgevoerd door Recreatie Midden-Nederland.

Alle routes, behalve bovengenoemde fietsroutes, ook alle wandelroutes, kanoroutes, skeelerroutes, mountainbikeroute, sloepennetwerk zijn digitaal ingemeten en opgenomen in routebeheer.net. De routes worden twee maal per jaar geïnspecteerd door onderhoudsaannemers en/of vrijwilligers en via routebeheer.net worden meldingen doorgegeven en door de aannemers afgehandeld.

De basisgegevens voor routebeheer.net zijn al in 2014 en 2015 gebruikt voor het maken van een interactieve routeplanner.

In 2014 is begonnen met het opzetten van een routebureau, eerst met de voorhanden zijnde middelen als materieel en eigen personeel. Dit eerste deel (het feitelijk routebeheer) maakt al onderdeel uit van de verantwoordelijkheden van de recreatieschappen. Heroriëntering op de taken en werkzaamheden van eigen personeel, aannemers en vrijwilligers heeft inmiddels plaats gevonden.

In 2015 wordt dit mogelijk uitgebreid tot een provinciaal routebureau, wanneer provincie Utrecht besluit dat RMN het routebureau (in welke vorm dan ook) gaat worden. De basis ligt er.

H. Materieel en overige

Betreft het onderhoud van het materieel en de niet bij de voorgaande onderdelen onder te brengen kosten. Materieel wordt jaarlijks gekeurd en waar nodig vervangen. Kunstwerken worden door een extern inspectiebureau geïnspecteerd. De hieruit voortkomende acties worden planmatig opgelost en in de meerjarenbegroting opgenomen. Het onderhoud aan installaties (o.a. pompen) en de onderhoudscontracten vallen onder dit hoofdstuk.

2.2.4. Financieringsparagraaf 2016

Algemeen

De Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) heeft als uitgangspunt het beheersen van risico's. De belangrijkste kenmerken in dat kader zijn een tweetal randvoorwaarden voor het treasurybeleid.

De eerste randvoorwaarde is dat het aangaan en verstrekken van geldleningen alsmede het verlenen van garanties alleen zijn toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. De tweede houdt in dat uitzettingen een prudent karakter (= *met beleid en inzicht bezien*) moeten hebben en niet zijn gericht op het genereren van inkomen door het lopen van onnodige risico's. Derivaten zijn niet toegestaan.

In het door de algemeen bestuur vastgestelde treasurystatuut is het treasurybeleid opgenomen met daarin de producten, partijen en limieten, de treasuryorganisatie met taken, bevoegdheden en verantwoordingsrelaties en de bijbehorende informatievoorziening, in totaliteit bedoeld ter beperking van te lopen risico's.

Op 27 februari 2009 heeft het algemeen bestuur van Recreatie Midden-Nederland, daartoe gemandateerd door het algemeen bestuur van het recreatieschap Stichtse Groenlanden een geactualiseerd treasurystatuut vastgesteld.

Risicobeheer

Binnen de Wet FIDO zijn twee normen vermeld, waaraan dient te worden voldaan. Het doel van deze normen is te voorkomen dat bij herfinanciering van de leningen bij (aanzienlijk) hogere rente grote schokken optreden in de hoogte van de rente die het recreatieschap moet betalen. De normen beperken de budgettaire risico's.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is een bedrag ter grootte van een percentage van het begrotingstotaal (*was: de vaste schuld bij aanvang van het jaar*). Het doel van deze norm was en is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rentelasten van de organisatie.

De norm stelt dat per jaar maximaal 20% van het begrotingstotaal in aanmerking mag komen voor verplichte aflossingen en renteherzieningen.

Renterisico vaste schuld

2016

Berekening (bedragen x € 1.000)

Stap		
1	Renteherzieningen	-
2	Aflossingen	355
3	Renterisico (1+2)	355
4	Renterisiconorm	884
(5a)= (4>3)	Ruimte onder risiconorm	530
(5b)= (3>4)	Overschrijding renterisiconorm	-
Berekening Renterisiconorm		
(4a)	Begrotingstotaal	4.420
(4b)	Percentage regeling	20%
(4)=(4a*4b/100)	Renterisiconorm	884

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is een bedrag ter grootte van 8,2% van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar. Het doel van de limiet is de vlottende schuld (kortlopende leningen) te beperken. De kasgeldlimiet 2016 bedraagt 8,2% van € 4.420.100 zijnde € 362.000. Per ultimo 2016 wordt een financieringstekort geraamd van € 100.000 (verschil tussen vaste activa en vaste passiva). Dit financieringstekort wordt gefinancierd uit de lopende middelen.

2.2.5. Paragraaf bedrijfsvoering

De organisatie

De recreatieschappen in de provincie Utrecht en het Plassenschap Loosdrecht e.o., voor een deel gelegen in de provincie Noord-Holland, beschikken over een gemeenschappelijk apparaat, dat wordt gevormd door Recreatie Midden-Nederland.

Recreatie Midden-Nederland vervult de rol van werkgever ten behoeve van het voor de recreatieschappen benodigde personeel. Daarnaast coördineert Recreatie Midden-Nederland op ambtelijk en bestuurlijk niveau in de taakuitoefening van de recreatieschappen.

De schappen zijn autonoom. Ieder schap heeft zijn eigen dagelijks en algemeen bestuur, die de lijnen van het beleid uitzetten.

De bevoegdheden van de directeur strekken zich uit over alle aspecten van het management, waaronder de kwaliteit van de dienstverlening en de advisering.

Naast een "Stafafdeling", waaronder financiën, personeelszaken en office ressorteren, kent de organisatie de afdelingen "Ontwikkeling" en "Instandhouding".

Het hoofd ontwikkeling is nu waarnemend secretaris voor Stichtse Groenlanden en Utrechtse Heuvelrug, maar zij zal door het algemeen bestuur van deze schappen worden benoemd tot secretaris. De adjunct-directeur, is tevens hoofd Instandhouding en secretaris van het plessenschap Loosdrecht en het recreatieschap Vinkeveense plassen. Als secretaris zijn beide afdelingshoofden elkaars vervanger.

De directeur van R.M.N. staat aan het hoofd van de organisatie en is nadrukkelijk bezig met transitie van de uitvoeringsorganisatie en aanpassingen om te komen tot vermindering van de bestuurlijke drukte.

In de huidige situatie is de bedrijfsvoering van het recreatieschap Stichtse Groenlanden overgedragen aan de gemeenschappelijke regeling Recreatie Midden-Nederland.

Recreatieschap Stichtse Groenlanden

De taken van het recreatieschap zijn de behartiging van de belangen van de openluchtrecreatie binnen het werkgebied, daartoe zijn recreatieve voorzieningen aangelegd en in beheer genomen.

In de personele bezetting van 17,37 fte. is tevens verdisconteerd de algemene ondersteuning. Deze algemene ondersteuning betreft vnl. de directeur van Recreatie Midden-Nederland, het teamfinanciën, de controller, de administratieve ondersteuning en de personeelsadviseur.

Het bestuur van het recreatieschap Stichtse Groenlanden heeft in mei 2014 besloten dat de educatie geen kerntaak van het schap is. Consequentie is dat de functie educatie Oortjespad, met een van omvang 0,6 fte. is komen te vervallen. De wettelijke verplichtingen en rechtspositionele regelingen uit de provinciale CAO moeten hierbij worden gevolgd. De daaruit volgende directe lasten, zoals salaris, wachtgeld, omscholing e.d. komen volledig t.l.v. het recreatieschap Stichtse Groenlanden. De voor uitvoering van de taken benodigde personele bezetting neemt t.o.v. per saldo met 0,6 fte. af. Deze afname bestaat voor 0,22 fte. uit staf en ontwikkeling en voor 0,38 fte. uit Instandhouding en dan met name toezicht.

De personele bezetting, belast met de uitvoering van de taken van het recreatieschap, daalt in 2016 met 1,2 fte. t.o.v. de in de vastgestelde begroting 2015. Opgemerkt moet worden, dat deze afname naar verwachting ook in 2015 zal worden gerealiseerd.

In opdracht van de Provincie Utrecht is de Plas Middelwaard in beheer en onderhoud genomen en van de gemeente Utrecht de Haarrijnse plas. De gemeente Nieuwkoop heeft het beheer van de Grechtkade aan het schap uit handen gegeven.

De te maken kosten, inclusief de interne uren, worden doorbelast aan voornoemde organisaties.

Voor het schoonhouden van de terreinen en toiletten op de voorzieningen wordt medegebruik gemaakt van diensten van derden, tevens wordt voor de uitvoering van het dagelijks onderhoud veelvuldig gebruik gemaakt van systematiek van beeldbestekken en de inhuur van aannemers.

	<u>2016 in fte.</u>	<u>2015 in fte.</u>
<u>Stafafdeling</u>		
Staf	1,27	1,37
Office	1,23	1,35
Financiële Administratie	<u>1,35</u>	<u>1,32</u>
Totaal "Staf"	3,85	4,04
<u>Afdeling "Ontwikkeling"</u>		
Beleid en Advies	2,81	2,86
Technische adviseurs	0,77	0,77
Communicatie/commercieel	<u>1,67</u>	<u>1,65</u>
Totaal "Ontwikkeling"	5,25	5,28
<u>Afdeling "Instandhouding"</u>		
Personeel binnen	1,12	1,14
Onderhoudspersoneel	1,79	1,85
Onderh. personeel Oortjespad	1,00	1,00
Exploitatie strandbad	1,60	1,60
Toezichthouders	<u>2,76</u>	<u>3,06</u>
Totaal "Instandhouding"	8,27	8,65
Totale formatie	17,37	17,97
Educatief medewerker Opad (deze functie is in 2014 opgeheven)	<u>0,00</u>	<u>0,60</u>
	17,37	18,57

2.2.6. Paragraaf verbonden partijen

Het recreatieschap Stichtse Groenlanden is deelnemer aan de gemeenschappelijke regeling Recreatie Midden-Nederland, die is gevestigd in Utrecht. Recreatie Midden-Nederland is de uitvoeringsorganisatie voor de vier recreatieschappen en heeft één programma: "Het bieden van een op de behoefte van de recreatieschappen afgestemd uitvoeringsapparaat en het vervullen van de daarmee samenhangende rol van werkgever, alsmede het bevorderen van de onderlinge afstemming tussen de recreatieschappen van het gemeenschappelijk beleid"

Onderstaand een overzicht van het eigen vermogen, het vreemd vermogen en het resultaat over 2014.

	<u>1-1-2014</u>	<u>31-12-2014</u>
Eigen vermogen	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen	€ 12.102	€ 0

Resultaat 2014. De exploitatielasten en baten worden **volledig** doorberekend aan de betalende deelnemers.

Momenteel (2015) wordt door de interim-directeur, in opdracht van en samen met het bestuur, van Recreatie Midden-Nederland gezocht naar de in de toekomst best passende (rechts)vorm voor de uitvoeringsorganisatie voor de recreatieschappen en/of hun rechtsopvolgers.

2.2.7. Paragraaf Lokale heffingen

Niet van toepassing.

2.2.8. Paragraaf grondbeleid.

Het Recreatieschap Stichtse Groenlanden bezit in totaal 391 hectare grond en water binnen het werkgebied. Daarnaast is 94 ha. in erfpacht verkregen van derden en is bijna 100 ha. in erfpacht uitgegeven aan ondernemers. De bezittingen en in erfpacht genomen gronden zijn op hoofdlijnen onder te verdelen in dagrecreatie- terreinen, fiets- en wandelpaden en ruiterroutes.

In het voornoemde getal zijn de gronden van de Nedereindse Plas, totaal 91 ha. niet meegenomen, de Nedereindse Plas wordt weliswaar beheerd en geëxploiteerd door het recreatieschap maar is eigendom van de gemeente Utrecht.

Het schapsbeleid is er op gericht haar terreinen, met uitzondering van het strandbad Maarsseveense plassen en de plas Laagraven, gratis en openbaar toegankelijk aan te bieden aan de recreant.

Verkoop van eigendommen is slechts incidenteel aan de orde, alleen als de bestemming van een perceel wijzigt, kan het bestuur tot nieuwe afwegingen komen. Aankoop van grond is aan de orde als verwerving ervan van belang is voor uitvoering van een project.

Waar mogelijk zal er worden gestreefd naar mogelijkheden om de gronden geheel of gedeeltelijk commercieel te exploiteren, dit overigens altijd in combinatie van de publieke taak van het schap. Gronden kunnen worden verhuurd, in erfpacht worden uitgegeven of tegen betaling voor publiek worden opengesteld.

Het strandbad Maarsseveense Plassen en de "Zuidplas Laagraven" zijn de enige twee voorzieningen van het schap waar op dit moment entree wordt geheven. De Zuidplas alleen als de temperatuur boven de 22 graden uitkomt. De Zuidplas Laagraven, officieel "Down Under" genoemd wordt door een externe partij geëxploiteerd.

Een aantal gronden zijn in erfpacht uitgegeven, verhuurd of moeten nog worden uitgegeven:

Erfpacht

Nedereindse Plas: skipiste.

Maarsseveense Plassen: masten voor telecomproviders.

Maarsseveense Plassen: landtong t.b.v. evenementenbedrijf.

Maarsseveense Plassen: saunacomplex.

Maarsseveense Plassen: horeca zuidzijde.

Laagraven: golfbaan

Laagraven: teleskibaan/ exploitant beide plassen.

Oortjespad: pitch & put baan en t.b.v. evenementen.

Verhuur

Ruigenhoek: Forelvisvijvers (looptijd tot en met 9 maart 2017)

Tevens zijn diverse stukjes grond verhuurd t.b.v. exploitatie van horeca, een volkstuinvereniging en aan (water)sportverenigingen.

Voorovereenkomst erfpacht

Ruigenhoek: oefengolfbaan (realisatie na vaststelling bestemmingsplan 2015).

Nog te realiseren erfpacht

Hamlaan (realisatie na aankoop grond).

de Leijen horeca en exploitatie (realisatie na vaststelling bestemmingsplannen).

Oortjespad, horeca en exploitatie (realisatie na vaststelling bestemmingsplannen).

B.FINANCIËLE BEGROTING

3. FINANCIËLE POSITIE

4. EXPLOITATIEOVERZICHT

3. FINANCIËLE POSITIE

3.0. Financiële positie Recreatieschap Stichtse Groenlanden

Het recreatieschap heeft in 2016 zijn activa gefinancierd met subsidies, vaste geldleningen en inzet van beschikbare reserves. De boekwaarde van de bezittingen (aanschafwaarde, investeringen, vervangingsinvesteringen minus afschrijvingen) wordt per 1-1-2016 geraamd op afgerond € 9.727.200, per ultimo 2016 bedraagt deze boekwaarde nog afgerond € 9.652.200. Dit betekent een afname met per saldo € 75.000.

Bij de investeringen worden regelmatig subsidies verkregen, deze worden ondergebracht in de bestemmingsreserves en fungeren als zodanig als dekkingsmiddelen voor de kapitaallasten. Tevens is de algemene reserve al een aantal keer aangewend ter financiering van (vervangings)investeringen. De subsidies en voornoemde bestemmingsreserves vallen evenredig vrij met de afschrijving van de investering waaraan ze gekoppeld is.

De subsidies en het deel van de bestemmingsreserves dat ter dekking van investeringen is verantwoord bedraagt per 1-1-2016 € 3.898.800, per ultimo 2016 is dit bedrag door vrijval afgenomen tot € 3.731.300.

Per saldo moet per 1-1-2016 dus nog € 5.828.400 en per ultimo 2016 dus een bedrag van € 5.920.900 gefinancierd c.q. gedekt worden.

Deze financiering vindt plaats met behulp van het **eigen vermogen** en het **vreemd vermogen**.

Het hier bedoelde eigen vermogen is opgebouwd uit de beschikbare bestemmingsreserves en de algemene reserve.

Te financieren vaste activa	1-1-2016	31-12-2016
Vaste activa (netto)	€ 5.828.400	€ 5.920.900
Eigen vermogen		
Bestemmingsreserves	€ 1.305.600	€ 956.500
Algemene en calamiteitenreserve	€ 329.600	€ 336.500
	€ 1.635.200	€ 1.293.000
Vreemd vermogen		
Vaste geldleningen	€ 3.412.300	€ 3.657.800
Voorziening groot onderhoud	€ 735.800	€ 872.400
	€ 4.148.100	€ 4.530.200
Af: Totaal WV en EV	€ 5.783.300	€ 5.823.200
Financieringsstekort	€ 45.100	€ 97.700

Vaste geldleningen

Ter financiering van in voorgaande jaren uitgevoerde investeringen wordt in 2015 naar verwachting een nieuwe vaste geldlening aangegaan van € 1.300.000, rentepercentage 2.50% (was 4%). Ter nadere financiering zal in 2016 nog een lening voor € 600.000 moeten worden aangetrokken. Voor deze geldleningen wordt een rentepercentage van 3% geraamd (was 4%).

Groot onderhoud

De dotatie groot onderhoud bedraagt € 299.100. Het uit te voeren groot onderhoud wordt voor 2016 geraamd op € 162.500. Het per ultimo 2016 beschikbare bedrag voor groot onderhoud bedraagt afgerond € 872.400.

Algemene reserve (weerstandsvermogen)

Eind 2014 is het Ontwikkelplan vastgesteld. Besloten is een bedrag van € 855.000, inclusief een claim van € 100.000 voor extra ontwikkeling van Strijkviertel te onttrekken aan de "Reserve nieuw beleid en de "Reserve Ontwikkelplan" in te stellen. Daarmee is de algemene reserve sterk verlaagd. De algemene reserve wordt samen met de opgebouwde calamiteitenreserve aan het eind van 2016 geraamd op € 336.500. Dit bedrag moet voor een deel als weerstandsvermogen worden aangehouden. Mogelijke risico's zijn voor 2016 berekend op € 125.000.

3.1 BALANS

3.1.1 Geprognosticeerde balans per 1-1-2016 en 31-12-2016

ACTIVA		Ultimo 2016	Ultimo 2015
1	Vaste activa		
A	<i>Immateriële vaste activa</i>	€ 178.900	€ 190.900
	- Investerings in onderzoeken ontwikkeling	€ 178.900	€ 190.900
B	<i>Materiële vaste activa</i>	€ 9.473.300	€ 9.536.300
	- Investerings met een economisch nut		
	Gronden uitgegeven in erfpacht	€ 531.800	€ 531.800
	Overige investeringen met economisch nut	€ 3.348.300	€ 3.247.100
	- Investerings in de openbare ruimte uitsluitend met een maatschappelijk nut	€ 5.593.200	€ 5.757.400
	Totaal generaal	€ 9.652.200	€ 9.727.200

PASSIVA		Ultimo 2016	Ultimo 2015
3	Vaste passiva		
H	<i>Eigen vermogen</i>	€ 5.024.300	€ 5.534.000
	- Bestemmingsreserves		
	Overige bestemmingsreserves	€ 5.024.300	€ 5.534.000
I	<i>Voorzieningen</i>	€ 872.400	€ 735.800
	- Voorziening groot onderhoud	€ 872.400	€ 735.800
J	<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</i>	€ 3.657.800	€ 3.412.300
	- Obligatieleningen		
	- Onderhandse leningen van: binnenlandse banken en overige fin. instellingen	€ 3.657.800	€ 3.412.300
	Totaal vaste passiva	€ 9.554.500	€ 9.682.100
	Financieringstekort	€ 97.700	€ 45.100
	Totaal generaal	€ 9.652.200	€ 9.727.200

3.1.2 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De begroting is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft. Het boekjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

Algemeen

De waardering van activa en passiva vindt plaats op basis van inkoopprijs en bijkomende kosten. Tenzij bij de desbetreffende post anders wordt vermeld, zijn de activa en passiva opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs (aanschafwaarde minus afschrijvingen c.q. aflossingen).

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Vaste activa

Materiële vaste activa

Volgens artikel 59 BBV dient er een onderscheid gemaakt te worden tussen investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut in de openbare ruimte en investeringen met een (beperkt) economisch nut. Investeringsbijdragen die verhandelbaar zijn en/of op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut. Niet relevant daarbij is of de investering geheel kan worden terugverdiend.

Materiële vaste activa met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijging- of vervaardigingsprijs minus eventuele investeringsbijdragen van derden.

De afschrijvingen zijn gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs, rekening houdend met een eventuele bijdrage van derden en de ingeschatte restwaarde. Indien ingebruikname plaatsvindt vóór 1 juli, vindt afschrijving plaats over het gehele boekjaar. Indien ingebruikname plaatsvindt ná 1 juli vindt de eerste afschrijving plaats in het eerstvolgende boekjaar.

Afschrijvingspercentages

De volgende afschrijvingspercentages worden gehanteerd:

<i>Actief</i>	<i>Percentage</i>
Bedrijfsgebouwen	5 – 10%
Machines, apparaten en installaties	5 – 33%
Overige materiële vaste activa	10 – 33%

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden als volgt gewaardeerd:

- Leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde minus de ontvangen aflossingen

Toelichting:

Op grond van artikel 36 BBV worden in de balans onder de financiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

Overige langlopende leningen

- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;

Vaste passiva

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Algemeen

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

3.1.3 Toelichting op de integrale geprognosticeerde balans per 31-12-2016

ACTIVA

Vaste activa		Begroting 2016	Begroting 2015
A.Immaterieële vaste activa		€ 178.900	€ 190.900
<i>Kosten van onderzoek en ontwikkeling</i>			
Aanschaf waarde per 1-1-2016	€ 244.800		
Afschrijving tot en met 2015	€ 53.900		
Boekwaarde per 1-1-2016		€ 190.900	
Af: Des-investering		€ 4.900	
Bij: Investerings		€ 45.000	
Subtotaal		€ 231.000	
Bij: Afschrijving des-investering		€ 4.900	
Af: Afschrijving 2016		€ 57.000	
Balans per 31-12-2016		€ 178.900	
<i>Specificatie van de investeringen</i>			
Salmsteke planontwikkeling		€ 40.000	
Nedereindse Plas planontwikkeling		€ 5.000	
		€ 45.000	
B.Materiele vaste activa		Begroting 2016	Begroting 2015
Materiële vaste activa met economisch nut		€ 3.880.100	€ 3.778.900
Materiële vaste activa met maatschappelijk nut		€ 5.593.200	€ 5.757.400
Totaal materiële vaste activa		€ 9.473.300	€ 9.536.300
Materiële vaste activa met economisch nut		Begroting 2016	Begroting 2015
1.Grond en water		€ 531.800	€ 531.800
2.Grond-, weg- en waterbouwkundige werken		€ 1.562.500	€ 1.424.500
3.Bedrijfsgebouwen		€ 556.300	€ 507.800
4.Machines, apparaten en installaties		€ 204.800	€ 210.900
5.Woonruimtes		€ -	€ 300
6.Vervoermiddelen		€ 28.000	€ 35.300
7.Overige materiële vaste activa		€ 996.700	€ 1.068.300
Balans per 31-12-2016		€ 3.880.100	€ 3.778.900
B1.Grond en water			
Aanschaf waarde per 1-1-2016	€ 531.800		
Balans per 31-12-2016		€ 531.800	
B2. Grond-, weg- en waterbouwkundige werken			
Aanschaf waarde per 1-1-2016	€ 2.104.000		
Afschrijving tot en met 2015	€ 679.500		
Boekwaarde per 1-1-2016		€ 1.424.500	
Af: Afschrijving 2016		€ 137.000	
Balans per 31-12-2016		€ 1.562.500	

B3. Bedrijfsgebouwen

Aanschaf waarde per 1-1-2016	€	1.073.300	
Afschrijving tot en met 2015	€	<u>565.500</u>	
Boekwaarde per 1-1-2016			€ 507.800
Af: Des-investeringen			€ 20.600
Bij: Strandbad toiletgebouw noordzijde			€ <u>100.000</u>
Subtotaal			€ 587.200
Bij: Afschrijving des-investering 2016			€ 20.600
Af: Afschrijving 2016			€ <u>51.500</u>
Balans per 31-12-2016			€ <u>556.300</u>

B4. Machines, apparaten en installaties

Aanschaf waarde per 1-1-2016	€	448.400	
Afschrijving tot en met 2015	€	<u>237.500</u>	
Boekwaarde per 1-1-2016			€ 210.900
Af: Des-investeringen			€ 26.800
Bij: MVP SB pompinstallatie 1 en 2			€ <u>30.000</u>
Subtotaal			€ 214.100
Af: Afschrijving 2016			€ 36.100
Bij: Afschrijving des-investeringen			€ <u>26.800</u>
Balans per 31-12-2016			€ <u>204.800</u>

B.5 Woonruimten

Aanschaf waarde per 1-1-2016	€	10.500	
Afschrijving tot en met 2015	€	<u>10.200</u>	
Boekwaarde per 1-1-2016			€ 300
Af: Afschrijving 2016			€ <u>300</u>
Balans per 31-12-2016			€ <u>-</u>

B.6 Vervoermiddelen

Aanschaf waarde per 1-1-2016	€	102.600	
Afschrijving tot en met 2015	€	<u>67.300</u>	
Boekwaarde per 1-1-2016			€ 35.300
Af: Afschrijving 2016			€ <u>7.300</u>
Balans per 31-12-2016			€ <u>28.000</u>

B7. Overige materiële vaste activa

Aanschaf waarde per 1-1-2016	€	1.609.000	
Afschrijving tot en met 2015	€	<u>540.700</u>	
Boekwaarde per 1-1-2016			€ 1.068.300
Bij: MVP SB speeltoestellen			€ <u>75.000</u>
Subtotaal			€ 1.143.300
Af: Afschrijving 2016			€ <u>146.600</u>
Balans per 31-12-2016			€ <u>996.700</u>

Materiële vaste activa met maatschappelijk nut

	Begroting 2016	Begroting 2015
11.Grond en water	€ 1.113.400	€ 1.113.400
12.Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	€ 4.479.800	€ 4.644.000
Balans per 31-12-2016	€ <u>5.593.200</u>	€ <u>5.757.400</u>

B11. Grond en water

Aanschaf waarde per 1-1-2016	€	1.232.200	
Afschrijving tot en met 2015	€	<u>118.800</u>	
Balans per 31-12-2016	€		<u>1.113.400</u>

B12. Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

Aanschaf waarde per 1-1-2016	€	9.051.200	
Afschrijving tot en met 2015	€	<u>4.407.200</u>	
Boekwaarde per 1-1-2016	€		4.644.000
Af: Des-investeringen	€		31.100
Bij: Investerings	€		<u>369.000</u>
Subtotaal	€		4.981.900
Bij: Afschrijvingen des-investeringen	€		31.100
Af: Afschrijving 2016	€		<u>533.200</u>
Balans per 31-12-2016	€		<u>4.479.800</u>

Specificatie van de investeringen

		Begroting 2016
MVP BG: beschoeiing Noord vaart	€	75.000
MVP BG: gebogen steiger	€	24.000
Strijkviertel: beschoeiing	€	200.000
Heemstede: fietspad vervangen	€	<u>70.000</u>
	€	<u>369.000</u>

PASSIVA**Vaste passiva****H.Bestemmingsreserves**

	Begroting 2016	Begroting 2015
1. Ruimte nieuw beleid	€ 236.500	€ 229.600
2. Reserve ontwikkelplan	€ 280.000	€ 600.000
3. Reserve natuurontwikkeling fietspaden	€ 45.400	€ 45.400
4. Reserve inrichting Honswijkerplas	€ 689.300	€ 735.400
5. Reserve herplantfonds Nedereindse Plas	€ 14.400	€ 14.400
6. Reserve vrijwillige bijdragen Oortjespad	€ 39.000	€ 38.000
7. Reserve calamiteiten	€ 100.000	€ 100.000
8. Reserve zand- en kleiverkoop Laagraven	€ 296.800	€ 445.200
9. Reserve fietspad Nieuw Wulven	€ 69.800	€ 75.600
10. Reserve pomp Maarsseveense Plassen	€ 6.200	€ 7.100
11. Reserve Maarsseveense Plassen speeleiland	€ 51.000	€ 57.800
12. Reserve Maarsseveense Plassen ontwikkeling plan	€ 30.000	€ 40.000
13. Reserve Maarsseveense Plassen uitvoering ontwikkeling	€ 187.500	€ 47.500
14. Strijkviertel ontwikkeling plan	€ 30.000	€ 40.000
15. Strijkviertel uitvoering plan	€ 47.500	€ -
16. Salmsteke ontwikkeling plan	€ 80.000	€ 64.000
18. Honswijkerplas ontwikkeling plan	€ 18.000	€ 24.000
19. Ruigenhoek ontwikkeling plan	€ 6.000	€ 8.000
20. Ruigenhoek uitvoering plan	€ 14.200	€ -
21. Nedereindse Plas ontwikkeling plan	€ 4.000	€ -
22. Routenetwerk ontwikkeling plan	€ 57.000	€ -
23. Oortjespad ontwikkeling plan	€ 9.000	€ 12.000
24. Speelvoorziening Haarzuilens	€ 20.000	€ 25.000
25 Subsidies investeringen	€ 2.692.700	€ 2.925.000
Balans per 31-12	€ 5.024.300	€ 5.534.000

H.1. Ruimte nieuw beleid

Balans per 1-1-2016	€	229.600	
Bij: Dotatie resultaat 2016			€ 6.900
Balans per 31-12-2016			€ 236.500

Onttrekkingen reserve nieuw beleid voor:

13. MVP uitvoering ontwikkeling	€	150.000
15. Strijkviertel uitvoering plan	€	50.000
16. Salmsteke ontwikkeling plan	€	40.000
20. Ruigenhoek uitvoering plan	€	15.000
21. Nedereindse Plas ontwikkeling plan	€	5.000
22. Routenetwerk ontwikkeling plan	€	60.000
	€	<u>320.000</u>

H.2.Reserve ontwikkelplan

Balans per 1-1-2016	€	600.000,00	
Af: Onttrekking aan reserve			€ 320.000
Balans per 31-12-2016			€ 280.000

H.3.Reserve natuurontwikkeling fietspaden

Balans per 1-1-2016			€ 45.400
----------------------------	--	--	-----------------

H.4. Reserve inrichting Honswijkerplas

Balans per 1-1-2016	€	735.400	
Bij: Toevoeging rente reserve			€ 11.800
Af: Onttrekking aan reserve			€ 57.900
Balans per 31-12-2016			€ 689.300

H.5. Reserve Herplantfonds Nedereindse Plas

Balans per 1-1-2016			€ 14.400
----------------------------	--	--	-----------------

H.6.Reserve vrijwillige bijdragen Oortjespad

Balans per 1-1-2016	€	38.000	
Bij: Vrijwillige bijdragen			€ 3.000
Af: Onttrekking aan reserve			€ 2.000
Balans per 31-12-2016			€ 39.000

H.7.Reserve calamiteiten

Balans per 1-1-2016			€ 100.000
----------------------------	--	--	------------------

H.8.Reserve zand- en kleiverkoop Laagraven

Balans per 1-1-2016	€	445.200	
Af: Onttrekking aan reserve			€ 148.400
Balans per 31-12-2016			€ 296.800

H.9.Reserve fietspad Nieuw Wulven

Balans per 1-1-2016	€	75.600	
Af: Onttrekking aan reserve			€ 5.800
Balans per 31-12-2016			€ 69.800

H.10. Reserve pomp Maarsseveense Plassen

Balans per 1-1-2016	€	7.100	
Af: onttrekking aan reserve			€ 900
Balans per 31-12-2016			€ 6.200

H.11. Reserve speeleiland Maarsseveense Plassen

Balans per 1-1-2016	€	57.800	
Af: onttrekking aan reserve			€ 6.800
Balans per 31-12-2016			€ 51.000

H.12. Maarsseveense Plassen: ontwikkeling plan

Balans per 1-1-2016	€	40.000	
Af: onttrekking aan reserve			€ 10.000
Balans per 31-12-2016			€ 30.000

H.13. Maarsseveense Plassen: uitvoering ontwikkeling

Balans per 1-1-2016	€	47.500	
Bij: van ontwikkelplan SGL			€ 150.000
Af: onttrekking aan reserve			€ 10.000
Balans per 31-12-2016			€ 187.500

H.14. Strijkviertel: ontwikkeling plan

Balans per 1-1-2016	€	40.000	
Af: onttrekking aan reserve			€ 10.000
Balans per 31-12-2016			€ 30.000

H.15. Strijkviertel: uitvoering plan

Balans per 1-1-2016	€	-	
Bij: van ontwikkelplan SGL	€	50.000	
Subtotaal			€ 50.000
Af: onttrekking aan reserve			€ 2.500
Balans per 31-12-2016			€ 47.500

H.16. Salmsteke: ontwikkeling plan

Balans per 1-1-2016	€	64.000	
Bij: van ontwikkelplan SGL	€	40.000	
Subtotaal			€ 104.000
Af: Onttrekking aan reserve			€ 24.000
Balans per 31-12-2016			€ 80.000

H.18. Honswijkerplas: ontwikkeling plan

Balans per 1-1-2016	€	24.000	
Af: Onttrekking aan reserve			€ 6.000
Balans per 31-12-2016			€ 18.000

H.19 Ruigenhoek: ontwikkeling plan

Balans per 1-1-2016	€	8.000	
Af: onttrekking aan reserve			€ 2.000
Balans per 31-12-2016			€ 6.000

H.20 Ruigenhoek: uitvoering plan

Balans per 1-1-2016	€	-	
Bij: van ontwikkelplan SGL	€	15.000	
Af: onttrekking aan reserve			€ 800
Balans per 31-12-2016			€ 14.200

H.21 Nedereindse Plas: ontwikkeling plan

Balans per 1-1-2016	€	-	
Bij: van ontwikkelplan SGL	€	5.000	
Af: onttrekking aan reserve			€ 1.000
Balans per 31-12-2016			€ 4.000

H.22 Routenetwerk ontwikkeling plan

Balans per 1-1-2016	€	-	
Bij: van ontwikkelplan SGL	€	60.000	
Af: onttrekking aan reserve			€ 3.000
Balans per 31-12-2016			€ 57.000

H.23. Oortjespad ontwikkeling plan

Balans per 1-1-2016	€	12.000	
Af: onttrekking aan reserve			€ 3.000
Balans per 31-12-2016			€ 9.000

H.24 Speelvoorziening Haarzuilens

Balans per 1-1-2016	€	25.000	
Af: Onttrekking subsidie			€ 5.000
Balans per 31-12-2016			€ 20.000

H.24 Subsidies

Balans per 1-1-2016	€	2.925.000	
Af: Onttrekking subsidie			€ 232.300
Balans per 31-12-2016			€ 2.692.700

I.Voorzieningen

1. Groot onderhoud		Begroting 2016	Begroting 2015
		€ 872.400	€ 735.800

I.1. Voorziening groot onderhoud

Balans per 1-1-2016	€	735.800	Begroting 2016
Bij: Dotatie groot onderhoud 2016			€ 299.100
Subtotaal voorziening groot onderhoud			€ 1.034.900
Af: Onttrekking aan voorziening groot onderhoud			€ 162.500
Balans per 31-12-2016			€ 872.400

4. EXPLOITATIEOVERZICHT

J.Vaste schulden langer dan één jaar

<u>Begroting 2016</u>	<u>Begroting 2015</u>
€ 3.657.800,00	€ 3.412.300,00

J.Vaste schulden langer dan één jaar

		<u>Begroting 2016</u>
Balans per 1-1-2016	€ 7.648.000	
Af: Aflossingen tot en met 2015	<u>€ 4.235.700</u>	
Saldo per 1-1-2016		€ 3.412.300
Bij: Nieuwe vaste geldlening		<u>€ 600.000</u>
Subtotaal leningen		€ 4.012.300
Af: Aflossingen geldleningen 2016		<u>€ 354.500</u>
Balans per 31-12-2016		<u>€ 3.657.800</u>

4.1 Overzicht van lasten en baten

Lasten

Nr.	Omschrijving	2013 (afgerond)	Begroting 2015	1e begr.wijz. 2015	Begroting 2016
1.	R.M.N.:Salarissen, sociale lasten en personeelskosten via "uren x tarief"	€ 1.436.900	€ 1.465.800	€ 1.465.800	€ 1.446.600
3.	RMN: Doorbel.overige kosten	€ 219.500	€ 231.000	€ 231.000	€ 236.600
5.	Personeel en diensten van derden	€ 256.800	€ 206.500	€ 278.500	€ 280.600
7.	Afschrijvingen & rente	€ 900.600	€ 1.017.900	€ 1.061.600	€ 1.105.000
9.	Huren en pachten	€ 11.000	€ 9.700	€ 9.700	€ 12.500
11.	Bestuurs- en apparaatskosten	€ 43.700	€ 40.500	€ 40.500	€ 40.500
13.	Belastingen en verzekeringen	€ 47.600	€ 50.100	€ 50.100	€ 50.600
15.	Energie- en waterkosten	€ 52.600	€ 53.300	€ 53.300	€ 53.300
17.	Onderhoud en vuilafvoer	€ 812.700	€ 870.400	€ 870.400	€ 879.300
19.	Voorziening groot onderhoud	€ 274.100	€ 288.900	€ 288.900	€ 299.100
21.	Overige lasten	€ 22.500	€ 22.200	€ 22.200	€ 16.000
23.	Nagekomen lasten	€ 8.800	€ -	€ -	€ -
25.	Onvoorzien	€ 25.000	€ -	€ -	€ -
	Totaal lasten	€ 4.111.800	€ 4.256.300	€ 4.372.000	€ 4.420.100

4.1 Overzicht van lasten en baten

Baten

Nr.	Omschrijving	2013 (afgerond)	Begroting 2015	1e begr.wijz. 2015	Begroting 2016
2.	Opbrengsten van eigendommen	€ 737.800	€ 790.100	€ 790.100	€ 784.400
6.	Rente	€ 15.700	€ 18.700	€ 13.700	€ 11.800
8.	Overige baten	€ 507.300	€ 148.600	€ 220.600	€ 237.100
10.	Nagekomen baten	€ 22.800	€ -	€ -	€ -
12.	Dekkingsmiddelen	€ 2.917.700	€ 2.980.200	€ 2.876.200	€ 2.877.100
	<i>Deelnemersbijdragen</i>	€ 2.526.300	€ 2.583.500	€ 2.479.500	€ 2.482.400
	<i>Deelnemersbijdrage doorschuif BTW exploitatie</i>	€ 391.400	€ 396.700	€ 396.700	€ 394.700
	Totaal baten	€ 4.201.300	€ 3.937.600	€ 3.900.600	€ 3.910.400
	Geraamd totaal van saldo van lasten en baten	€ 89.400-	€ 318.700	€ 471.400	€ 509.700
	Mutaties reserves				
Af:	<i>Vrijval subsidies</i>	€ 238.100	€ 226.400	€ 232.300	€ 232.300
Af:	<i>Vrijval reserve</i>	€ 163.100	€ 191.000	€ 266.300	€ 299.100
Bij:	<i>Subsidies</i>	€ 243.200	€ -	€ -	€ -
Bij:	<i>Oortjespad: Bijdragen</i>	€ 2.800	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000
Bij:	<i>t Waal: Res. inrichting Honswijkerplas</i>	€ 19.100	€ 15.700	€ 13.700	€ 15.700
Bij:	<i>Reserve calamiteitenfonds</i>	€ 25.000	€ -	€ -	€ -
Bij:	<i>Reserve nieuw beleid/vervangingsinv.</i>	€ 195.000	€ 80.000	€ 10.500	€ 6.900
	Totaal mutatie reserves	€ 89.400	€ 318.700-	€ 471.400-	€ 509.700-
	Geraamd resultaat	€ -	€ -	€ -	€ -

4.2 Analyse van de verschillen tussen lasten en baten 2015 na 1e wijziging en 2016

Lasten

Nr.	Omschrijving	Begroting 2015	1e begr.wijz. 2015	Begroting 2016	Verschillen
1.	Salarissen, sociale lasten en personeelskosten via "uren x tarief"	€ 1.465.800	€ 1.465.800	€ 1.446.600	€ 19.200-
3.	RMN: Doorbel.overige kosten	€ 231.000	€ 231.000	€ 236.600	€ 5.600
5.	Personeel en diensten van derden	€ 206.500	€ 278.500	€ 280.600	€ 2.100
7.	Afschrijvingen & rente	€ 1.017.900	€ 1.061.600	€ 1.105.000	€ 43.400
9.	Huren en pachten	€ 9.700	€ 9.700	€ 12.500	€ 2.800
11.	Bestuurs- en apparaatskosten	€ 40.500	€ 40.500	€ 40.500	€ -
13.	Belastingen en verzekeringen	€ 50.100	€ 50.100	€ 50.600	€ 500
15.	Energie- en waterkosten	€ 53.300	€ 53.300	€ 53.300	€ -
17.	Onderhoud en vuilafvoer	€ 870.400	€ 870.400	€ 879.300	€ 8.900
19.	Voorziening groot onderhoud	€ 288.900	€ 288.900	€ 299.100	€ 10.200
21.	Overige lasten	€ 22.200	€ 22.200	€ 16.000	€ 6.200-
	Totaal lasten	€ 4.256.300	€ 4.372.000	€ 4.420.100	€ 48.100

Baten

Nr.	Omschrijving	Begroting 2015	1e begr.wijz. 2015	Begroting 2016	Verschillen
2.	Opbrengsten van eigendommen	€ 790.100	€ 790.100	€ 784.400	€ 5.700-
6.	Rente	€ 18.700	€ 13.700	€ 11.800	€ 1.900-
8.	Overige baten	€ 148.600	€ 220.600	€ 237.100	€ 16.500
12.	Dekkingsmiddelen	€ 2.980.200	€ 2.876.200	€ 2.877.100	€ 900
	<i>Deelnemersbijdragen</i>	€ 2.583.500	€ 2.479.500	€ 2.482.400	€ 2.900
	<i>Deelnemersbijdrage doorschuif BTW</i>	€ 396.700	€ 396.700	€ 394.700	€ 2.000-
	Totaal baten	€ 3.937.600	€ 3.900.600	€ 3.910.400	€ 9.800
	Geraamd totaal van saldo lasten en baten	€ 318.700	€ 471.400	€ 509.700	€ 38.300
Af:	<i>Vrijval subsidies</i>	€ 226.400	€ 232.300	€ 232.300	€ -
Af:	<i>Vrijval reserve</i>	€ 191.000	€ 266.300	€ 299.100	€ 32.800
Bij:	<i>Oortjespad: Bijdragen</i>	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000	€ -
Bij:	<i>t Waal: Res. inrichting Honswijkerplas</i>	€ 15.700	€ 13.700	€ 11.800	€ 1.900-
Bij:	<i>Reserve calamiteitenfonds</i>	€ -	€ -	€ -	€ -
Bij:	<i>Algemene reserve</i>	€ 80.000	€ 10.500	€ 6.900	€ 3.600-
	Saldo mutaties reserves	€ 318.700-	€ 471.400-	€ 509.700-	€ 38.300-
	Geraamd resultaat	€ -	€ -	€ -	€ -

C. MEERJARENBEGROTING

5. INVESTERINGS- EN FINANCIERINGSSTAAT

6. EXPLOITATIEOVERZICHT

5.1 MEERJARENBEGROTING INVESTERINGS- EN FINANCIERINGSSTAAT: MUTATIES 2015 TOT EN MET 2019

UITGAVEN

Nr.	Omschrijving	Dienstjaar 2015	Dienstjaar 2016	Dienstjaar 2017	Dienstjaar 2018	Dienstjaar 2019
	ONDERZOEK EN VOORBEREIDING	€ -	€ 45.000	€ -	€ -	€ -
	ECONOMISCH					
0	Grond en water	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
1	Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	€ -	€ 275.000	€ -	€ -	€ -
2	Bedrijfsgebouwen	€ 100.000	€ 100.000	€ -	€ -	€ -
3	Woonruimte	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
4	Vervoermiddelen	€ -	€ -	€ 3.000	€ 9.500	€ 20.000
5	Machines, apparaten en installaties	€ 35.000	€ 30.000	€ -	€ 15.500	€ 69.000
6	Overige vaste activa	€ 258.000	€ 75.000	€ -	€ -	€ -
	SUBTOTAAL ECONOMISCH	€ 393.000	€ 480.000	€ 3.000	€ 25.000	€ 89.000
	MAATSCHAPPELIJK					
0	Grond en water	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
1	Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	€ 462.600	€ 369.000	€ 280.000	€ -	€ -
	SUBTOTAAL MAATSCHAPPELIJK	€ 462.600	€ 369.000	€ 280.000	€ -	€ -
8	Onttrekking aan reserves	€ 191.000	€ 299.100	€ 368.100	€ 334.500	€ 164.500
9	Vrijval subsidies	€ 226.400	€ 232.300	€ 232.300	€ 219.200	€ 154.900
10	Onttrekking aan voorziening groot onderhoud	€ 426.700	€ 162.500	€ 244.200	€ 262.700	€ 478.100
11	Aflossing opgenomen langlopende geldleningen	€ 376.900	€ 354.500	€ 380.800	€ 319.500	€ 308.100
12	Financieringsoverschot	€ 36.800	€ -	€ -	€ 238.200	€ -
	Totaal	€ 2.113.400	€ 1.942.400	€ 1.508.400	€ 1.399.100	€ 1.194.600

5.1 MEERJARENBEGROTING INVESTERINGS- EN FINANCIERINGSSTAAT: MUTATIES 2015 TOT EN MET 2019

Nr.	Omschrijving	Dienstjaar 2015	Dienstjaar 2016	Dienstjaar 2017	Dienstjaar 2018	Dienstjaar 2019
A.	Uit afschrijving vrijgekomen middelen	€ 875.800	€ 969.000	€ 965.300	€ 890.500	€ 623.900
B.	Toevoeging aan reserves	€ 98.700	€ 21.700	€ 37.600	€ 218.300	€ 272.500
C.	Ontvangen subsidies	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
D.	Dotatie aan voorziening groot onderhoud	€ 288.900	€ 299.100	€ 317.100	€ 290.300	€ 293.300
E.	Dotatie aan calamiteitenfonds	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
F.	Af te sluiten langlopende geldleningen	€ 850.000	€ 600.000	€ -	€ -	€ -
G.	Financieringstekort	€ -	€ 52.600	€ 188.400	€ -	€ 4.900
	Totaal	€ 2.113.400	€ 1.942.400	€ 1.508.400	€ 1.399.100	€ 1.194.600

6.1 Programma "A"

Meerjarenbegroting van lasten en baten 2015-2019

LASTEN

Nr.	Omschrijving	Dienstjaar 2015	1e begr.wijz. 2015	Dienstjaar 2016	Dienstjaar 2017	Dienstjaar 2018	Dienstjaar 2019
1	R.M.N. :Salarissen, sociale lasten en personeelskosten	€ 1.465.800	€ 1.465.800	€ 1.446.600	€ 1.461.100	€ 1.390.900	€ 1.405.700
3	R.M.N.: Overige doorbel.kosten	€ 231.000	€ 231.000	€ 236.600	€ 239.000	€ 241.400	€ 243.800
5	Personeel en diensten derden	€ 206.500	€ 278.500	€ 280.600	€ 283.400	€ 235.800	€ 238.700
7	Afschrijvingen en rente	€ 1.017.900	€ 1.061.600	€ 1.105.000	€ 1.100.200	€ 995.700	€ 709.400
9	Huren en pachten e.d.	€ 9.700	€ 9.700	€ 12.500	€ 12.600	€ 9.900	€ 10.000
11	Bestuurs- en apparaatskosten	€ 40.500	€ 40.500	€ 40.500	€ 40.900	€ 41.300	€ 41.700
13	Belastingen en verzekeringen	€ 50.100	€ 50.100	€ 50.600	€ 51.100	€ 45.700	€ 46.200
15	Energie- en waterkosten	€ 53.300	€ 53.300	€ 53.300	€ 53.800	€ 40.700	€ 41.200
17	Onderhoud kapitaalgoederen*	€ 870.400	€ 870.400	€ 879.300	€ 913.100	€ 842.900	€ 851.900
19	Voorziening groot onderhoud	€ 288.900	€ 288.900	€ 299.100	€ 317.000	€ 290.200	€ 293.200
21	Overige kosten	€ 22.200	€ 22.200	€ 16.000	€ 16.200	€ 142.200	€ 142.400
25	Onvoorzien (Reserve Calamiteiten)	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	Totaal lasten programma "A"	€ 4.256.300	€ 4.372.000	€ 4.420.100	€ 4.488.400	€ 4.276.700	€ 4.024.200

De salarislasten worden jaarlijks met 1% verhoogd.

De geraamde kostenontwikkeling 2016-2019 bedraagt 1% per jaar.

Vanaf 2017 worden extra lasten onderhoud geraamd voor de in beheer genomen fietspaden Utrecht West. In 2018 is rekening gehouden met overdracht van Oortjespad. De netto bijdrage van het schap bedraagt € 80.000.

6.1 Programma "A"

Meerjarenbegroting van lasten en baten 2015-2019

BATEN

Nr.	Omschrijving	Dienstjaar 2015	1e begr.wijz. 2015	Dienstjaar 2016	Dienstjaar 2017	Dienstjaar 2018	Dienstjaar 2019
2	Opbrengsten van eigendommen (1)	€ 790.100	€ 790.100	€ 784.400	€ 815.100	€ 841.700	€ 846.800
6	Rente	€ 18.700	€ 13.700	€ 11.800	€ 10.600	€ 9.500	€ 8.200
8	Overige inkomsten	€ 148.600	€ 220.600	€ 237.100	€ 239.000	€ 240.000	€ 242.000
12	Dekkingsmiddelen	€ 2.980.200	€ 2.876.200	€ 2.877.100	€ 2.881.000	€ 2.885.000	€ 2.889.000
	<i>Deelnemersbijdragen (2)</i>	€ 2.583.500	€ 2.479.500	€ 2.482.400	€ 2.482.400	€ 2.482.400	€ 2.482.400
	<i>Deelnemersbijdrage in doorschuif BTW exploitatie</i>	€ 396.700	€ 396.700	€ 394.700	€ 398.600	€ 402.600	€ 406.600
	Totaal baten	€ 3.937.600	€ 3.900.600	€ 3.910.400	€ 3.945.700	€ 3.976.200	€ 3.986.000
	Geraamd saldo van lasten en baten	€ 318.700	€ 471.400	€ 509.700	€ 542.700	€ 300.500	€ 38.200
	Mutatie reserves						
	<i>Af: Vrijval subsidies (3)</i>	€ 226.400	€ 232.300	€ 232.300	€ 232.300	€ 219.200	€ 154.900
	<i>Af: Vrijval reserves (4)</i>	€ 191.000	€ 266.300	€ 299.100	€ 313.700	€ 309.300	€ 161.500
	<i>Bij: Oortjespad busbijdrage</i>	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000	€ -	€ -
	<i>Bij: Reserve Honswijkerplas rente</i>	€ 15.700	€ 13.700	€ 11.800	€ 10.600	€ 9.500	€ 8.200
	<i>Bij: Reserve "Calamiteitenfonds"</i>	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	Overschot aan dekkingsmiddelen (5)	€ 80.000	€ 10.500	€ 6.900	€ -	€ 218.500	€ 270.000
	Tekort aan dekkingsmiddelen	€ -	€ -	€ -	€ 10.300	€ -	€ -
	Mutatie reserves	€ 318.700	€ 471.400	€ 509.700	€ 542.700	€ 300.500	€ 38.200
	Geraamd resultaat	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -

- (1) De baten zijn in 2015 en 2016 taakstellend met € 20.000 verhoogd (Risicoparagraaf).
De overige baten zijn met 1% verhoogd, gelijk de kostenontwikkeling.
De baten oefengolf Ruigenhoek, zijn conform de voorovereenkomst in de ramingen op genomen (risicoparagraaf)
- (2) De deelnemersbijdrage per inwoner is in 2016 gelijk aan die van 2015, nl. € 3,37
Het aantal inwoners per gemeente met peildatum 1-1-2015 definitief vastgesteld.
In deze begroting zijn voorlopig nog de aantallen per 1-1-2014 gebruikt (laatstbekend)
In de raming van de jaren 2017,2018 en 2019 is de bijdrage per inwoner niet verhoogd.
- (3) De vrijval van subsidies betreft de dekkingsmiddelen voor reeds uitgevoerde investeringen.
- (4) De vrijval van reserves betreft dekkingsmiddelen voor reeds uitgevoerde en/of geraamde investeringen.
- (5) De berekende kosten ontwikkeling Utrecht-West enerzijds en de afname van de lasten Oortjespad anderzijds resulteren vanaf 2018 in een sterke toename van het batig saldo.

7. BIJLAGEN

Bijlage 7.1 Staat van aanschaffingswaarden, afschrijvingen en boekwaarden per 31-12-2016

No.	Omschrijving	Aanschaf waarde 1-1-2016	Vermeer- deringen 2016	Desinves- teringen 2016	Aanschaf- waarde 31-12-2016	Afschrij- vingen t/m 1-1-2016	Afschrij- vingen 2016	Afschr. desinv. 2016	Totaal afschr. t/m 2016	Boek- waarde 1-1-2016	Boek- waarde 31-12-2016
	Economisch										
00002	Grond- en water	€ 531.800	€ -	€ -	€ 531.800	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 531.800	€ 531.800
00101	Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	€ 2.104.000	€ 275.000	€ -	€ 2.379.000	€ 679.500	€ 137.000	€ -	€ 816.500	€ 1.424.500	€ 1.562.500
00301	Bedrijfsgebouwen	€ 1.073.300	€ 100.000	€ 20.600	€ 1.152.700	€ 565.500	€ 51.500	€ 20.600	€ 596.400	€ 507.800	€ 556.300
00311	Woonruimtes	€ 10.500	€ -	€ -	€ 10.500	€ 10.200	€ 300	€ -	€ 10.500	€ 300	€ -
00401	Machines, apparaten en installaties	€ 448.400	€ 30.000	€ 26.800	€ 451.600	€ 237.500	€ 36.100	€ 26.800	€ 246.800	€ 210.900	€ 204.800
00500	Vervoermiddelen	€ 102.600	€ -	€ -	€ 102.600	€ 67.300	€ 7.300	€ -	€ 74.600	€ 35.300	€ 28.000
00801	Overige vaste activa	€ 1.609.000	€ 75.000	€ -	€ 1.684.000	€ 540.700	€ 146.600	€ -	€ 687.300	€ 1.068.300	€ 996.700
Totaal	Economisch	€ 5.879.600	€ 480.000	€ 47.400	€ 6.312.200	€ 2.100.700	€ 378.800	€ 47.400	€ 2.432.100	€ 3.778.900	€ 3.880.100
	Maatschappelijk										
00002	Grond- en water	€ 1.232.200	€ -	€ -	€ 1.232.200	€ 118.800	€ -	€ -	€ 118.800	€ 1.113.400	€ 1.113.400
00101	Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	€ 9.051.200	€ 369.000	€ 31.100	€ 9.389.100	€ 4.407.200	€ 533.200	€ 31.100	€ 4.909.300	€ 4.644.000	€ 4.479.800
Totaal	Maatschappelijk	€ 10.283.400	€ 369.000	€ 31.100	€ 10.621.300	€ 4.526.000	€ 533.200	€ 31.100	€ 5.028.100	€ 5.757.400	€ 5.593.200
	Onderzoek en voorbereiding										
00601	Onderzoek en voorbereiding	€ 244.800	€ 45.000	€ 4.900	€ 284.900	€ 53.900	€ 57.000	€ 4.900	€ 106.000	€ 190.900	€ 178.900
Generaal Totaal		€ 16.407.800	€ 894.000	€ 83.400	€ 17.218.400	€ 6.680.600	€ 969.000	€ 83.400	€ 7.566.200	€ 9.727.200	€ 9.652.200

Bijlage 7.2

Staat van reserves en voorzieningen begroting 2016

	Naam reserve/ voorziening	Saldo aan het begin van het dienstjaar 1-1-2015	Vermeerderingen wegens bijboeking van rente	Overige vermeerderingen	Vermindering (beschikking over / bijdragen uit) reserves en/of voorzieningen	Saldo aan het einde van het dienstjaar 31-12-2015	Saldo aan het begin van het dienstjaar 1-1-2016	Vermeerderingen wegens bijboeking van rente	Overige vermeerderingen	Vermindering (beschikking over / bijdragen uit) reserves en/of voorzieningen	Saldo aan het einde van het dienstjaar 31-12-2016
H.	Bestemming reserves										
1	Reserve nieuw beleid	€ 1.104.100	€ -	€ 10.500	€ 885.000	€ 229.600	229.600	0	6.900	0	236.500
2	Reserve ontwikkelplan	€ -	€ -	€ 855.000	€ 255.000	€ 600.000	600.000	0	0	320.000	280.000
3	Reserve natuurontwikkeling fietspaden	€ 45.400	€ -	€ -	€ -	€ 45.400	45.400	0	0	0	45.400
4	Reserve inrichting Honswijkerplas (v/h 't Waal)	€ 799.600	€ 13.700	€ -	€ 77.900	€ 735.400	735.400	€ 11.800	0	57.900	689.300
5	Herplantfonds Nedereindseplas	€ 14.400	€ -	€ -	€ -	€ 14.400	14.400	0	0	0	14.400
6	Reserve Vrijwillige bijdrage Oortjespad	€ 37.000	€ -	€ 3.000	€ 2.000	€ 38.000	38.000	0	3.000	2.000	39.000
7	Reserve calamiteiten	€ 100.000	€ -	€ -	€ -	€ 100.000	100.000	0	0	0	100.000
8	Reserve inrichting Laagraven	€ 593.600	€ -	€ -	€ 148.400	€ 445.200	445.200	0	0	148.400	296.800
9	Reserve fietspad Nieuw Wulven	€ 81.400	€ -	€ -	€ 5.800	€ 75.600	75.600	0	0	5.800	69.800
10	Reserve pomp Maarsseveense Plassen	€ 8.000	€ -	€ -	€ 900	€ 7.100	7.100	0	0	900	6.200
11	Strandbad: speeleiland (nw bel gem.Utrecht)	€ 64.600	€ -	€ -	€ 6.800	€ 57.800	57.800	0	0	6.800	51.000
12	Reserve diverse plannen voor ontwikkeling	€ -	€ -	€ 315.000	€ 54.500	€ 260.500	260.500	€ -	€ 320.000	€ 77.300	503.200
	Totaal reserves	2.848.100	13.700	1.183.500	1.436.300	2.609.000	2.609.000	11.800	329.900	619.100	2.331.600
1	Diverse subsidies	€ 2.740.700	€ -	€ 416.600	€ 232.300	€ 2.925.000	2.925.000	€ -	€ -	€ 232.300	€ 2.692.700
	Totaal subsidies	€ 2.740.700	€ -	€ 416.600	€ 232.300	€ 2.925.000	2.925.000	0	0	232.300	2.692.700
I.	Voorzieningen										
1	Voorziening groot onderhoud	€ 873.600	€ -	€ 288.900	€ 426.700	€ 735.800	735.800	0	299.100	162.500	872.400
	Totaal voorzieningen	€ 873.600	€ -	€ 288.900	€ 426.700	€ 735.800	735.800	0	299.100	162.500	872.400
	Totaal generaal reserves en voorzieningen	€ 6.462.400	€ 13.700	€ 1.889.000	€ 2.095.300	€ 6.269.800	6.269.800	11.800	629.000	1.013.900	5.896.700

Bijlage 7.3

STAAT VAN OPGENOMEN LANGLOPENDE GELDLeningen, AFLOSSINGEN EN RENTE PER 31 DECEMBER 2016

Nummer en naam van de geldgever		Oorspronkelijk bedrag van de geldlening of het voorschot	Datum van besluit van Bestuur	Leningno. bank	o, s of r	Jaar van de (laatste) aflossing en datum	Rente percentage	Restantbedrag van de geldlening of het voorschot per 01-01-2016	Bedrag van de in de loop van 2016 opgenomen geldleningen.	Bedrag van de: Rente of het rentebestand-deel	Aflossing of het aflossingsbestand-deel	Restantbedrag van de geldlening of het voorschot per 31-12-2016	
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	BNG	1994	113.400	27-06-1994	82818	s	01-07-2019	4,99	18.300	0	800	4.500	13.800
4	BNG	1997	90.800	01-03-1997	86432	s	25-03-2017	6,25	9.300	0	400	4.500	4.800
5	B.N.G.	1997	363.000	04-12-1997	87414	s	10-12-2017	5,85	36.100	0	2.000	18.200	17.900
6	B.N.G.	1998	245.000	12-03-1998	87920	s	16-03-2018	5,50	36.500	0	1.500	12.300	24.200
7	B.N.G.	1998	499.200	29-10-1998	89070	s	15-12-2018	4,70	74.700	0	3.500	25.000	49.700
8	B.N.G.	1999	226.900	10-12-1998	89329	s	06-01-2019	4,62	45.600	0	1.600	11.300	34.300
9	B.N.G.	2000	635.300	14-10-1999	90863	s	04-02-2021	5,90	158.600	0	7.700	31.800	126.800
10	B.N.G.	2002	720.000	14-02-2002	94307	s	18-02-2022	5,24	252.000	0	11.600	36.000	216.000
11	B.N.G.	2002	380.000	18-10-2002	96202	s	18-12-2017	4,65	50.800	0	2.300	25.300	25.500
13	B.N.G.	2003	1.000.000	19-12-03	98612	s	19-12-2023	4,54	400.000	0	18.100	50.000	350.000
14	B.N.G.	2004	400.000	22-12-04	99894	s	22-12-2019	4	106.500	0	4.200	26.700	79.800
16	B.N.G.	2013	1.000.000	15-02-13		s	15-02-38	3,35	920.000	0	29.600	40.000	880.000
17	B.N.G.	2015	1.300.000	01-07-15		s	01-07-35	2,50	1.300.000	0	31.700	65.000	1.235.000
18	B.N.G.	2016	600.000	01-07-16		s	01-07-40	3,00	0	600.000	9.000	0	600.000
Totaal			8.248.000						3.412.300	600.000	124.200	354.500	3.657.800

**Recreatieschap
Stichtse Groenlanden**

Kanaalweg 95^b Postbus 8058 T 030 297 40 00 F 030 296 31 93
3533 HH Utrecht 3503 RB Utrecht www.recreatiemiddennederland.nl

Recreatieschap Stichtse Groenlanden en de Recreatieschappen Vinkeveense Plassen,
Utrechtse Heuvelrug, Vallei- en Kromme Rijengebied en het Plassenschap Loosdrecht e.o.
vormen samen **Recreatie Midden-Nederland**.

